

Täysistunto

Torstai 12.3.2026 klo 16.00—20.36

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 20.36.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.01), ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (18.01—20.00) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (20.00—20.36).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
valtiovarainministeri Riikka Purra
puolustusministeri Antti Häkkänen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
elinkeinoministeri Sakari Puisto
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevista ministereistä.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

2.1. Suullinen kysymys määräaikaista työsopimuksia koskevasta lakiesityksestä (Helena Marttila sd)

Suullinen kysymys SKT 39/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Helena Marttila sd:** Arvoisa puhemies! Orpon hallitus toi eduskuntaan lain, jolla laillistetaan perusteettomat määräaikaista työsopimukset. Tällä lailla ei ole työllisyysvaikutuksia. Se helpottaa raskaus- ja perhevapaasyrjintää ja lisää työelämän epävarmuutta. Työministeri Marttinen, teillä oli viime vuonna aikaa kuunnella lähes tuhatta lobbaria. Me Demarinaiset vaadimme ja nyt kaikkien puolueiden naisjärjestöt ovat vaatineet, että tätä lakia pitää tarkastella uudelleen — siis jopa teidän omanne, kokoomuksen naisjärjestökin vaati, että tämä laki vedetään pois eduskunnasta. Saman viestin puolesta puhuivat 20 000 suomalaista, jotka viime sunnuntaina vaativat tasa-arvotekoja naistenpäivän marssilla. Ministeri Marttinen, kuuletko te tämän suomalaisten naisten viestin, koska näytätte nyt olevan viimeinen, joka seisoo naisten tahdon tiellä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.02 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle tärkeän kysymyksen esille nostamisesta. — Lienee tarpeen käydä läpi, minkä takia näitä lainmuutoksia tehdään. Sen takia, että erityisesti meidän nuoret pääsevät kiinni työelämään. Itseäni havahduttivat ja suorastaan järkyttivät eilen julkaistut nuorisobarometrin tulokset, joissa näkyy hyvin vahvasti se, että meidän nuoret kokevat suurta epävarmuutta tästä työmarkkinatilanteesta ja siitä, että he eivät taas vastaavasti ole päässeet työnsyrjään kiinni. Juuri nuorten näkökulmasta nämä joustot työelämässä ovat tärkeitä, jotta siihen ensimmäiseen työpaikkaan pääsee kiinni. Tällä hetkellä tämän esityksen mukaan vuoden määräaikaisuuden jälkeen lainsäädäntö lähtee siitä, että tulee tarjota vakituista työsuhdetta. Tältä osin tämä velvoite, hyvät kansanedustajat, on huomattavasti kireämpi kuin tämän hetken taas vastaavasti lainsäädännössä oleva määräaikaistuuksia koskevan lain pykälä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Marttila, olkaa hyvä.

16.03 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väistämättä tulee kyllä vaikutelma, etteivät lakiesitykseen liittyvät ongelmat ole tarpeeksi vakavia, ehkä siksi, koska riskit kohdistuvat pääasiassa naisiin. Jo nyt joka neljäs raskaana oleva nainen on kokenut raskausyrjintää. Tasa-arvovaltuutettu saa eniten yhteydenottoja juuri raskaus- ja perhevapaasyrjintään liittyen, ja näistä iso osa koskee juuri määräaikaista työsuhteita.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Työministeri, totesitte itse kuukausi sitten tässä salissa, että syrjinnälle on sääntelyssä ehdoton nollatoleranssi, mutta lainoppineiden mukaan tämä laki ei paranna työelämän turvaa vaan pikemminkin voi jopa lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Arvoisa työministeri Marttinen, olisiko nyt korkea aika myöntää, että virhe pääsi tapahtumaan, ja palauttaa tämä esitys sinne, minne se kuuluukin, eli pöytälaatikkoon?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.04 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun naisjärjestöt lausuvat julkisuuteen omaa huoltaan, niin voin sanoa teille, että suhtaudun siihen äärimmäisen vakavasti. Haluan todeta teille, että kun tätä lakiesitystä on valmisteltu, niin on erityisesti katsottu läpi niitä kokonaisuuksia, joilla voidaan näihin esille nousseisiin huoliin vastata. Niistä yhtenä esimerkkinä kerroinkin jo teille aikaisemmassa vastauspuheenvuorossani sen, että nimenomaan lainsäädäntöön ehdotetaan nyt tällä hetkellä tämän vuoden määräaikaisuuden jälkeen lähtökohtaista veloitetta työnantajalle siitä, että mikäli työtä jatketaan siinä samassa työtehtävässä, niin tälle työntekijälle tulee tarjota vakituista työsuhdetta. Tämähän erittäin tehokkaasti myös torjuu tätä ketjuttamista työelämässä ja, kyllä, parantaa naisten asemaa työmarkkinoilla.

Samaan aikaan ymmärrän hyvin tämän käydyn keskustelun. Tämän takia maan hallitus on samaan aikaan tämän lakipaketin kanssa tuomassa eduskuntaan vielä tasa-arvolakiin liittyviä kiristyksiä, joilla nimenomaan perhe- ja raskausvapaasyrjintää torjutaan tehokkaalla tavalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.06 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maija Määräaikainen on 29-vuotias nainen. Hän on hyvä työssään. Hän hoitaa, opettaa ja pysyy kartalla silloinkin, kun karttaa ei ole. Hän on ollut viidessä peräkkäisessä määräaikaisessa työsuhhteessa 3—6 kuukautta peräjäälkeen.

Määräaikaisuudesta on tullut instituutio, jonka ympärille rakennetaan käytäntöjä, perusteluja ja myös itsepetosta. Ongelma on, että määräaikaisuudesta on tullut oletus aloilla, joissa työn luonne ei ole tilapäinen vaan pysyvä — vain Maijat vaihtuvat. Kun elämä kapenee, Maija ja koko yhteiskunta menettävät tulevaisuudenuskoansa. Tutkimusten mukaan työn epävarmuus vähentää suuria hankintoja ja hidastaa taloudellista itsenäistymistä. Arvoisa ministeri Marttinen, miksi te olette valmiit laillistamaan perusteettomat määräaikaisuudet ettekä kuuntele Maijaa ja muita naisia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.07 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä Maijan tapaus: Jos noudatettaisiin tätä uutta määräaikaisuutta, mitä nyt ehdotamme taas otettavaksi käyttöön... Edustaja Malm, tämänkaltaisen esimerkki ei ole mahdollinen, koska nythän me ehdotamme siis sitä, että enintään vuoden voi olla perusteettomassa määräaikaisuudessa, minkä jälkeen Maijalle tulee tarjota vakituista työsuhdetta. Maijan asema olisi siis huomattavasti parempi lainsäädännössä kuin vastaavasti tässä teidän esille tuomassa esimerkissä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Mutta, hyvät kansanedustajat, [Välihuutoja vasemmalta] — jos saan vastata — samaan aikaan tiedän erittäin hyvin sen, että erityisesti meidän julkisella sektorilla — olen tavannut paljon vaikkapa hoitoalan edustajia työni aikana — esiintyy äärimmäisen paljon myös huonoa johtamista. Tämä on asia, jonka vuoksi olen tavannut vahvasti myös työnantajapuolta ja nostanut esille myös kysymyksen siitä, että niissä tapauksissa, joissa ei ole perustetta määräaikaaisuudelle, työntekijöille tulee tarjota vakituista työsuhdetta. Tulen jatkamaan [Puhemies koputtaa] tätä työtä äärimmäisen määrätietoisella tavalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

16.08 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisobarometrin luvut ovat todellakin hälyttäviä. Vain alle viidennes nuorista suhtautui maailman tulevaisuuteen optimistisesti. Jopa 70 prosenttia nuorista kokee paineita työn saamisesta, ja syystä. Yli joka viides nuori on työtön. Yksittäisiin kesätyöhakuihin on tullut jopa 10 000 hakemusta.

Nyt hallitus lisää määräaikaaisuuksia, ja ne tulevat heikentämään aivan erityisesti nuorten ja naisten asemaa. Hallitus on ottanut käyttöön nuorten työllistymisasetelimen, mutta se ei riitä. Samaan aikaan hallitus lisää epävarmuuksia työmarkkinoilla sekä leikkaa koulutuksesta, nuorisotyöstä ja nuorten toimeentulosta. Arvoisa työministeri Marttinen, miten hallitus aikoo muuttaa politiikkaansa, jotta nuoret voivat siirtyä työmarkkinoille, jotka toimivat ja ovat reilut sekä sukupolvien että sukupuolien näkökulmasta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.09 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle erittäin tärkeästä, hyvästä kysymyksestä. Huoli nuorten tilanteesta jakaa varmasti meitä kaikkia tässä salissa, vaikka ehkä keinot voivat taas vastaavasti olla hieman erilaisia puolueitten välillä. Mutta nimenomaan uskon niin, että työelämän joustot hyödyttävät meidän nuoria kaikista eniten. Heillä on vähiten kokemusta työelämässä, heidän pitää päästä kiinni siihen ensimmäiseen oman alan työpaikkaan. Jokainen meistä muistaa, miten merkityksellinen se ensimmäinen työpaikka on omalla uralla vastaavasti ollut. Sen takia näitä eri joustoja, mitä taas olemme tuoneet eduskuntaan, tehdään, jotta nimenomaan sitä nuorten polkua työelämään voidaan rakentaa. Sen jälkeen lähtökohtana on se, että heille tulee tarjota vakituista työsuhdetta.

Toisena asiana, hyvät kansanedustajat: olemme saaneet jakoon myös nämä nuorten työllistymisasetelien koskevat määrärahat, joilla arvioidaan, että tuhannet nuoret eri puolilla Suomea voivat päästä vastaavasti kiinni työelämään.

Minä en, hyvät kansanedustajat, vähättele yhdenkään nuoren tilannetta. [Puhemies koputtaa] Mitä useampi nuori pystyy työllistymään, niin sen parempi, eikö näin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

16.11 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Arvoisa ministeri, on se erikoista, että te täällä väitätte, että olisi tarjottava vakituista työtä, kun taitaa olla niin, että takaisinottovelvoitteessakaan ei ole pakkoa tarjota vakituista työtä. Mutta erittäin mielelläni korjaan mielipidettäni, jos näin on. Yhdessäkään asiantuntijakuulemisessa koko

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

valiokunnassa asiaa ei näin esitetty. Olen erittäin iloinen, jos aiotte muuttaa tämän niin, että jokaista koskee se, että sen jälkeen on tarjottava vakituista työtä.

Tässä on kyse siitä, että vaikka nyt olisi tarve vakituiselle työlle, niin ei tarvitse ottaa vakituiseen työhön vaan voi ottaa perusteettomaan määräaikaiseen työsuhteeseen, ja että tämä halutaan tehdä sen vuoksi, että nuoret saataisiin paremmin työllistymään. Miksi ette ole sitten kohdentaneet tätä koskemaan vain niitä nuoria, vaan tämä koskee kaikkia julkisella ja yksityisellä puolella olevia kymmeniätuhansia, [Puhemies koputtaa] satojatuhansia naisia ja työntekijöitä yleisesti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.12 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä uudessa määräaikaisuudessa, mitä olemme esittämässä lainsäädäntöön, lähtökohta on tosiaan se, että enintään vuoden ajan voi olla työsuhteessa ilman perustetta ja sen jälkeen lähtökohtaisesti työnantajalla on velvoite tarjota vakituista työtä tälle henkilölle. Olemme tehneet vastaavasti myös tässä lainsäädännön valmistelussa [Antti Lindtmanin välihuuto] — edustaja Lindtman, jos saan vastata, niin kannattaa kuunnella —, joko niin, että on kyse siitä vastaavasta tai vastaavan kaltaisesta työtehtävästä.

Minkä takia tämä muutos? No sen vuoksi, että meillä on kuitenkin pieni osa myös niin sanottuja konnaryityksiä tässä maassa. Valtaosa meidän yrittäjistä hoitaa erittäin sääntillisesti asiansa. Mutta jos yritys pyrkii kiertämään lainsäädäntöä, niin sillä, että sen työtehtävän sisältöön tehdään tiettyjä pieniä muutoksia, he eivät pääse myöskään lainsäädännön velvoitteista taas vastaavasti irti.

Eli vakuutan teille, hyvät kansanedustajat, että meidän virkakunta on tehnyt erittäin, erittäin huolellista valmistelua ja on käyty hyvin tarkkaan läpi sitä, [Puhemies koputtaa] miten nimenomaan ketjuttamiseen päästään kiinni, koska uskon, että me kaikki haluamme [Puhemies koputtaa] nimenomaan ehkäistä sitä ja samaan aikaan avata nuorille polkua työelämään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

16.13 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliitto ei hyväksy pätkälakia, eivätkä sitä hyväksy myöskään hallituspuolueiden omat naisjärjestöt tai oikeusoppineet, jotka ovat tyrmänneet esityksen sekavana. Kokoomuksesta edelleen toistellaan, että määräaikainen työ on vaihtoehto työttömyydelle, mutta näinhän se ei ole. Tämä hallituksen oma esityskin sen paljastaa. Täällä sivulla 42 todetaan, että tutkimustiedon perusteella yritykset reagoivat tällaiseen muutokseen nimenomaan ”korvaamalla” pysyviä työsuhteita määräaikaisilla työsuhteilla eikä työllisyys itsessään kasva.

Haluan, ministeri Marttinen, ihan vilpittömästi kysyä teiltä: oletteko te lukenut tämän oman esityksenne? Tässä on hyvin selkeästi kerrottu, että tällä esityksellä ei ole työllisyysvaikutuksia, vaan se ainoastaan heikentää työntekijän asemaa ja myös tulotasoa. Onko tämä työntekijän aseman jatkuva heikentäminen kokoomukselle jonkinlainen itseisarvo? [Vasemmalta: On! — On se!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

16.14 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minä, hyvät kansanedustajat, vien eteenpäin näitä uudistuksia sen takia, että suomalaisille saataisiin lisää työtä. [Välihuutoja vasemmalta] Meillä on jäänyt vuosikymmenten aikana meidän työmarkkinat täysin uudistamatta, ja ajattelen myös niin, edustaja Honkasalo, että tämä ei ole mikään naurun asia. Meillä on valtava määrä nuoria työttömänä tässä maassa, joiden eteen tämän salin täytyy myös pystyä tekemään paljon enemmän, eikö niin? Voi olla, että näistä keinoista me olemme eri mieltä, mutta pidän myös hyvin arvokkaana sitä, että tässä salissa käydään tätä keskustelua ja pohditaan yhteisiä ratkaisuita, miten päästään eteenpäin. Minä olen täysin sitoutunut siihen, viemään näitä uudistuksia eteenpäin, jotta nimenomaan nuorille henkilöille saadaan rakennettua polkua eteenpäin taas työelämässä.

Samaan aikaan, hyvät kansanedustajat, tasa-arvolainsäädäntöön tehdään useita kiristyskiä, joilla nimenomaan vastataan myös raskaus- ja perhevapaasyrjinnän ilmentymiseen työmarkkinoilla. En muista, että edellinen vasemmistohallitus olisi tehnyt tasa-arvolainsäädäntöön yhtään muutosta, jolla oltaisiin vastattu näihin ilmiöihin. Saatan olla myös väärässä, mutta tämä hallitus puuttuu myös tasa-arvonäkökulmasta näihin kysymyksiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.16 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Arvoisa hallitus, on todettava rehellisesti ja suoraan, että tämäkin lakiesityksenne jopa vuoden perusteettomista määräaikaaisista työ sopimuksista on täysin tarpeeton esitys. Te korostatte, kuinka tärkeä tämä lakiesitys on työllisyydelle, ja ette kuitenkaan pysty esittämään konkreettisia työllisyyslukuja tämänkään työelämäesityksen osalta. Kyseessä on siis käsittämätön työelämäpuhallus, joka koskee erityisesti nuoria ja naisia, valitettavasti.

Arvoisa työministeri Marttinen, hallitus on tehnyt yhden hyvän työelämää koskevan päätöksen, ja se oli se, kun peruite sairaussakkolakesityksen. Kysynkin teiltä, arvoisa työministeri: olisiko hallituksen tehtävä aikakautensa toinen hyvä päätös ja perua tämä huuhaa-lakiesitys, joka ei lisää työllisyyttä, vaan se lisää epävarmuutta työntekijöille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.17 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me uudistamme suomalaisia työmarkkinoita juuri sen vuoksi, että yhä useammassa suomalaisessa yrityksessä, joista valtaosa on pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja — edustaja Suhonen tietää hyvin työelämän asiantuntijana sen, että — tämä riski palkata uusia työntekijöitä on paljon korkeampi mitä pienemmästä yrityskoosta taas vastaavasti puhutaan. Eikö näin? Tämän vuoksi näitä joustoja meidän työelämään ja työmarkkinalainsäädäntöön tarvitaan, jotta se kynnys laskee ja jotta taas yhä useampi yritys rohkaistuisi palkkaamaan uusia työntekijöitä. Tämän vuoksi näitä uudistuksia viedään eteenpäin.

Tälle esitykselle on vahvat perustelut, ja sen takia tämä hallitus ei tule vetämään esitystä pois eduskunnasta. Me tulemme viemään tätä esitystä eteenpäin, ja samaan aikaan maan hallitus tulee aivan lähiaikoina esittelemään tasa-arvolakia koskevat lainmuutokset eduskunnan käsittelyyn, jotta nimenomaan samalla voidaan tehdä merkittäviä kiristyskiä,

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

jotta nimenomaan naisten asemasta työmarkkinoilla voidaan pitää hyvää huolta. Se on meille äärimmäisen tärkeää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.18 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta ei hyväksy raskaussyrjinnän lisäämistä. Korkeakoulusta valmistuvalla ihmisellä on nykypäivänä keskimäärin 24 000 euroa lainaa. Ennen pystyi luottamaan, että sitten pääsee töihin ja voi maksaa lainat pois, mutta enää niin ei ole. 17 prosenttia meidän nuorista suhtautuu maailmaan myönteisesti ja toiveikkaasti, siis 17 prosenttia. Ja mikä on tämän hallituksen ratkaisu tähän ongelmaan? Ratkaisu on pätkiä työelämää ja tuoda tällainen määräaikauslaki, jonka ainoa todistettu työllisyysvaikutus on se, että raskaussyrjintä tulee lisääntymään. Tämähän on aivan äärimmäisen typerää, yksiselitteisen typerää. Jos tällainen politiikka ja tällainen arvovalinta jatkuu, mitä hallitus tällä hetkellä tekee, niin ei meillä kohta enää ole niitä raskaana olevia naisia, joita edes syrjiä. Tämä määräaikauslaki on siis sanalla sanoen farssi.

Kokoomusnaiset ovat tulleet jo keskustan linjalle tämän asian suhteen, ja minun kysymykseni kuuluu: milloin kokoomusmiehet tulevat? [Eduskunnasta: Olipa hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan, että kyselytunnilla edustajat voivat esittää kysymyksiä hallituksen ministereille, eivät puolueille. Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.19 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Taitaa kuitenkin olla näin, että nuorelle ihmiselle, joka on vastavalmistunut ja jolla on sitä opintolainaa, se, että siihen ensimmäiseenkin oman alan työpaikkaan ei pääse kiinni, luo sitä toivottomuutta. Eikö näin? Sen takia nuorten polkuja työelämään täytyy määrätietoisesti rakentaa lisää. Kyse ei ole mistään yhdestä asiasta, vaan tarvitaan laajasti toimenpiteitä koulutuspolitiikassa, työmarkkinakysymyksissä, ja nyt vaikka viimeisimpänä asiana tämä nuorten työllistämisseteli, jonka olen esitellyt ja joka on jo jaettu kentälle käyttöön ja tulee helpottamaan tuhansien nuorten asemaa siinä, että he pääsevät siihen ensimmäiseen oman alan työpaikkaan kiinni. Eikö niin, että tätä työtä meidän täytyy kaikinensa jatkaa?

Esitykselle on vahvat perustelut, ja me tulemme viemään sitä kaikinensa eteenpäin. Ja samaan aikaan, jotta pidetään huolta työelämän tasa-arvosta, teemme tasa-arvolainsäädäntöön myös merkittäviä kiristyksiä, jolloin näen, että kokonaisuutena tämä on hyvin tasapainoinen ja kestävä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

16.20 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te toistatte, ministeri, jatkuvasti nämä vahvat perustelut. Jostain syystä ne eivät tosiaan edes oman puolueenne naisjärjestöä vakuuta.

Ymmärrän periaatteen tasolla tämän ajatuksen siitä, että tuodaan joustoja, että on helpompi työllistää. Usein asiassa viitataan Tanskan malliin, joustoturvaan, flexicurityyn,

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

mutta tämä hallitushan on systemaattisesti ja määrätietoisesti tehnyt vain sitä jouston toista puolta ja heikentänyt koko ajan työntekijöiden, palkansaaajien, asemaa työmarkkinoilla. Tämä on ollut systemaattinen linja läpi tämän hallituskauden.

Arvoisa hallitus ja työministeri Marttinen, haluaisin kuulla oikeastaan vastaukset kahteen kysymykseen: Miten te näette, että te voisitte tehdä sitä toista puolta tästä joustavuudesta, vahvistaa sitä palkansaaajan asemaa, jotta meillä olisi reilut ja tasa-arvoiset työmarkkinat? Ja toisekseen, jos te ette ole valmiita perumaan tätä, niin oletteko te edes valmiita vähän järjeistämään tätä teidän esitystänne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.21 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Harjanteelle hyvin rakentavasta otteesta, niin kuin teillä myös tapana tässä salissa on ollut.

Mitä me tarjoamme? Ennen kaikkea siis sitä, että jos on käynyt näin, että on jäänyt työttömäksi, niin tarvitaan monia eri asioita: tarvitaan työllisyyspalveluiden tukea ja apua. Tämän vuoden alusta lukien olemme muuttaneet lainsäädäntöä niin, että alueilla voidaan entistä paremmin arvioida sitä, mille työttömille työnhakijoille on järkevää ohjata enemmän panostusta, enemmän palveluita, ja nähdäkseni tämä tilanne auttaa erityisesti pidempään työttömänä olevien ihmisten asemaa. Olemme keventäneet myös merkittävästi palkansaaajien verotusta. Se on minusta oikein, koska nimenomaan he ovat itse nämä rahansa ansainneet, ja on tärkeää myös tukea taas vastaavasti sitä, että työssäkäynnin kannustimia voidaan parantaa.

Mutta totta kai on selvää, että meidän täytyy tehdä vielä paljon lisää. Me tulemme myös parantamaan työttömyysturvalla opiskelun mahdollisuuksia. On tärkeää myös pitää huolta siitä, että myös työttömyysaikana sitä omaa osaamista voi kehittää, jotta taas vastaavasti sitten se mahdollisuus työllistyä paranee.

Totta kai on selvää, että minä olen esitellyt tämän esityksen eduskunnalle, tämä on tällä hetkellä käsittelyssä tuolla valiokunnassa ja valiokunta tarkastelee, onko syytä tehdä joitakin täsmennyksiä tähän esitykseen. Se on normaalia lainsäädäntötyötä, ja siihen en halua tässä kohtaa ottaa kantaa, vaan kysymys on nyt siitä, miten eduskunta taas viisaudessaan toimii.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.23 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työskentelin itse aiemmin naisvaltaisella alalla yli kaksikymmentä vuotta, josta yli kymmenen henkilöstön edustajana. Pääluottamusmiehenä olin mukana voittamassa useita oikeustapauksia, joissa työnantajan todettiin syyllistyneen raskaussyrjintään. Olen siis nähnyt varsin hyvin, että etenkin naisvaltaisella alalla määräaikaisiin työsuhteisiin liittyy valitettavan paljon syrjintää, eli kyse ei ole mistään marginaali-ilmiöstä.

Hallituksen esitykseen laillistaa perusteettomat määräaikaaisuudet liittyy nyt suuri riski, että tämä tilanne pahenee entisestään. Esitys tulee lisäämään naisten epävarmuutta työelämässä ja heikentää valitettavasti entisestään uskoa tulevaisuuteen. Ministeri Marttinen, pääministeri Orpo on puhunut paljon luottamuksen kasvattamisesta: eikö tämä esitys taas päinvastoin vähennä varsinkin nuorten naisten luottamusta tulevaisuuteen?

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.24 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aloitan taas vastaukseni viittaamalla uusimpaan nuorisobarometriin ja sen lukuihin. Aivan valtaosa nuorista kokee siis tällä hetkellä epävarmuutta tämän työmarkkinatilanteen vuoksi, ja silloin nimenomaan se, jos työtä ei ole lainkaan, luo kaikista eniten toivottomuutta ja epävarmuutta meidän nuorille. Sen takia nimenomaan niiden polkujen rakentaminen työelämään meidän nuorille on parasta lääkettä myös siihen, että heillä on myös parempi luottamus tulevaisuuteen ja he kokevat, että sen opiskelun jälkeen heille löytyy oma paikka meidän työelämässä ja tässä maassa, että sen oman elämän voi ankkuroida minnepäin Suomea vain, pääsee aloittamaan vastaavasti sen työelämän, toivottavasti perustamaan perheen ja vakiinnuttamaan oman asemansa. Tämä on äärimmäisen tärkeä asia.

Vakuutan teille, hyvät kansanedustajat, että tämän maan hallitus tekee kaikkensa, jotta nuorten luottamusta tulevaisuuteen voidaan vahvistaa. Nimenomaan työllistyminen, työelämään pääsy, on yksi kaikkein keskeisimmistä keinoista, ja tähän työhön me keskitymme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

16.26 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin tuo tällä viikolla julkaistu nuorisobarometri kertoo, ettei nykynuorilla ole tulevaisuudenuskoa. Nykynuoret ovat eläneet kriisistä toiseen, ja minusta on todella hälyttävää, että nuoret säästävät omien sanojensa mukaan tulevaisuuden eläkkeisiin eivätkä esimerkiksi ensiasuntoon. Nyt te olette, ministeri Marttinen, tällä esityksellä lisäämässä nuorten epävarmuutta työelämässä säätämällä näistä määräaikaista työsopimuksista. Te aivan suoraan arvioitte tässä omassa hallituksen esityksessä, että tällä voi olla vaikutuksia raskaussyrjinnän lisääntymiseen työmarkkinoilla, mutta katsotte toki tämän vaikutuksen vähäiseksi, sillä se vaikuttaa lähinnä naisiin.

Arvoisa ministeri Marttinen, tuossa edellisessä puheenvuorossanne puhuitte perheen perustamisesta. Ajattelettko te, että tämän teidän esityksenne myötä suomalaiset nuoret saavat toivoa [Puhemies koputtaa] ja uskoa perheen perustamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.27 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minun on pakko nyt tarttua tähän, mitä edustaja toi esille. Viittasitte näihin hallituksen esityksen vaikutusarviointeihin. Olen sanonut sen jo aikaisemmin, mutta totean uudelleen: Tämä muotoilu, mikä on ollut tässä vaikutusarvioinnissa, on täysin epäonnistunut. Olen pahoitellut myös ministeriöni puolesta tätä virkavalmistelussa tehtyä erhetä. Virke on katkottu, mutta se ei poista sitä, että jos jää epäselvyyttä, niin totta kai minun ministeriöni kantaa siitä vastuun, ja pahoittelen sitä, koska missään tapauksessa me emme vähättele naisten työmarkkina-asemaa ja niitä ongelmia, mitä naiset ja erityisesti nuoret naiset voivat tällä hetkellä työelämässä kohdata.

Samaan aikaan korostan edelleen, hyvät kansanedustajat, sitä, että tasa-arvolain muutoksilla tullaan kiristämään monelta osin lainsäädäntöä. Ne liittyvät osin myös

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

kannеоікеuksiin. Edustaja Berg, tunnette hyvin taas vastaavasti siellä olevat ongelmat. Työnantajien selvitysvelvollisuutta tullaan laajentamaan, vaikka niissä tilanteissa, joissa työntekijä on raskaana ja työsuhde päättyy. Teemme siis merkittävästi toimenpiteitä, [Puhemies koputtaa] joissa näihin esille nousseisiin ongelmakohhtiin päästään tehokkaasti puuttumaan. Olemme siihen [Puhemies koputtaa] täysin sitoutuneita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.28 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko korjata tämä tulkinta. Näitten pätkätöiden, joista tässä perusteettomista määräaikaisista puhuttaessa puhutaan, jälkeen voi myös tarjota perustellusta syystä määräaikaisia työsuhteita. Jos tuo on se tulkinta, mitä ministeri äsken sanoi, niin me mielihyvin otamme sen vastaan, sen, että se koskee vain toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita — se ei valitettavasti näy täällä lakiesityksessä.

Orpon hallitus on heikentänyt työntekijöiden työsuhdeturvaa, romuttanut ansiosidonnaisen turvan, leikannut sosiaaliturvaa, vaikeuttanut työnaikaista opiskelua, heikentänyt työllisyyttä ja lisännyt työttömyyttä, ja sama kuritus jatkuu tässä lakiesityksessä: lisätään epävarmuutta erityisesti nuorille, naisille määräaikaisia työsuhteita lisäämällä.

Työpaikat syntyvät tarpeesta työllistää, kulutuksen kasvusta, palvelutarpeesta, investoinneista. Ensin pitää olla syy palkata ihminen. Arvoisa ministeri Marttinen, tulosten perusteella olisi korkea aika tarkistaa linjaanne ja keskittyä [Puhemies koputtaa] työpaikkojen synnyttämiseen tällaisten lakiesitysten sijaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — En ole varma... [Lauri Lyly: Eikö niin?] — No niin, nyt siinä oli kysymys. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.30 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitoksia! Löytyihän sieltä myös kysymys, johon voi tarttua.

Edustaja Lyly, arvostan teidän hyvin pitkää kokemusta ja kaikkia niitä keskusteluita, mitä saan kanssanne käydä, mutta haluan kuitenkin muistuttaa, että valtiovallan tehtävänä ei ole luoda työpaikkoja tähän maahan, vaan se tehtävä kuuluu suomalaisille yrityksille. Meidän tehtävä on luoda edellytyksiä suomalaisille yrityksille, jotta he taas pärjäävät tässä kovassa kilpailussa, jotta he löytävät itselleen sopivia työntekijöitä ja jotta meidän yritykset voivat kasvaa ja kehittää toimintaansa, ja siihen työhön tämä hallitus keskittyy täysimääräisesti. Me teemme hyvin laajasti verotukseen, normien purkuun, luvituksen helpottamiseen tai vaikka työmarkkinauudistuksiin liittyviä uudistuksia ja jatkamme sitä, koska työ on eittämättä pahasti kesken.

Olen samaa mieltä teidän kanssanne siitä, että pitää olla se syy palkata, totta kai, mutta olennaista on katsoa myös sitä, että kun valtaosa meidän yrityksistä on kooltaan hyvin pieniä, niin meidän täytyy pystyä laskemaan kynnystä työntekijän palkkaamiseen, ja se on nyt tässä se keskeinen tavoite.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

16.31 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aika absurdia, että te sanotte, että te ette vähättele sitä nuorten naisten kokemaa raskaus- ja perhevapaasyrjintää tai muuta, mitä työelämässä tapahtuu, kun samaan aikaan, arvon ministeri, juuri te ajatte läpi lakia, joka asiantuntijoiden mukaan lisää riskiä raskaus- ja perhevapaasyrjinnälle. Sitten te perustelette, että teidän pitää seistä yritysten puolella, jotta yritykset uskaltavat työllistää. Totta kai. Mutta kun tämän voisi tehdä samaan aikaan, kun te seisoisitte suomalaisten hoitajien, opettajien ja varhaiskasvattajien puolella. Te kun olisitte voinut rajata tämän lain koskemaan vaikka sitten edes vain niitä pk-yrityksiä. Nyt se on ulotettu myös julkiselle sektorille, myös kaikkein suurimmille työnantajille.

Kysynkin teiltä, arvon ministeri: oletteko te sitä mieltä, että asiantuntijat ovat väärässä, kun he sanovat, että tällä lailla on riski lisätä nuorten naisten kokemaa raskaus- ja perhevapaasyrjintää, kyllä vai ei?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.32 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Virta, minä suhtaudun hyvin vakavasti kaikkeen asiantuntijatietoon, jota vastaavasti valmistelussa on tuotu esille. Ymmärrän hyvin sen, että tässä joudutaan tasapainoilemaan aika hankalassa tilanteessa, toisaalta sen osalta, miten voidaan helpottaa sitä, että meidän nuoret pääsevät kiinni siihen ensimmäiseen työpaikkaan, ja taas toisaalta sen osalta, miten muuten me voimme pitää huolta meidän tasa-arvoisesta työelämästämme, joka on äärimmäisen tärkeä asia kaikinensa. On totta — kun on tullut esille myös kritiikkiä siltä osin tätä esitystä kohtaan — että samaan aikaan ministeri Grahn-Laasosen kanssa olemme valmisteelleet hyvin samassa juoksussa muita kiristyksiä tasa-arvolainsäädäntöön, joilla taas voidaan vastata osaltaan tähän esille nousseeseen kritiikkiin, joka koskee vaikka kanne oikeutta tai vuokratyösuhteessa olevien työntekijöiden asemaa, muun muassa. On erittäin tärkeää, että samalla päästään puuttumaan näihin kysymyksiin.

Eli en missään tapauksessa suhtaudu vähäpätöisesti siihen kritiikkiin, [Puhemies koputtaa] mitä hanketta kohtaan on esitetty, mutta samaan aikaan olemme hakeneet määrätietoisesti ratkaisuja, [Puhemies koputtaa] jotta näihin ongelmiin päästään puuttumaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.33 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa oli pitkään, vuosia, kohtalaisen yhteinen käsitys siitä, että työelämän perusteettomia määräaikaissuoksia haluttiin ehkäistä, koska nähtiin, että perusteettomilla pätätöillä on kielteisiä vaikutuksia. Se luo työelämän epätasa-arvoa. Se lisää epävarmuutta, lisää epävarmuutta erityisesti nuorilla ja aivan erityisesti nuorilla naisilla. Se lisää raskaus- ja perhevapaasyrjintää.

Tämän hyvän kehityksen, tämän yhteisen tahtotilanteen, työministeri Marttinen, aiotte nyt kääntää. Aiotte kääntää kehityksen taaksepäin, kelloa taaksepäin, asiantuntijoiden näkemyksistä huolimatta ja, mikä merkille pantavinta, suomalaisten naisten näkemyksistä huolimatta. Kaikkien puolueiden poliittiset naisjärjestöt ovat asettuneet tätä esitystä vastaan ja vaativat teitä palauttamaan tämän lakiesityksen, Perussuomalaisista Naisista

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

vihreisiin, Kokoomusnaisista Demarinaisiin. Naisten näkemys on selkeä. Me emme suostu olemaan hiljaa ja vain vastaanottamaan tätä esitystä, vaan vaadimme palauttamaan tämän. [Puhemies koputtaa] Ministeri Marttinen, aiotteko te kävellä suomalaisten naisten yksimielisen näkemyksen yli?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.35 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minä haluan pitää, edustaja Tuppurainen, huolta siitä, että kaikilla suomalaisilla riippumatta siitä, ovatko he miehiä tai naisia, minkä ikäisiä he ovat, missä päin Suomea he asuvat, on jatkossa enemmän mahdollisuuksia päästä töihin kuin tällä hetkellä. Se on kaikista tärkein asia, minkä takia näitä uudistuksia viedään eteenpäin.

Kuten totesin aikaisemmin, hallitus ei tule vetämään tätä esitystä pois eduskunnasta, mutta samaan aikaan suhtaudun äärimmäisen vakavasti ja olen kuunnellut hyvin tarkkaan naisjärjestöjen esille nostamia huolia. Ja kuten totesin, eduskunnassa valiokunnalla on totta kai mahdollisuus esittää täsmennyksiä tähän esitykseen. Olemme käyneet keskustelua jo tällä hetkellä valiokunnan kanssa. Tämä on normaalia prosessia, ja totta kai kuuntelen erittäin tarkalla korvalla, minkäkaltaisia asioita nousee esille, ja totta kai olen valmis työskentelemään eduskunnan kanssa tämänkin lakihankkeen osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

16.36 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa häiritsee nyt se, että tässä puhutaan kahdesta eri asiasta samaan aikaan.

On aivan totta, että meillä on todella paljon perusteltuja määräaikaista työsuhteita. Niiden määrä on kasvanut, ne koskevat nuoria, ne koskevat naisia ja niitä on erityisesti julkisella sektorilla. Joka ikinen meistä, joka on jossakin kunnan hallinnossa tai hyvinvointialueiden hallinnossa, voi sille asialle tehdä. Voidaan ottaa käyttöön esimerkiksi sijaishenkilöitä, joilla niille ihmisille, jotka jatkuvasti toimivat töissä esimerkiksi hoiva-alalla tai koulutuksen parissa mutta tekevät tällaisia sijaistöitä, tarjotaan vakituisia työsuhteita. Tämä on täysin mahdollista, ja jokainen meistä voi viedä sitä asiaa eteenpäin. Toivotaan, että viedään eteenpäin.

Mutta tässä ehdotuksessa on kyse nyt siitä, miten sitä työllistämisen kynnystä alennetaan. Ihmettelen, kun kaikkein suurin ongelma tällä hetkellä Suomessa on se, ettei ole riittävästi avoimia työpaikkoja, kuinka sitä nimenomaan vastustetaan, että sitä pyritään edistämään. Eikö tämä keskustelu olekin ihmeellistä? [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.37 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin, kyllä itse myös hämmästelen sitä, miten juuri tämä meidän nuorten huoli ei tunnu oppositiosta nousevan yhtään sen paremmin esille. [Välihuutoja vasemmalta] Olen tuonut esille voimakkaasti eri keinoja, joilla tämän maan hallitus pyrkii vastaamaan siihen nuorten huoleen: työllistymisasetti, työmarkkinuudistukset, nimenomaan se, että työuran alussa olevat, joiden asema työmarkkinoilla on joka tapauksessa kaikista haastavin, saavat sen jalan sinne työelämän oven väliin, pääsevät siihen ensimmäiseen oman alan

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

työpaikkaan, pääsevät rakentamaan omaa työuraa. Ja kun tiedämme myös sen, että sen jälkeen kuitenkin hyvin merkittävä osa, yli 50 prosenttia, määräaikaaisessa työsuhteessa työskentelevistä siirtyy joka tapauksessa myös tutkimusten mukaan vakituiseen työsuhteeseen, niin on aivan päivänselvä asia, että näillä muutoksilla on vaikutusta siihen, miten nuorten työuraa ja sitä polkua työelämään päästään rakentamaan. Pidän erittäin, erittäin tärkeänä meidän nuorten kannalta, että voimme luoda heille paremman luottamuksen tulevaisuuteen, [Puhemies koputtaa] ja tämä on taas vastaavasti yksi keino, jolla kynnystä luoda uusia työpaikkoja Suomeen voidaan alentaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.38 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten heikon työllisyystilanteen takana on, voi sanoa, jopa ennätyksellisen heikko työllisyystilanne Suomessa, ja se johtuu epävarmuudesta ja epäluottamuksesta, joita muun muassa tämä hallitus on lisännyt omilla päätöksillään. Nyt teidän lääkkeenne tähän siis on lisätä entisestään epävarmuutta työelämässä. Nämä kaikki heikennykset ja leikkaukset, joita olette tehneet, ovat juuri osaltaan se syy, minkä takia Suomi on tässä jamassa, ja nyt te tarjoatte lisää tätä samaa lääkettä. Ja kun katsoo tuloksia, nuorten työttömyys on ylittänyt jo korona-ajan, joten toivoisi, että sieltä työkalupakista löytyy jotain muutakin.

Arvoisa puhemies! Ministeri tässä antoi ikään kuin ymmärtää, että tämä tasa-arvo tässä paranee, mutta jätätte kertomatta, että eikös siinä teidän omassa esityksessä todeta, että tässä on suuri riski, että tämä teidän esitys siis lisää — ei vähennä vaan lisää — raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Ja jos kerran olisi näin, että tämä tilanne parantaa tasa-arvoa, niin eivät kai tässä Suomen naiset olisi liikkeellä niin vahvasti. [Puhemies koputtaa] Aiotteko todella sulkea korvanne jopa teidän omilta naisjärjestöiltä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.40 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän sen, että tässä salissa tehdään politiikkaa, [Välihuutoja vasemmalta] mutta en hyväksy sitä, edustaja Lindtman, että väaristelette, mitä täällä olen sanonut. Totesin, että kun otetaan huomioon tämän lainsäädännön vaikutukset ja samaan aikaan tehtävät tasa-arvolain kiristykset, niin se kokonaisuus on tasapainoinen. Näin totesin tässä salissa kaikkienensa. Aiempi hallitus ei puuttunut tasa-arvolakiin millään tavalla. Me avaamme nyt lainsäädännön, me teemme niitä muutoksia, joilla nimenomaan voidaan parantaa naisten asemaa työelämässä. Toin näitä jo aiemmin esille. Nimenomaan kanneaikaa tullaan pidentämään, vuokratyötä tekevien työntekijöiden asemaa tullaan parantamaan, ja selvitysvelvollisuus työnantajille tulee kiristymään. Nämä ovat konkreettisia ehdotuksia siitä, millä tavalla me haluamme puuttua perhe- ja raskausvapaasyrjintään, johon suhtaudumme äärimmäisen kriittisesti. Jo tällä hetkellä tuo syrjintä on laitonta lainsäädännössä. On totta, että meillä on edelleen näitä ongelmia, joihin täytyy määrätietoisesti pystyä puuttumaan, [Puhemies koputtaa] mutta me olemme täysin sitoutuneita torjumaan tätä ilmiötä Suomessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys elintarvikemarkkina-alaista (Eerikki Viljanen kesk)

Suullinen kysymys SKT 40/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.41 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Keskusta haluaa turvata sekä kuluttajien oikeuden kohtuuhintaiseen suomalaiseen ruokaan että oikeudenmukaisen toimeentulon ruoan tuottajille ja jalostajille. Suomalainen elintarvikeketju ei kuitenkaan nyt ole tasapainossa. Maassamme on maailmankin mittakaavassa erittäin kannattava kauppa ja heikosti toimeentulevat viljelijät.

Tätä epätasapainoa hallitus on luvannut korjata tuomalla esityksensä elintarvikemarkkinalain muuttamiseksi tänne eduskuntaan. Viime viikolla ministeri lupasi, että esitys tulee ensi viikolla. [Anne Kalmari: Ei näy!] Eilen täällä täysistunnossa kysyimme tämän aikataulun perään. Emme saaneet ministeriltä siihen vastausta, joten kysynkin nyt ministeri Essayahilta jälleen kerran: Onko hallitus antamassa esityksen elintarvikemarkkinoiden reiluuttamiseksi? Ja jos vastaus on, että tuo esitys tulee eduskuntaan ensi viikolla, niin pitääkö se tällä kertaa paikkansa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Maa- ja metsätalousministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.42 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Elintarvikemarkkinalaki on kyllä matkalla eduskuntaan. Se on valmis esiteltäväksi. Sen sisällöstä hallituksessa on täysi yksimielisyys. Mutta sen sijaan yhteisymmärrystä asian käsittelyajankohdasta ei ole vielä saavutettu valtioneuvoston istunnon suhteen. Uskon, että sekin tässä aivan tulevina päivinä saadaan selväksi.

Mutta se, mikä on tärkeää tässä elintarvikemarkkinalain uudistuksessa, niin kuin edustaja hyvin kuvasi, on nimenomaan se, että sillä halutaan turvata heikommassa asemassa olevan tuottajan asemaa tässä elintarvikeketjussa. Siinä on kolme tärkeää uudistusta, eli ensinnäkin puututaan niihin kohtuuttomiin sopimusehtoihin, sen jälkeen ollaan myöskin puuttumassa siihen, että saadakseen kaupan hyllyyn tuotteen tuottajan ei tarvitse tuottaa kaupan omaa merkkiä, niin sanottua private labeliä, ja toisaalta myöskään sitten ei tarvitse luovuttaa reseptiä ikään kuin tämän sopimuksen kylkiäisenä. Sillä tavalla me pystytään varmistamaan, että näissä tuottajan ja teollisuuden ja kaupan välisissä suhteissa ei ole sellaisia kohtuuttomuuksia, [Puhemies koputtaa] jotka nimenomaan sitten tämän heikommassa asemassa olevan kohdalle osuisivat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

16.44 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Essayah, tasan viikko sitten samaan aikaan tässä samassa paikassa te sanoitte, että tällä viikolla eduskunnassa on tämä elintarvikemarkkinalain reiluuttamislakiesitys. Arvoisa ministeri, te annoitte väärää tietoa eduskunnalle. Te annoitte väärää tietoa eduskunnalle, te puhuitte muunneltua totuutta, kun te väititte, että se on tällä viikolla eduskunnassa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Herra puhemies! Me tiedämme keskustassa, miten tärkeästä lakiesityksestä on kysymys. Me olemme tämän lainsäädännön Suomeen tuoneet. Sitä kiristi Jari Leppä, sitä kiristin minä ministerinä, ja me tuemme erittäin lämpimästi Sari Essayahin työtä. Hallituksessa tämä laki saadaan aikaiseksi.

Mutta, puhemies, minä hämmästelen sitä, että jos teillä on yksimielisyys hallituksessa lain sisällöstä, niin miten sitä ei voi antaa. Mikä tämä aikatauluselitys oikein on? Nyt herää se kysymys, yritetäänkö hallituksessa vesittää tämä lakiesitys. Onko jollakin puolueella, esimerkiksi kauppaa tukevalla kokoomuksella, tarve vesittää tämä lakiesitys jotenkin? Kysyn nyt, ministeri Essayah: Koska tämä elintarvikemarkkinalaki tulee tänne? Onko tässä käynnissä kaupankäynti? [Puhemies koputtaa] Yrittääkö kokoomus vaatia KD:tä vaikkapa kaljan wolttauksen taakse, [Puhemies koputtaa] että elintarvikemarkkinalaki saataisiin taloon?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.45 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Toistan sen, että todellakin tuon lain sisällöstä meillä on hallituksessa täysi yksimielisyys. Sen sijaan sen esittelyajankohdasta valtioneuvoston istunnossa ei ole vielä yksimielisyyttä. Siinä mielessä voin sanoa edelliselle maatalousministerille, että kiitän toki siitä työstä, mitä elintarvikemarkkinalain eteen edellisellä hallituskaudella tehtiin, mutta silloin implementoitiin eli tuotiin EU-direktiivistä johtuvia esityksiä Suomen lainsäädäntöön.

Tämä hallitus sen sijaan oikeasti tekee uudistavia pykäläiä tuohon elintarvikemarkkinalainsäädäntöön. Emme tyydy siihen, että tuomme vain EU-lainsäädäntöä, jota joka tapauksessa pitää tuoda suomalaiseen lainsäädäntöön, vaan olemme katsoneet, mitkä ovat ne kipukohdat tällä hetkellä tässä elintarvikemarkkinalainsäädännössä. Niin kuin varmasti muistatte, tässä uudistuksen ykkösosassa tuotiin elintarvikemarkkinavaltuutetulle lisää valtuuksia, ja nyt sitten tässä kakkososassa tehdään nämä tärkeät uudistukset, jotka liittyvät muun muassa kaupan omiin merkkeihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

16.46 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Öljyn hinta nousee koko ajan, ja tänä päivänä kuljetukset ovat historian vaikeimmat. Se lisää myös kuljetuskustannuksia, se lisää lentojen rahteja, se lisää laivojen rahteja, ja elintarvikkeiden hinnat nousevat. On ilmoitettu jo, että esimerkiksi jauhelihan hinta nousee, ja myös muiden elintarvikkeiden hinnat nousevat. Tulevaisuudessa, jos sota jatkuu pitkään, se tulee aiheuttamaan inflaation, joka vaikuttaa korkojen nousuun. Arvoisa

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

hallitus, arvoisa pääministerin sijainen, miten olette varautuneet tähän, ja mitä meinaatte tehdä tälle asialle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.47 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin Iranin kärjistynyt tilanne ja ylipäätensä Lähi-idän tilanne ja kansainväliset yllättävät konfliktit vaikuttavat juuri edustajan kuvaamalla tavalla myös Eurooppaan. Me emme vielä tiedä, kuinka kauan tämä sodankäynti tulee jatkumaan. Sen kestolla on merkittävä vaikutus siihen, miten nämä ongelmat tulevat toteutumaan esimerkiksi Euroopan tasolla. Tällä hetkellä sillä on jo selvää vaikutusta polttoaineiden hintaan. Toisaalta huoltovarmuuteen keskittyvät seikat ovat viime vuosina muistakin syistä olleet merkittävästi tässä esillä.

Mitä tulee yleisesti liikennepolttoaineisiin, niin tämä hallitus on tehnyt useita erilaisia toimia, jotka ovat vaikuttaneet liikennepolttoaineiden hintaan. Me olemme madalluttaneet jakeluvelvoitetta huomattavasti verrattuna siihen, mikä se oli aiemmin. Me olemme tehneet useita polttoaineiden laskuja — niitä on edelleenkin tulossa. Edellisen hallituksen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaan sidotut indeksikorotukset on jätetty tekemättä ja niin edelleen. Näillä kaikilla on vaikutuksensa kokonaisuuteen. Mutta aivan kuten totesitte, niin tapahtumat maailmalla [Puhemies koputtaa] vaikuttavat myös Eurooppaan ja sitä myötä Suomeen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

16.48 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! S-ryhmä aloitti halpuuttamisen vuonna 2015, ja sitä perusteltiin halvan hinnan vaatimuksilla. Ruokaa mainostetaan Suomessa lähinnä pelkästään hinnalla, ja laatu, huoltovarmuus ja ruokaturva on hylätty tässä huutokaupassa. Samalla tässä huutokaupassa elintarviketurvallisuus, vastuullisuus ja ympäristö ovat jääneet ostopäätöksissä ihan sinne häntäpäähän. Maatalouden hoitamaton lainakanta on tämän halpuuttamisen myötä noin kuusinkertaistunut.

Arvoisa puhemies! Nyt kauppa on semmoista pelottelukampanjaa käynyt ruuan hinnan nousulla, ja tämä pelotteluhan on vailla pohjaa. Ainoa, joka hintaa voi nostaa, on kauppa, joka haluaa tehdä sillä rahaa entiseen malliin miljardisotalla maatalouden ja kuluttajien kustannuksella. Kysymys ministeri Marttiselle: Jos elintarvikemarkkinalain muutos on hallitukselle hieman kivulias, niin mitä mieltä olette kilpailulain muutoksista? Voitaisiinko sitä hyödyntää hallitusohjelman mukaisesti maatalouden kannattavuuden parantamiseksi? [Markku Siponen: Missä se viipyy?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.49 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle erittäin tärkeästä kysymyksestä. Tätä teemaa sivuttiin hyvin paljon myös tuossa vaiheessa, kun valmistelin julkisia hankintoja käsittelevää laajaa lainsäädäntökokonaisuutta, siis toisin sanoen sitä, miten voitaisiin paremmin turvata paikallisesti se, että vaikka meidän kouluissa ja päiväkodeissa tai ikäihmisten keskuksissa

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

voitaisiin tarjota kotimaista ruokaa. Miten voitaisiin tukea kuntia ja kaupunkeja siinä, että nämä hankintakäytännöt kehittyvät niin, että nimenomaan tämä kotimaaisuuden huomiointi olisi taas vastaavasti paremmin toteutettavissa? Me katsomme läpi ja tarkastelemme myös sitä, millä muilla keinoilla voidaan tähän tilanteeseen puuttua. Suhtaudun erittäin vakavasti tähän esille nousseeseen ilmiöön, ja vakuutan, että maan hallituksen tahtotila on tässä täysin selvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.50 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Ministeri Essayah, kello käy. Kello käy, mutta tätä esitystä elintarvikemarkkina-alaista ei näy, ja meillä täällä keskellä ovat kyllä muistissa ne viime viikon sanat, mitä te totesitte meille keskustalaisille. Ensinnäkin te kiittelitte siitä, että me olemme täällä keskellä näitten uudistusten takana. Niin me olemme, mutta kysymys kuuluu nyt: Meille eduskunnalle jäi nyt vähän epäselväksi tämä, kun toitte esille, että yhteisymmärrys hallituspuolueitten sisällä on tästä lakipaketista mutta samaan aikaan te puhuitte kipukohdista, ja nyt te sanotte eduskunnalle, että tässä käsittelyajankohdassa on nyt hieman epäselvyyttä. Miksi te viime viikolla totesitte meille, että tällä viikolla tämä elintarvikemarkkinalaki tulee eduskuntaan? Kysymys, johonka me toivomme nyt vastausta, kuuluu, miksi se ei tullut, ja toinen kysymys kuuluu, kuka tätä jarruttaa. Onko se kokoomus, perussuomalaiset vai RKP? Kuka nyt jarruttaa tätä elintarvikemarkkinalakia? Ministeri Essayah, vastatkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.52 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Vielä kolmannen kerran toistan sen, että meillä todellakin on yhteisymmärrys tämän lain sisällöstä, mutta tosiaankin tästä käsittelyajankohdasta ei tällä hetkellä sitä yhteisymmärrystä ole. Toki omalta osaltani totean, että esimerkiksi elintarvikemarkkinavaltuutettu on toivonut, että tämä lakiesitys tuotaisiin mahdollisimman nopeasti tänne eduskuntaan, etenkin kun tämän ympärillä on ollut paljon keskustelua ja myöskin sellaisia väittämiä, jotka eivät pidä paikkaansa. Siinä mielessä kyllä varmasti tämä laki tänne eduskuntaan ollaan tuomassa mahdollisimman nopeasti. Sitä itse toivon todellakin. Meillä on yhteisymmärrys tämän lain hyvästä sisällöstä, ja siinä mielessä sitten pääsemme tätä yhdessä täällä eduskunnassa käsittelemään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys urheilijoiden mielipiteen- ja sananvapaudesta (Ari Koponen ps)

Suullinen kysymys SKT 41/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Keskustelu

16.53 **Ari Koponen ps:** Arvoisa herra puhemies! Teimme hallitusohjelmaan tärkeän kirjauksen: ”Laajaa sananvapautta on tuettava ja ylläpidettävä kaikkialla yhteiskunnassa.” Myös Suomen perustuslaissa turvataan mielipiteen- ja sananvapaus.

Puhemies! Silti viime päivinä julkisuudessa olleen turkulaista jääkiekkjoukkuetta koskeneen kohun yhteydessä nähtiin vapaudelle vihamielistä painostusta. Yksittäiselle urheilijalle toivottiin jopa potkuja, koska hän ei halunnut osallistua poliittiseen Pride-kampanjaan. Setan väki oli jopa sitä mieltä, että lain pitäisi mahdollistaa syrjintä. Pelaajan työ on pelata, ei osallistua politikointiin. Tällainen mielipidekontrolli kuuluu totalitarismiin, ei länsimaiseen demokratiaan.

Puhemies! Perussuomalaisten näkökulmasta ihmisten painostaminen gender-aatteen tai minkään muunkaan ideologisen taakse ei ole hyväksyttävää. Jokaisella tulee olla vapaus valita oma poliittinen tiensä. Pidämme käsittämättömänä, että osa poliittisen vasemman laidan toimijoista yhtyi tähän yksittäiseen henkilöön kohdistuneeseen painostukseen ja syrjintään. Te puhutte itse syrjinnän vastaisesta työstä mutta syrjitte itse. Ministeri Poutala, [Puhemies koputtaa] puolustaahan hallitus urheilijoiden mielipiteen- ja sananvapautta ja oikeutta päättää itse, [Puhemies koputtaa] mihin poliittisiin kampanjoihin he osallistuvat? [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Poutala, olkaa hyvä.

16.54 **Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala** (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Kiitos ajankohtaisesta kysymyksestä.

Mehän ollaan tällä hetkellä erittäin positiivisen asian parissa, kun puhutaan urheilusta. Urheilu kuuluu jokaiselle ihmiselle taustoista, mielipiteistä, poliittisista aatteista, uskonnollisesta vakaumuksesta riippumatta, ja näin sen pitää ollakin.

Ongelma on muodostunut siinä, että urheilijoilta on ruvettu entistä enemmän vaatimaan poliittisia näkemyksiä tai osallistumaan ideologisiin kampanjoihin, ja tämä ei ole oikein. Jokaisella pitää olla mielipiteenvapaus, sananvapaus siihen, mihin osallistuu ja mitä sanoo. Tiedän henkilökohtaisestikin, että meillä on todella iso määrä urheilijoita, jotka eivät halua ottaa kantaa poliittisiin asioihin tai osallistua mihinkään vähänkään ideologista liippaavaan asiaan.

Tätä ei tietenkään voi hyväksyä. Onneksi nytten tällä viikolla tässä on toimittu hyvin: ei ole painostettu, on annettu valinnanvapaus. Toivon, että tämä on hyvänä esimerkkinä kaikille, että ketään ei painosteta, se ei kuulu Suomeen, se ei kuulu urheiluun, ei kuulu mihinkään, vaan kaikilla pitää olla sananvapaus, uskonnonvapaus ja mielipiteenvapaus, ja tästä pitää pitää kiinni eikä tuhota urheilua sillä, [Puhemies koputtaa] että laitetaan urheiluun asioita, mitkä jakavat, koska urheilu enemmänkin yhdistää.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys Lähi-idän tilanteen vaikutuksista (Mikko Ollikainen r)

Suullinen kysymys SKT 42/2026 vp

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Nästa fråga. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

Keskustelu

16.55 **Mikko Ollikainen r:** Ärade talman! Vi i SFP är oroliga över situationen i Mellanöstern, och den är mycket allvarlig. Flera civiler har omkommit och flera är barn. Därför är det nödvändigt att Finland gör sitt yttersta för att minska på civilbefolkningens lidande och att fred kan snabbt hittas.

Arvoisa puhemies! Lähi-idän kriisi huolestuttaa maailmalla ja myös täällä Suomessa, totta kai. Sotaa on nyt käyty jo 13 päivää, ja sodalla tulee olemaan suuria vaikutuksia Iraniin, sen kansaan ja myös maailmalle.

Välittömästi konfliktin puhkeamisen jälkeen näimme öljyn ja maakaasun hinnannousun, ja eilen ehdotettiin historian suurinta öljyvarastojen käyttöönottoa. Lisäksi on tehty iskuja rahtilaivoihin, ja Iran on ilmoittanut Hormuzinsalmen sulkemisesta. Sen kautta kulkee viidennes maailman öljykuljetuksista, ja ylipäätään alueella on paljon tärkeitä kauppareittejä. Tässä on monia muuttujia.

Kysyn taas kysymyksen ministeri Purralta: millä tavalla Suomi on varautunut Lähi-idän konfliktin pitkittymisen vaikutuksiin talouteemme ja ehkä ennen kaikkea energiamarkkinaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.57 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 13 päivää todella sotaa takana — me emme tiedä, kuinka kauan on edessä. Mikäli tämä jää lyhytaikaiseksi, niin sen vaikutukset Eurooppaan ja sitä myötä Suomeen tulevat todennäköisesti olemaan vähäisempiä. Mikäli tämä pitkittyy, niin tietenkin ongelmat myös vastaavasti kasvavat.

Samaan aikaan on hyvä huomata, että me olemme voimakkaasti riippuvaisia näistä öljykuljetuksista. Toisaalta me olemme omassa energiajärjestelmässämme onnistuneet tekemään sellaisia päätöksiä esimerkiksi ydinvoiman suhteen, mitkä eivät esimerkiksi Keski-Euroopassa tai Saksassa lainkaan ole todellisuutta. Suomi on tästä tässä mielessä hyvässä asemassa. Vastaavasti sitten päätöksiä esimerkiksi turpeen käytön suhteen ehkä huoltovarmuustilanteessa voitaisiin pohtia vielä uudelleen.

Hallitus on todellakin liikennepolttoaineisiin tehnyt hallitus kautensa aikana lukuisia toimia, joilla on pyritty tätä hintaa saamaan alaspäin. Meillä ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa maailmanmarkkinahintaan, mutta ainakin tästä näkökulmasta katsoen toivomme, että Lähi-idän tilanne rauhoittuu, Iranin tilanne rauhoittuu [Puhemies koputtaa] ja sen vaikutukset meidän talouteemme jäävät vähäisiksi.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys uskonnonopetuksen asemasta (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 43/2026 vp

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.58 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tänään on julkaistu opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän esitys, jossa nostetaan esiin muun muassa tämä kysymys yhteisestä katsomusaineesta. Oma uskonnonopetushan tuo valmiuksia ymmärtää myös muita uskontoja, ja se on toki tärkeää myös ja erityisesti vähemmistöuskonnoille. On arvokasta, että maassa, jossa meillä on vahvat kristilliset juuret ja kulttuuriperintö, yli 400 000 lasta saa tälläkin hetkellä opiskella evankelis-luterilaista uskontoa. Yleinen katsomusaine tarkoittaisi väistämättä kristillisen uskon perusteiden opetuksen heikentymistä.

Kun opetusministeriössä nyt käydään läpi ja pohditaan tätä työryhmän esitystä, niin kysyn: huomioidaanko se, että oman uskonnonopetuksen on todettu lisäävän myös kriittisen ajattelun taitoa ja ehkäisevän esimerkiksi radikalisoitumista, mikäli se toteutetaan laadukkaasti ja hyvin valvotusti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.59 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tosiaankin demografista muutosta pohtivan työryhmän raportti julkistettiin. Siinä oli monta toimenpide-ehdotusta, joista tämä oli yksi. Taustalla on havainto siitä, että meillä on tällä hetkellä 15 eri uskonto- tai katsomusainetta kouluissa. Yhä enenevässä määrin kouluryhmiä jaetaan uskonnon perusteella, yhä enenevässä määrin uskontoa opetetaan koulun ulkopuolella kirkoissa, kerhohuoneissa, moskeijoissa. Erityisesti vähemmistöuskontojen kohdalla vain pieni osa opetuksesta annetaan pätevän opettajan toimesta. Nämä ovat hyvinkin haastavia tilanteita. Opetusryhmät voivat olla hyvinkin erilaisia. Meillä on hyvin huono näkymä usein siihen, minkälaista se opetus on — tilanteessa, jossa nimenomaan uskonnon lukutaitoa pitäisi parantaa ja vahvistaa ja saada laajempi joukko ymmärtämään sitä, mihin meidänkin kulttuuri perustuu, mikä on uskonnon osuus siinä. Händel ei ole uskonnon harjoittamistapa, se on kulttuurihistoriaa, ja niin edelleen.

Pidän perusteltuna ajatusta siitä, [Puhemies koputtaa] että jos nämä kaikki aineet koottaisiin yhteen aineeseen, niin tämä ymmärrys vahvistuisi [Puhemies koputtaa] ja uskonnonopetus itse asiassa vahvistuisi. Tämä oli työryhmän näkemys, [Puhemies koputtaa] ja minun mielestäni se on pohtimisen arvoinen asia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Ulkoasiainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 18/2026 vp

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ulkoasiainvaliokunnan jäseneksi edustaja Inka Hopsun.

4. Keskustelualoite luovien alojen asemasta tekoälyn käytön lisääntyessä

Keskustelualoite KA 2/2026 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 4. asiana on ajankohtaiskeskustelu luovien alojen asemasta tekoälyn käytön lisääntyessä.

Ajankohtaiskeskustelun avaa keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Tuula Haatainen. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskusteluun varataan aikaa yksi tunti. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.01 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä generatiivisesta tekoälystä puhutaan valtavasti, sillä sen käyttö on kasvanut räjähdysmäisesti vain muutamassa vuodessa niin Suomessa kuin maailmallakin. Tekoälyn kasvu näkyy monella yhteiskunnan sektorilla. Tämä näkyy työpaikkojen vähenemisellä myös sellaisissa työtehtävissä, joita olemme tottuneet pitämään vaikeasti korvattavina uusilla teknologioilla. Samalla työ muuttaa luonnettaan ja tarvitaan uudenlaisia valmiuksia ja tekijöitä.

Luovat alat ovat erityisessä murroksessa tekoälyn käytön lisääntyessä. Tästä huolensa ovat esittäneet lukuisat luovien alojen, kuten kirjallisuuden, musiikin ja kuvataiteen, toimijat. Sivistysvaliokuntana päätimmekin ehdottaa, että eduskunta käy tämän ajankohtaiskeskustelun tekoälyn vaikutuksista luovien alojen tulevaisuudelle, ja kiitän valiokuntaa aktiivisuudesta.

Olen itse huolissani siitä, miten tekoäly vaikuttaa luovan alan tekijöiden tulonmuodostukseen. Jo nyt monien luovan alan ammattilaisten tulot ovat liian pieniä ja ansainta epävarmaa, ja tekoäly mutkistaa tulojen muodostumista entisestään. Tekoäly ei tuota mitään sinällään itsenäisesti, vaan sen kaikki tuotokset perustuvat olemassa olevan materiaalin hyödyntämiseen ja muuntelemiseen. Kuitenkaan korvaukset käytöstä eivät päädy luovan alan sisältöä todellisuudessa tehneille vaan tekoälyjäteille. Tämä johtaa valtavaan epäsuhtaan, jossa voitot käytetyistä töistä kerää vain hyödyntäjä, ei oikea tekijä.

Arvoisa puhemies! Tekoälyn vaikutus näkyy jo monin eri tavoin luovilla aloilla niin visuaalisessa taiteessa, kirjallisuudessa, av-tuotannossa kuin musiikin teossakin. Kirjallisuuden alalla tekoäly-yhtiöt ovat käyttäneet tekijänoikeuden alaisia teoksia tekoälyn kouluttamiseen ilman tekijän suostumusta. Esimerkiksi AI-teknologiayritys Anthropic sopi syksyllä 2025 maksavansa 1,5 miljardia dollaria sopimuskorvauksia 500 000 kirjallisen teoksen oikeudenhaltijoille. Anthropicin tämänhetkinen markkina-arvo on 350 miljardia euroa. Tämä on vain yhden tekoäly-yhtiön tapaus, ja se kertoo siitä, minkä mittaluokan tulonmenetyksestä kirjallisuudentekijöille on kyse.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Musiikintekijöiden tuloista lähivuosina on vaarassa jopa 25—30 prosenttia eurooppalaisen analyysin mukaan, kun heidän musiikkinsa korvautuu tekoälyn tuottamalla sisällöllä. Sisältöä tuotetaan tekoälypalveluissa pohjautuen alkuperäisiin tekijänoikeudella suojattuihin ihmisen luomiin teoksiin. Niitäkin käytetään ilman lupaa, ilman korvauksia ja tunnustusta alkuperäisille tekijöille. Suomessakin oikeudetta tuotettu tekoälymusiikki on vienyt satoja taustamusiikkiasiakkaita lisensiointia toteuttavalta GT Musiikkiluvilta. Menetys on noin miljoona euroa vuodessa.

Visuaalisen taiteen alueella tekoäly on jo pidempään rapauttanut tervettä markkinaa. Kuvittajat ry:n jäsenistä 73 prosenttia kertoo huolestaan tilausten vähenemisestä tekoälyn käytön myötä. Britannian kuvittajajärjestön mukaan 32 prosenttia kuvittajista kertoo jo menettäneensä toimeksiantoja tekoälyn vuoksi esimerkiksi markkinointikuvitusten osalta. Järjestön mukaan menetys on yli 10 000 euroa per kuvittaja.

Arvoisa puhemies! Nämä esimerkit kertovat konkreettisesti siitä, miten oikeat tekijät jäävät pimentoon, kun pieni joukko tekoäly-yhtiöitä kerää voitot ammattilaisten työtä hyväksikäyttämällä. Tähän kehitykseen on vielä mahdollista puuttua ja rajoittaa tekoäly-yhtiöiden haitallisia toimintatapoja. On luotava helpot menettelytavat sille, että oikeudenomistajat voivat kieltää teostensa käytön. On myös varmistettava, että yhteisiä pelisääntöjä noudattavat kaikki palvelut, joita Euroopassa tarjotaan, vaikka niiden tekoälymallit koulutettaisiinkin muualla. Lisäksi on luotava velvoite avoimuudesta, jotta teosten tekijät tietävät teostensa käytöstä ja pystyvät valvomaan oikeuksiaan.

Koska tekoälytoimijat ovat pitkälti kansainvälisiä ja suuria toimijoita, on tekoälyyn liittyvät epäkohdat ja rakenteelliset ongelmat ratkaistava ensisijaisesti EU-tasolla. EU-parlamentti hyväksyi tämän viikon tiistaina tärkeät tekijänoikeussuosituksot tekoälylle, ja nyt onkin varmistettava, että niihin ei tule porsaanreikiä, joilla alustat pystyisivät luikertelemaan pois vastuusta. Suomen onkin toimittava EU:n suuntaan aktiivisesti ja puolustettava luovaa työtä ja tekijänoikeuksia, jotta sääntely ja toimintamallit rakentuvat ammattilaisten kannalta oikeudenmukaisiksi.

Keinoja siis löytyy. Nyt tarvitaan vain tahtoa laittaa ne käytäntöön, jotta meidän rikas ja rakas kulttuurimme ei köyhyä ja luovan alan ammattilaiset saavat ansaitsemansa arvostuksen ja ansainnan työstään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Haatainen. — Edustajat voivat nyt pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

17.07 Maaret Castrén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taide ja kulttuuri ovat keskeisimpiä ihmisten hyvinvointia lisääviä tekijöitä ja luova ala yhteiskuntamme tärkeimpiä voimavaroja. Ala on kokenut kovia koronavuosina, eivätkä haasteet loppuneet siihen. Tekoälyn esiinmarssi on muuttanut tilannetta. Se käyttää ilman tekijänoikeuksien haltijan lupaa materiaaleja sisältönsä tuottamisessa, ja koska tekijänoikeustulot muodostavat tärkeän perustan luovan alan työntekijöiden tulopohjasta, lovi totta kai näkyä tekijän tuloissa. Kulttuuripoliittinen selonteko tunnistaa tämän selkeästi. Jokaisen työntekijän tulee saada työstään asiallinen korvaus alasta riippumatta, ja politiikan tehtävänä on luoda edellytykset sille, että luova talous on kestävä. EU-parlamenttikin on kannanotossaan vaatinut oikeudenmukaisia korvauksia ja täyttä läpinäkyvyyttä tekoälyn koulutukseen käytetystä materiaalista.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Tekoäly on hyvä renki mutta huono isäntä. Parhaimmassa mahdollisessa tilanteessa tekijänoikeuksien turvaaminen ja tekoälyteknologioiden kehittäminen tukevat toisiaan, mutta juuri nyt luova ala [Puhemies koputtaa] tarvitsee apuamme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koponen, olkaa hyvä.

17.08 **Ari Koponen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse en ole ylisääntelyn ystävä. Suomessa monia asioita on säännelty liian tiukasti siten, että uusia innovaatioita on jäänyt syntymättä. Tekoällyn suhteen on kuitenkin niin, että erityisesti luovien alojen ja luovan työn tulevaisuuden kannalta tekoäly tulee säännellä viisaasti ja tarpeeksi tiukasti, ettei se tapa kokonaan luovuuttamme ja luovia alojamme. Tekijänoikeusnäkökulmien tulee korostua tässä sääntelyssä. Lainsäädännöllä tulee pystyä varmistamaan, ettei tekoäly pysty varastamaan käyttöönsä ihmisen tekemää luovaa työtä ilman, että tekijä saa siitä korvauksen.

Puhemies! Asia ei missään nimessä ole helppo toteuttaa, mutta mikäli haluamme nauttia ihmisten tekemästä upeasta suomalaisesta luovasta työstä jatkossakin, tulee tekoällyn sääntelyyn saada ehdottomasti ratkaisu aikaiseksi yhdessä ja mahdollisimman pian.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

17.09 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Generatiivinen tekoäly voi olla suuri mahdollisuus, mutta ilman selkeitä sääntöjä siitä voi tulla massiivinen tulonsiirto luovan alan tekijöiltä näille globaaleille teknologiayhtiöille.

Tällä hetkellä tekoälymallit rakentuvat pitkälti tekijöiden musiikin, kuvien, tekstien ja muun luovan työn varaan. Silti näitä teoksia käytetään usein ihan ilman lupaa ja ilman korvausta. Samaan aikaan tekoälyllä tuotetun sisällön markkina kasvaa nopeasti, kun taas luovan alan tekijöiden tulot uhkaavat pienentyä merkittävästi. Vaikutukset näkyvät: kuvittajat menettävät toimeksiantoja, ja musiikkialalla arvioidaan, että tekoällysisältö voi viedä merkittävän osan suoratoiston tuloista.

Arvoisa puhemies! Luova ala ei vastusta teknologiaa, mutta reilut pelisäännöt tarvitaan. Teosten käyttöön tekoällyn kouluttamisessa on oltava lupa, siitä on maksettava korvaus, ja käytettyjen aineistojen on oltava läpinäkyviä. Ilman näitä sääntöjä luovan työn arvo valuu Suomesta ja Euroopasta kansainvälisille teknologiayhtiöille. Siksi hallituksen on nyt varmistettava, että tekijänoikeuksia puolustetaan tekoällyn aikakaudella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

17.11 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tekoäly on tosiaan tullut, ja se on myös mullistanut meidän maailman, ja se tulee mullistamaan myös meidän työelämän. Voisi sanoa oikeastaan, että meidän pitää sen tekoällyn kanssa vain pystyä elämään.

Tämä sääntely on semmoinen asia, mitä aika paljon käydään esimerkiksi tulevaisuusvaliokunnassa läpi, ja se ei ole ihan yksinkertainen asia. Se vaatii melkoista tasapainottelua, millä tavalla me säännellään riittävästi mutta toisaalta ei säännellä itseämme hengiltä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Parhaimmillaanhan tekoäly voi toimia niin sanotusti tukiälynä eli auttaa meitä ihmisiä innovoinnissa, mutta sitten taas se, että tekoäly varastaa esimerkiksi luovan työn tekijöiltä, tuntuu todella surkealle, ja siihen pitäisi pystyä puuttumaan.

Keskusta on ensimmäinen suomalaisista puolueista, joka on tehnyt tekoälylinjauksen. Minä suosittelen teitä kaikkia tutustumaan siihen. Siellä on hyvin paljon tähänkin liittyvää hyvää materiaalia. Kannattaa lukea se.

Tosiasia on se, että tekoäly on vähän tämmöinen varas, niin että haluaisin kyllä sitten tietää, millä tavalla ministeri ajattelee, että me voidaan Suomessa tähän vaikuttaa. Minkälaista lainsäädäntöä on mahdollisesti tulossa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.12 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse ei ole vain tekijänoikeudesta, kyse on siitä, arvostammeko me luovaa työtä oikeana työnä. Meille vastaus on selvä: arvostamme. Siksi haluamme pelisäännöt, jotka suojaavat tekijää, vahvistavat reiluja markkinoita ja varmistavat, että suomalainen kulttuuri syntyy jatkossakin ihmisistä, ei pelkästä tekoälyn generoimasta keskiarvosta.

Tekoälyllä tuotetun musiikin ja ave-sisällön markkinan arvioidaan kaksinkertaistuvan tulevina vuosina. Samalla luovan alan tekijöiden tulot voivat kuitenkin laskea neljänneksellä, ja esimerkiksi kuvittajista 32 prosenttia on jo menettänyt toimeksiantoja AI-generoinnin vuoksi. Ilman toimivaa oikeuksiensuojaa, läpinäkyvyyttä, käyttöilupia ja korvauksia heikkenevät sekä tekijöiden toimeentulo että kannusteet luoda uutta kulttuuria, sisältöjä ja innovaatioita, ja niitä me Suomessa tarvitsemme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

17.13 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoälyjätit ovat rosvoineet kulttuuri- ja taidealan tekijöiden työt myllyihinsä. Luovan alan tuottamaa arvoa siirtyy yhä enemmän yhdysvaltalaisille teknologiayhtiöille, jotka maksavat Eurooppaan käytännössä hiluja veroina. Teknologijätit ovat päässeet jo niskan päälle. Tarvitaan siis kattavampaa sääntelyä, jotta voidaan suojata esimerkiksi esiintyvien taiteilijoiden ääntä, jopa kasvoja tekijänoikeuslainsäädännöllä. Deepfake-tekoälyväärennösten estäminen on tällä hetkellä kilpajuoksua tekniikan ja sääntelyn välillä. Euroopan parlamentti on tuoreessa kannanotossaan korostanut tekijöille maksettavaa korvausta generatiivisen tekoälyn markkinoilla, mutta teknologinen murros vaatii lisäksi sosiaaliturvan uudistamista. Vasemmistoliitto esittää kattavan perustulon asteittaista käyttöönottoa työn murrokseen vastaamiseksi, ja digitalouden tuottama arvo tulisi ohjata oikeudenmukaisemmin yhteiskunnan käyttöön. Siksi kannatamme [Puhemies koputtaa] EU:n laajuisen digiveron käyttöönottoa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

17.14 **Mikko Ollikainen r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Konst och kultur är otroligt viktigt för vår mentala hälsa och för att vi ska orka med vardagen. Därför är det viktigt att vi har olika typer av konst och kultur och att vi kan ta del av dem. Artificiell intelligens kan vara en möjlighet, men precis som det har nu kommit fram här kan det också

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

vara ett väldigt stort hot för dem som jobbar inom de här sektorerna. Det tycker jag är väldigt bra att man nu har hittat gemensamma spelregler i EU. Finland är för liten marknad för det här. Det måste vara gemensamma regler i EU för att vi ska kunna gå vidare med den här saken. Det är väldigt fint att vi för den här diskussionen här.

Arvoisa puhemies! Kulttuuripoliittisessa selonteossa on mainittu ja tiedostettu just koskien tekoälyn vaikutuksia kulttuuriin, luovaan taiteeseen, luovaan talouteen, ja on todella hienoa, että tästä nyt keskustellaan. Tekoäly voi myös yksipuolistaa kulttuuria, ja se on minusta aika... ei niin oikein hyvä asia. Tarvitaan laajaa ja monipuolista kulttuurielämää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.15 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tekoälyn tuoma muutos on mahdollisesti ihmiskunnan historiassa yksi suurimmista muutoksista. Esimerkiksi kirjanpainotaito poisti käsin tehdyltä kopioimiselta tarpeen, asiat voitiin tehdä nopeammin ja tehokkaammin kirjoja painamalla. Tässä muutoksessa häviäjiä saattaa olla paljon: kielenkääntäjät, luova ala, kulttuuri, graafinen suunnittelu ja niin poispäin. Mutta, niin kuin kaikissa muutoksissa, tässä on se toinen puoli ja ne lukuisat mahdollisuudet, joista emme välttämättä vielä edes tiedä mitään tai osaa niitä edes ajatella. Täällä ja aloitteessa on nostettu tekijänoikeudet ja taloudelliset intressit aivan oikein esille, mutta nyt haluaisin ministerin näkemyksen niistä mahdollisista positiivisista puolista. Jos tämä asia onnistutaan viemään myös kulttuurin ja luovan alan puolelta hienosti eteenpäin, niin mitä uusia mahdollisuuksia sieltä voisi nousta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

17.16 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! O tempora, o mores! Mihin tämä ihmiskunta on menossa? Tilaamme keinoruokaa pikaruuan nimikkeellä, halpaa muovista temuvaatetta ja tarpeetonta tavaraa, ja nyt haluamme tehokkaasti ja nopeasti tuotettua taidetta ja kulttuuria. Ihminen ei elä vain leivästä. Meidän ajatuksiamme ja maailmankuvamme muokkaavat ja ruokkivat rakennettu ympäristö, taide, kirjallisuus, musiikki ja kaikki muukin luovan alan tuotanto.

Tekoäly muuttaa luovien alojen toimintaympäristöä nopeammin kuin mikään teknologinen murros aikaisemmin. Tällä hetkellä nämä tekoälymallit hyödyntävät suojattuja teoksia ilman lupaa, ilman korvausta, ja seuraukset näkyvät jo. Kyse ei ole vain näiden tekijöiden menetetyistä tuloista, kyse on myös kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja nimenomaan pienten kielialueiden selviytymisestä. Nämä massatuotetut teokset uhkaavat meidän yksittäisten tekijöiden taidetta. Me tarvitaan lisää läpinäkyvyyttä siinä, [Puhemies koputtaa] miten näitä aineistoja on hyödynnetty, ja meidän tehtävämme täällä on suojella suomalaista kulttuuria.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

17.18 Marko Asell sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi keskeinen ongelma tekoälyn käytössä on juuri tuo läpinäkyvyyden puute. Moni tekijä ei yksinkertaisesti tiedä, onko hänen teoksiaan käytetty tekoälymallien koulutuksessa vai ei.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Euroopan parlamentissa on korostettu, että tekoälykehittäjän tulisi ilmoittaa selkeästi, mitä aineistoja mallien koulutuksessa on käytetty, ja pitää kirjata myös siitä, miten aineistoja on kerätty. Ilman läpinäkyvyyttä tekijänoikeuksia on käytännössä mahdotonta valvoa. Samalla myös kuluttajien luottamus kärsii, jos ei ole selvää, mikä sisältö on ihmisen ja mikä tekoälyn tuottamaa. Tämän vuoksi on esitetty, että tekoälyllä tuotettu sisältö pitäisi merkitä selkeästi. Kysynkin, kun ministeri on paikalla, aikooko hallitus edistää sääntelyä, joka velvoittaa merkitsemään tekoälyn tuottaman sisällön selkeästi ja lisäämään avoimuutta tekoälymallien koulutusaineistoista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.19 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pienelle kielialueelle kulttuuri ei ole luksustuote. Kulttuurin avulla voimme asemoida itsemme osaksi ympäröivää maailmaa. Se on katkelma radiossa soivaa lyriikkaa tai lause kirjassa, joka osuu juuri suomeksi tai ruotsiksi sellaiseen kohtaan, johon mikään käännös ei yllä.

Siksi tekoälystä puhuttaessa emme puhu vain teknologiasta. Puhumme siitä, säilyykö meidän oma äänemme. Puhumme siitä, hukkuuko pieni kieli suurten kielialueiden massaan ja tekoälyn luomiin keskiarvoihin. Puhumme siitä, onko suomalaisella näyttelijällä, muusikolla tai kirjailijalla oikeutta omiin kasvoihinsa, omaan ääneensä ja omaan työöhnsä.

Vihreät ajattelevat, että teknologian pitää palvella ihmistä, ei päinvastoin. Siksi tarvitsemme selkeät merkinnät tekoällysisällölle, oikeudenmukaiset korvaukset teosten käytöstä ja suojan digitaalisia jäljitelmiä vastaan. Meidän tehtävämme on pitää huolta siitä, että tässä maassa kuuluu jatkossakin aito, elävä ja monimuotoinen ihmisen ääni, ja siksi tekoälyn sääntelyn tulee olla kunnossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

17.20 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoälyä ei voi enää pysäyttää, ja täten sitä on säänneltävä. Mutta sen lisäksi meidän on mietittävä, mikä on tekoälyn järkevää ja perusteltua käyttöä. Omasta mielestäni sellaista olisi esimerkiksi mekaanisten ja toisteisten työtehtävien korvaaminen, byrokratian helpottaminen ja tiettyjen prosessien nopeuttaminen. Mutta missään nimessä ei tule tekoälyllä korvata sitä, johon vain ihminen pystyy: uuden luominen, uuden ajattelu ja inhimillisen yhteyden kokemus taiteen ja kulttuurin kautta.

Taiteen tekijöillä tulee olla oikeus omiin teoksiinsa, ja sen mukana meidän tulee ottaa selkeä kanta siihen, että taiteilijat ansaitsevat asianmukaisen toimeentulon ja siten myös lainsäädännön sitä turvaamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.21 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tekoäly on jo monella tapaa osa arkeamme. Se auttaa meitä kirjoittamaan, kääntämään, etsimään tietoa, suunnittelemaan ja jäsentämään monimutkaisia kokonaisuuksia. Se sujuvoittaa työkujuja ja madaltaa kynnystä kokeilla uutta. Erityisesti luovilla aloilla tekoäly voi parhaimmillaan toimia työkaluna ja välineenä, joka vapauttaa aikaa varsinaiselle luovalle

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

prosessille ja antaa tekijälle uusia mahdollisuuksia tehdä työnsä näkyväksi myös kansainvälisesti.

Mutta samalla on tunnistettava, että juuri luovilla aloilla tekoälyn väärinkäytöllä voi olla vakavia vaikutuksia. Luovan työn tekijöitä huolettavat teosten luvaton käyttö tekoälymallien koulutuksessa, kopioinnin helppous ja ansaintamallien murros. Kun koulutusaineistot eivät ole läpinäkyviä, riskinä on paitsi tekijänoikeuksien loukkaaminen myös se, että kulttuuri yksipuolistuu ja tekijät menettävät oikeudenmukaisen korvauksen työstään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.22 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelualoite luovien alojen asemasta tekoälyn aikakaudella on tärkeä ja ajankohtainen. Tekoäly muuttaa työelämää nopeasti, ja luovat alat, kuten musiikki, kuvataide, kirjallisuus ja media, ovat muutoksen etulinjassa. Suomalaisen taiteilijan, muusikon, kirjailijan ja luovan työn tekijän työ ei saa muuttua ilmaiseksi raaka-aineeksi kansainvälisille teknologiayhtiöille. Jos tekoälyä koulutetaan suomalaisten teoksilla, tekijöillä täytyy olla oikeus korvaukseen ja mahdollisuus päättää oman työnsä käytöstä.

Toinen tärkeä näkökulma on suomalaisen kulttuurin ja kielen asema. Tekoälyjärjestelmät kehittyvät pääosin suurten kielten ja globaalien markkinoiden ehdoilla. Siksi Suomen on huolehdittava siitä, että suomen kieli, suomalainen kulttuuri ja kotimainen luova työ eivät jää algoritmien marginaaliin. Suomi tarvitsee vahvan luovan alan myös tulevaisuudessa. Siksi meidän on varmistettava, että tekoälyn aikakaudella suomalaisen tekijän työ, oikeudet ja kulttuuri pidetään arvossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

17.23 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoälyn kehitys on ollut kiivasta, ja riskit näyttäytyvät vielä suuremmilta kuin mitä aiemmin on ajateltu. Olemme nähneet sosiaalisen median vaikutuksista ja sieltä nähneet, ettei teknologinen kehitys ole aina pelkkää hyvää, vaan myös rajojen asettamista ja sääntelyä yksinkertaisesti tarvitaan.

Luovien alojen kannalta tärkeintä on, että todellisten tekijöiden kuten kirjailijoiden, esittävien taiteilijoiden ja muiden oikeudet pystytään turvaamaan ja suojaamaan. Näin ollen tarvitaankin tavallaan kolmen L:n läpiviemistä. Ne ovat läpinäkyvyys, lisensointi ja laskutus. Läpinäkyvyyttä siihen, millä nämä tekoälymallit koulutetaan. Lisensointia siihen, että tekoälyllä on luvat työntekijöiltä ja yhdessä sovitut ehdot materiaalin käyttöön ja että lasku lähtee siitä ja tulot käytöstä päätyvät sitten oikeille tekijöille. Vain näin me voimme varmistaa sen, että tekoäly ei syö luovan alan tulevaisuutta [Puhemies koputtaa] ja teoksista voidaan löytää edelleen samaistumispintaa ja koskettavuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mari Holopainen, olkaa hyvä.

17.25 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoäly voi olla mahdollisuus vain, jos sen käyttö perustuu reiluihin sopimuksiin, läpinäkyvyyteen ja asianmukaisiin korvauksiin luovalla alalla. Näinhän ei nyt ole, eikä tämä ole mahdollista,

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

mikäli omistajuus on jossain ihan muualla kuin Euroopassa, kuten tällä hetkellä pääasiassa on. Silloin ei ole mahdollista vaikuttaa regulaatioon riittävästi. Olisikin tärkeää, että hallitus tekee töitä sen eteen, että myös Suomessa huomioidaan digitaalisen itsenäisyyden tarve — tästä onkin kansalaisaloite tekeillä ja toivottavasti pian eduskunnan käsittelyssä. Samalla tämä tuo meille liiketoimintamahdollisuuksia myös luoville aloille, jotka ovat tärkeitä viennin kannalta.

Tekoäly on yksi suurimpia murroksia työelämässä, ei tietenkään ensimmäinen, mutta se vaikuttaa todennäköisesti eri tavalla kuin jotkut aiemmat murrokset. Asiantuntijatyö erityisesti tulee muuttumaan, sen sijaan ihmisten välinen vuorovaikutus todennäköisesti vähemmän. On äärimmäisen tärkeää, että toimimme tässä etulinjassa ja myöskin tuemme yrityksiä, jotka toimivat tekoälymarkkinoilla Euroopassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

17.26 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoälyyn liittyy vahvasti kysymys siitä, minkälaista maailmaa me luomme. Jos me valitaan tällainen turbokapitalistinen ajattelu, niin silloin lopputulos on se, että suurimmat ja vahvimmat voittavat ja työn jälki voi olla jokseenkin dystooppinen. Me tarvitaan siis jämäkkää sääntelyä, joka tukee tekijänoikeuksia, joka tukee läpinäkyvyyttä ja sitä kautta näitä luovan työn tekijöitä. Kysymys on siitä, että tekoäly on ensisijaisesti työkalu, joka voi hyödyttää meitä monella eri tavalla. Sen käsissä pitäminen tulee olemaan se keskeinen kysymys, koska muuten lopputulema voi sitten olla, että esimerkiksi kulttuurista tulee tekoällyn työkalu, ja silloin ollaan menossa väärään suuntaan. Ministeri voi vastata siihen, minkälaisia tapoja meidän pitää etsiä, että me pystytään tulevaisuudessa tämä tekoäly hyödyntämään mahdollisimman laajasti yhteiskunnan ja sen toimijoiden hyödyksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

17.28 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En keksi elämässä sektoria, jota tekoäly ei muuttaisi, kulttuuriakin. Tekoäly voi kuitenkin olla vain tekoluovuutta, sillä pohja on ihmisen luovissa töissä, joista tekoäly on oppinut. Teknologian kehitys Mozartista minuun ei juuri muuttunut muuten kuin että sulkakynä ja muste nuottipaperilla vaihtuiat lyijykynäksi, mutta minusta lapseeni jo kovasti niin, että sävellajin transponointi, joka vei minulta koko illan, vie nykyään muutaman sekunnin näillä härpäkkeillä.

Luovan työn tekijät hyödyntävät digitalisaatiota ja tekoälyäkin. He saavat myös kerralla globaalit markkinat, ja oma työ voi tehostua. Suomessa vaikkapa peliala on ollut hyötyjän puolella. Mutta — sitten tulee tämä iso mutta — musiikin ja av-sisällön tuottavat markkinat ovat kasvamassa kolmesta 64 miljardiin vain parissa vuodessa, ja silti alan ammattilaisten tulojen arvioidaan leikkautuvan jopa neljänneksellä. On vihastuttavaa, tylsää ja ärsyttävää, että hissimusiikkiakin tuotetaan jo tekoälyllä ja tekijänoikeuksia tallotaan. Lainsäätäjinä meidän tulee varmistaa, että tekoälytoimijat veloitetaan hankkimaan luovan sisällön luvat ja maksamaan lisensiointimarkkinoiden kautta luovan työn tekijöille heille kuuluva palkka.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

17.29 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeä keskustelu, jota nyt tässä käydään, ja kiitos keskustelualoitteen laatijoille. Ollaan ison äärellä. Luovien alojen suuri merkitys tässä maassa taloudelle ja työllisyydelle ei välttämättä aina tule esiin, mutta tämän keskustelun yhteydessä se varmasti saa myös huomioarvoa. Ala työllistää yli 100 000 suomalaista päätyökseen ja on lähes kolme prosenttia maamme bkt:stä, eli kyllä erittäin merkittävästä alasta on kyse.

Tämä tekoällyn vaikutus ja tekoällyn vyöryminen näkyy jo tällä alalla, ja kyllä monet, esimerkiksi musiikintekijät, tämän kanssa jo tuskastelevatkin. Tekoäly ei kuitenkaan koskaan voi korvata sitä ihmisen tekemää työtä. Se voidaan aputyökaluksi valjastaa, mutta se tarvitsee sääntelyä, se on aivan selvä asia, niin että artistien tai taiteen tekijöiden oikeudet turvataan. Nyt kun ministeri on paikalla, kysyisin nopeasti: onko valmisteilla olevassa AVMS-direktiivissä kenties joitain heijastevaikutuksia tai epäsuoria vaikutuksia tähän? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.30 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on täällä erittäin ajankohtainen aihe käsittelyssä, ja kiitän keskustelualoitteen tekijöitä, että tätä saatetaan tänne eduskunnan keskusteluun.

Ensinnäkin on tietenkin kysymys siitä, kelle kuuluu kulttuurialalla ja taiteessa ja muilla luovilla aloilla ammattilaisten työ ja kuinka heille varmistetaan tämmöisessä tilanteessa se kohtuullinen korvaus siitä luovasta työstä, mitä he ovat tehneet. Tässä tilanteessa usein unohtuu sekin — eikä se tässäkään keskustelussa hirveästi ole tullut esiin — kuinka heikossa asemassa yksittäiset taiteilijat tai muut luovan alan ihmiset ovat tällaisessa tilanteessa, kun sitä heidän tekemäänsä luovaa työtä on siirtynyt tuonne tekoällyn piiriin ja sitä jaetaan sitten ilman sääntöjä. Tämä näkökulma tässä pitää tuoda esiin. Sen vuoksi tarvitaan ylikansallista sääntelyä, avoimuutta ja sitten ehtoja, miten tämmöisiä sisältöjä käytetään. Sääntely on tässä tärkeätä, ja kysynkin ministeriltä: mitkä ovat ne ensimmäiset keinot, millä tätä tehdään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.32 Riitta Kaarisalo sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tosiaan edustaja Haataiselle tämän tärkeän keskustelualoitteen laatimisesta.

Tekoällyn käyttö tosiaan yleistyy valtavaa vauhtia, ja on syytä todellakin korostaa tekijänoikeuksien roolia luovan talouden perustana. Kuten on tuotu esille, tekoäly voi olla mahdollisuus, mutta se myös uhkaa luovien alojen ansaintaa. Arvioidut tulonmenetykset luovien alojen toimijoille voivat olla jopa 22 miljardia, ja se on kyllä aivan valtava summa. Kun kysytään toimijoilta itseltään, niin he ovat sitä mieltä, että tekoälyä kehittävien yritysten tulisi olla läpinäkyvämpiä siinä, mitä aineistoja ne ovat käyttäneet tekoällyn kouluttamisessa, ja päättäjien on asetettava selkeät säännöt tekijänoikeuksien suojaamien sisältöjen käytölle tässä tekoällyn kehittämisessä. Myös tekijänoikeuksien suojaamaa sisältöä hyödyntävien tahojen tulee maksaa korvaus tekijänoikeuden haltijoille. Mitä ministeri ajattelee tästä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

17.33 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoälymurros on käynnissä myös media-alalla. Se ei ole tulevaisuuden ilmiö vaan meneillään oleva muutos, joka vaikuttaa samanaikaisesti journalismin tuotantoon, jakeluun, ansaintalogiikkaan, yleisösuhteeseen ja journalistiseen työhön. Osa vaikutuksista parantaa työn tehokkuutta ja saavutettavuutta, osa puolestaan uhkaa journalismin perusarvoja: riippumattomuutta, luotettavuutta ja juuri näitä tekijänoikeuksia.

Luovat alat muodostavat 6,9 prosenttia EU:n bruttokansantuotteesta. Kyse ei ole siistään marginaalisesta talouden osa-alasta. Kasvupotentiaalia on meillä Suomessakin, ja luovan talouden kasvustrategia tähtää osuuden kaksinkertaistamiseen vuoteen 2030 mennessä. Tekoäly on erittäin haastava sääntelyalue sen nopean kehityksen vuoksi, ja tämä korostaa erityisesti sitä, että nämä luovien alojen omat näkemykset tulee ottaa tiiviisti mukaan sääntelyn valmisteluun. Tämä on viesti myös sinne opetusministeriöön.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta, olkaa hyvä.

17.34 **Eeva-Johanna Eloranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luova työ on Euroopassa ja Suomessa kasvava ala, mutta sen tulevaisuus on nyt todellakin suuressa murroksessa tämän generatiivisen tekoälyn myötä. Euroopan parlamenttikin on juuri vaatinut selkeitä toimia tekijänoikeuksien turvaamiseksi tekoälyn aikakaudella. Korostan erityisesti juuri läpinäkyvyyttä ja oikeudenmukaista korvausta. Jos tekoälymallit on koulutettu tekijöiden teoksilla, tekijöillä on oikeus tietää se ja heillä on oikeus saada siitä korvaus. Tätä ei voi liikaa korostaa, se usein kumminkin tuntuu unohtuvan.

Luova ala työllistää Euroopassa miljoonia ihmisiä ja tuottaa merkittävää taloudellista lisäarvoa. Jos tekoäly voi käyttää suojattuja teoksia ilman lupaa ja korvausta, niin tämä koko luovan työn ansaintamalli murenee. Siksi tarvitsemme nämä toimivat lisensointimarkkinat ja selkeät pelisäännöt. Teknologiaa ei kuitenkaan pidä pysäyttää, mutta reiluilla ehdoilla sen tulee toimia. Jos haluamme, että suomalainen musiikki, kirjallisuus, audiovisuaalinen ala ja muut luovat alat menestyvät myös tulevaisuudessa, niin meidän pitää varmistaa tämä yksi tärkeä periaate, että luova työ kuuluu tekijälleen myös tekoälyn aikakaudella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.35 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luovan alan tekijät ovat nyt jo hankalassa asemassa, kun digitaaliset alustat ovat muuttaneet ansaintalogiikkaa ja heidän tulonsa ovat romahtaneet. Kun tiedämme, että nimenomaan tekijänoikeus on luovan talouden perusta, niin on huolehdittava, että tekijänoikeuksista saadaan oikeudenmukainen korvaus eikä se nyt tekoälyn myötä katoa. Luovan alan tekijöiden ja kuluttajien on molempien voitava tietää, mikä on tekoälyn tuottamaa ja kenen teoksia on käytetty tekoälymallien kouluttamisessa. Selkeät merkinnät ja läpinäkyvyys vahvistaisivat myös kuluttajien oikeuksia. Myös luovien alojen tekijöiden neuvotteluasemaa on vahvistettava, sillä yksittäinen taiteilija tai luovan alan freelancer ei pärjää yksin globaaleille teknologiayhtiöille. Yleinen tekijänoikeuksien suojan vahvistaminen, nykyistä kattavammat tekijänoikeuskorvaukset ja esimerkiksi tekijänoikeusjärjestöjen asiavaltuus auttaisivat luovan alan tekijöitä puuttamaan epäkohtiin kollektiivisesti. Toivon, että näitä voimme viedä yhdessä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

17.37 **Marko Asell sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelussa luovien alojen tekoälystä puhutaan usein vain teknologiasta ja innovaatioista, mutta yhtä tärkeä kysymys on kulttuuri ja kieli. Suomi on pieni kielialue. Jos digitaalinen ympäristö täyttyy massatuotetusta tekoälysisällöstä, joka on usein englanninkielistä tai kansainvälisesti tuotettua, vaarana on, että suomalainen kulttuuri ja suomenkielinen sisältö jäävät entistä pienempään asemaan. Samalla kilpailu näkyvyydestä kiristyy. Tekoäly pystyy tuottamaan valtavia määriä sisältöä lähes ilman kustannuksia. Tällaisessa ympäristössä yksittäisen kirjailijan, muusikon tai kuvittajan on entistä vaikeampi tulla esiin. Tämä ei ole vain taloudellinen kysymys, se on myös kysymys kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja siitä, millainen kulttuuriympäristö Suomessa tulevaisuudessa on. Kysymyksenä on, miten voidaan turvata suomalaisen kulttuurin ja pienten kielialueiden sisällöntuotannon asema tekoälyn aikakaudella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

17.38 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on tullut monessa puheenvuorossa esiin se tosiasia, että luovan työn tekijöiden ja yritysten neuvotteluasema on hyvin heikko suhteessa näihin teknologiayrityksiin, jotka aika yleisesti ovat amerikkalaisia teknologiayrityksiä. Kysehän tässä on myös siitä, miten suomalaisen kulttuurin tekijät, eurooppalaisen kulttuurin tekijät pärjäävät tässä, mihin rahavirrat menevät, tulevatko ne tekijöiden kukkaraan vai menevätkö ne sinne amerikkalaisten yhtiöiden lihottamiseen. Nyt tämä neuvotteluaseman vahvistaminen on se todella tärkeä asia, eli meidän pitää kyetä luomaan sellainen sääntely ja menetelmät, joilla luovan alan työntekijät pystyvät tässä kisassa pärjäämään.

Nythän näitä ratkaisuja tehdään oikeussaleissa. Esimerkiksi Saksasta saatiin periaatteellisesti hyvin merkittävä tekoälyä koskeva tekijänoikeustuomio marraskuun 2025 alussa. Siinä tuomiossa yhdysvaltalaisen OpenAI-yhtiön todettiin loukanneen tekijänoikeuksia sen käytettyä luvattomasti tekijänoikeudella suojattuja laulujen sanoituksia, ja OpenAI määrättiin maksamaan korvauksia ja poistamaan luvatta käytetyt sanoitukset palvelimiltaan. Nyt kysyn ministeriltä: mitä voisimme tehdä paremmin, että tämä ei mene oikeussalien kautta, koska nämä oikeudenkäynnit ovat todella kalliita?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.40 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tehtävämme on varmistaa, että tekoäly ei korvaa luovaa työtä. Se ei voi korvata sitä taloudellista turvaa, joka kuuluu jokaiselle luovalle työntekijälle. Tekoäly ei synnytä omaperäisiä ideoita, ei kanna elämäkokemusta eikä kykene tunteiden käsittelyyn. Se ei ole luovaa itsessään. Luovan työn ydin säilyy ihmisessä. Se on taito tulkita, nähdä uusia näkökulmia, koskettaa toista ihmistä. Siksi tarvitsemme selkeät pelisäännöt. Tarvitsemme avoimuutta ja teknisiä ratkaisuja, joilla luovien teosten käyttö voidaan tunnistaa. Tarvitsemme kokonaisvaltaisia ratkaisuja, jotta luovan työn arvo ei katoa teknologisen kehityksen vauhdissa.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Luova ala on myös osa kokonaisturvallisuutta. Luovan alan hyvinvointi kasvattaa kansamme kriisinsietokykyä ja tahtoa taistella oman kulttuurinsa puolesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tuli kysymys mieleen. EU:n tekijänoikeusdirektiivin periaatteiden mukaan alustojen tulee hankkia lupa tekijöiltä heidän teostensa hyödyntämiseen ja maksaa tästä oikeudenmukainen korvaus. Kiinnostaakin nyt tässä yhteydessä, kun ministeri on paikalla, kysyä, miten Euroopassa tämä direktiivi on laitettu täytäntöön, ja poikkeavatko eri maissa käytännöt näitten osalta, koska se varmaan viitoittaa myöskin sitä Suomen tietä, minkälaisia asioita me tässä huomioimme, kun tätä lainsäädäntöä toivon mukaan tässä teemme. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.41 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tekoälystä kun puhumme, niin monesti puhutaan silloin myös tuotantotehokkuuden lisäämisestä ja sen kaltaisista asioista, mutta kun me puhutaan juuri kulttuurialasta ja luovasta alasta, silloin keskustelu on kyllä hyvä pitää siinä, että välttämättä sitä tuotantotehoa ei niinkään siihen tuotokseen mutta ehkä niihin tuotantotapoihin sitten pystytään kuitenkin saamaan avuksi. Luovat alat ja luovien alojen edustajatkaan eivät ymmärtääkseni vastusta tekoälyn käyttöä, mutta vaativat selkeitä pelisääntöjä ja sitä oikeudenmukaisuutta niihin korvauksiin. Kyllähän se on aivan kohtuutonta, jos joku tuottaa materiaalia ja sitten sillä henkilön tuottamalla materiaalilla pystytään tuottamaan lisäarvoa jossain toisaalla. Kyllä näihin on ne pelisäännöt löydettävä, se oikeudenmukaisuus, tässä koko keskustelussa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pauli Kiuru, olkaa hyvä.

17.43 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tekoälystä kun puhutaan, niin puhutaan kielimalleista, ja kun puhutaan kielimalleista, niin ei voi välttyä puhumasta Suomessa suomen kielestä ja ruotsin kielestä, kansalliskielistämme, ja toki myös saamesta. Edelleen palaan näihin mahdollisuuksiin. Voisiko ajatella ja näkisikö ministeri sellaista skenaariota, että pienelle maalle, pienelle kieliryhmälle, tekoäly saattaisi luoda suuremmat mahdollisuudet menestyä kansainvälisessä kilpailussa luomalla jonkinlaista kilpailuetua tai skaalattavuutta, jota nykyisessä tilanteessa ennen tekoälyä ei olisi voinut ajatella? Kysymykseni on jokseenkin kryptinen ja heikosti muotoiltu, koska se ajatus on ikään kuin hieman höttöinen tässä ilmassa, mutta heitän kuitenkin tällaisen ajatuksen, ja ehkä joku kollega siihen osaa tarttua tai ministeri osaa siihen vastata omalla ajatuksellaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

17.44 **Miapetra Kumpula-Natri sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenkiintoiseksi tekoälyn tekee se, että sitä voi käyttää myös tunnistamaan tekoälyllä tehtyä sisältöä ja tunnistamaan niitä teoksia, joita se on lainannut, eli meillä on jo työkalu tehdä sitä työtä tekijänoikeuksien saamisen puolesta. Nyt on tärkeää kuulla tässä

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

ministeriltä, onko Suomen kanta samansuuntainen kuin tuo Euroopan parlamentin valitettavasti vain oma-aloitemietintö, joka ei ole velvoittavaa lainsäädäntöä, mutta jossa halutaan täyttää avoimuutta tekoälysuojeltujen materiaalien käytöstä niin, että kehittäjien tulisi listata ne yksitellen ja pitää kirjaa hakurobottien käytöstä, ja puutteellinen listaus tai kirjanpito voisi olla tekijänoikeusloukkaus ja sitä kautta, sakon kautta tai rangaistuksen kautta, saataisiin rahat niille, joille se kuuluu: tekijöille. Kiinnostaa myös, onko teillä jotain kotimaisia tapoja ajatella asian eteenpäinviemistä. Itse uskon vahvasti ihmisten rakastavan oikeaa kulttuuria ja luovuutta. Konsertti, uusi tyyli, fanitus — eihän sellaiseen joku avatar pysty.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.45 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luvatta tuotettu tekoälysisältö kilpailee suoraan ihmisten tekemien teosten kanssa. Pahimmillaan se tarkoittaa, että tekoäly syrjäyttää markkinoilta ihmisten tekemiä teoksia ja tuottaa voittoa tekoäly-yhtiöille, joista monet ovat ylikansallisia teknologiajättejä. EU:n monivuotisen rahoituskehityksen kuulemisissa kulttuuriala ehdotti tällaista mallia, että kun näille teknologiajäteille määrätään tekijänoikeusrikkomuksista sakkoja, niin näitä sakkomaksuja voitaisiin tulevaisuudessa ohjata kulttuurin rahoitukseen. No, joka tapauksessa uusia rahoitusmekanismeja alalle tarvitaan. Taiteilijapalkkaa tai Ruotsissa käytössä olevaa allianssimallia pitäisi selvittää. Me vihreät tuetaan myös perustulon käyttöönottoa, se tukisi tässä työn murroksessa, jota tekoäly tuo alalle jos toiselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.46 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tahdon lopuksi kiittää teitä kaikkia tästä keskustelusta, jota olemme tänään käyneet. Tällaisen keskustelun käyminen on arvokasta. Se muistuttaa meitä siitä, ettei ihmisen luovuus ole korvattavissa koneilla. Ennen kaikkea se muistuttaa siitä, että juuri me, lainsäätäjät, ja kansalaiset yhdessä kannamme vastuun niistä asioista, joita haluamme suojella, vahvistaa ja siirtää seuraaville sukupolville. Me voimme valita, mitä pidämme arvokkaana. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Talvitie, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

17.47 **Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie:** Arvoisa puhemies! Kiitos tosiaan tästä tärkeästä yhteisestä asiasta sivistysvaliokunnan puheenjohtajalle, edustaja Haataiselle tämän keskustelualoitteen muodossa.

Luin muutama vuosi sitten Helsingin yliopiston tutkija Hannu Toivosen kirjan tekoälystä, ja sieltä opin, että tekoäly eli keinoäly on ensimmäistä kertaa tunnistettu ja sitä on lähdetty kehittämään 1950-luvulla. Eli emme ole ihan uuden asian äärellä, mutta tietenkin se tiedonvälitys ja teknologiset kyvykkyydet, mitä meillä on erilaisen laskentakapasiteetin ja kaiken muun kannalta, mahdollistavat nyt paljon nopeamman tekoälyn hyödyntämisen kuin mitä se on tarkoittanut 20 tai 10 vuotta sitten, ja sen takia se muuttaa meidän maailmaa ja meidän tiedonvälitystä ja tiedonkäsittelytaitoa nopeammin kuin koskaan aikaisemmin, niin kuin tässä tosi moni teistä edustajista sanoi. Näin on.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Mitä tulee sitten lainsäädäntöön ja mitä me voimme tehdä yhtenä Euroopan unionin maana, niin kyllä tässä lainsäädäntöpuolella olemme tosi vahvasti toisaalta EU:sta riippuvaisia ja toisaalta me haluamme, että EU tekee sitä sääntelyä, koska tiedetään, että kulttuuri- ja taidepuoli ei tunne maan rajoja, ja jos lähdetään siihen, että 20:llä eri tavalla aletaan EU-tasolla sääntelemään, niin se on sitten myöskin haitta meidän, Suomen, pienen kielialueen, kannalta mutta myöskin meidän luovan alojen toimijoille, joten me vahvasti nähdään se, että se EU-taso on se, mitä me tarvitsemme.

Asia, mikä myöskin on todellakin yhteinen, on se läpinäkyvyys, jota todella moni edustaja tässä nosti esiin, eli tarvitaan selkeitä ja toimivia pelisääntöjä. Tämä teosten luvaton käyttö ja käytön helppous erilaisissa tekoälymallien koulutuksissa tuo tällä hetkellä sellaista epäreiluttä ja sellaista toimintaa, joka ei ole hyväksyttyä. Kaikkien aineistojen ja erityisesti tekoälymallien koulutusaineistojen läpinäkyvyys on tärkeää. Se on tärkeää koko sille luovan alan arvoketjulle, ja on tärkeää, että tätä läpinäkyvyyttä pystyttäisiin lisäämään. Silloin sisällöt ovat myöskin monipuolisempia.

Minä ajattelen niin, että se läpinäkyvyys näissä tekoälyjen koulutusmateriaaleissa ja niissä aineistoissa on vähän samanlaista kuin viittausaineisto muutenkin aineistossa. Elikä yhtä lailla meidän täytyy tulla vaatimaan tekoälyltä, että se kertoo, mistä se on sen aineiston saanut, samalla tavalla kuin muutenkin on lainauksessa kyse.

No, sitten näihin EU-tasoihin. Olen keskustellut näistä asioista useamman kerran komissaari Virkkusen kanssa, tänään viimeksi, kun komissaari oli Suomessa ja eduskunnassa käymässä. EU:n tekijänoikeussuosituksien tulivat tosiaan tällä viikolla, ja tekijänoikeuslainsäädäntöä ollaan uudistamassa, toki komissaari Micallefin johdolla, jota olen myöskin tavannut tässä reilun vuoden aikana useamman kerran. Tekoälystrategia on valmistelussa, luovien alojen strategia on valmistelussa. Se on valmistelussa komissaari Virkkusen johdolla. Tulossa on myös peliteollisuusstrategia. Näissä kaikissa tullaan katsomaan sitten sitä lainsäädäntöpuolta ja sääntelyn tarpeita EU-tasolla. Isona tavoitteena näissä on suojata tekijöiden asemaa lisensoinnilla, jotta tekijät saavat ansaitsemansa korvauksen työstään. Teistä edustajista moni näihin viittasi, valiokunnan puheenjohtaja ja Kaarisalo, ja samaten Asell, Mikkonen, Lyly ja Viitala kysyivät, mitä tälle sääntelylle ollaan tekemässä.

Itse asiassa olisin hieman ajankohtaisemman tiedon äärellä, jos meillä olisi viime viikolla voinut olla EU:n kulttuuriministerikokous. Meillä piti olla viime viikolla Nikosiassa, Kyproksella kulttuuriministerikokous, mutta se tiistaina peruttiin brittien lähetystöön tulleen ohjusiskun vuoksi. Ministerikokous tosiaan kokonaan peruttiin ja siirrettiin myöhemmälle keväälle. Mutta olemme loppuvuodesta keskustelleet EU-tasolla siitä, miten mahdollisesti tulevaisuudessa pystyttäisiin sääntelemään luovien alojen toimijoiden oikeudesta omaan ääneen, kuvaan ja tääntyyppisiin asioihin, jotka eivät ole yksinkertaisia asioita. Tässä erityisesti tarvitaan EU-puolen toimia.

Edustaja Kiuru kysyi myöskin näistä mahdollisuuksista. Tekoälyn käyttöön voi myös lisätä luovuutta, jos semmoiset tietyt toistuvat, rutiininomaiset työtehtävät saadaan ohjattua tekoälylle ja ihmiselle jää enemmän aikaa ongelmanratkaisuun ja luovuuteen laajemmin. Tekoäly voi toisaalta myös tehostaa työvaiheita, ehkä madaltaa kynnystä kokeilla uusia ilmaisun muotoja ja tukea niitä luovia prosesseja. Toisaalta se voi myöskin helpottaa pienten toimijoiden tuotantoa ja ehkä tarjota pienille toimijoille joitain sellaisia välineitä kansainvälistymiseen, mitä ei olisi muuten voinut tapahtua. Esimerkiksi Suomessa, pienellä kielialueella, ovat lisääntynyt täämöiset erilaiset äpit, suomalaisten

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

yrittysten tekemät äpit, joilla voidaan esimerkiksi eri kieliä tuottaa meidän taide- ja kulttuuripuolen esityksessä.

Sanon tähän loppuun, että kun saamelaisopperan maailman ensi-ilta oli tammikuussa Oulu2026:n puitteissa ja siellä oli useampaa saamen kieltä, niin jokaisen oli mahdollista äpillä nähdä esitys suomeksi, ruotsiksi, englanniksi tai eri saamen kielillä ja sen pystyi saamaan itse siihen eteen. Olisi ollut mahdotonta esimerkiksi oopperassa tai teatterissa tuottaa kuutta eri kieltä johonkin skriinille tai vastaavalle, eli meillä on erilaisia mahdollisuuksia. Ja kun tuossa kävin muutama viikko sitten katsomassa tuon Kaija Koo -elokuvan Kaunis, rietas, onnellinen, niin siinähan oli myös hyödynnetty tekoälyä Kaija Koon luvalla joissakin näissä laulukohtauksissa.

Ajattelen, että tämäntyyppiset sopivat, kun on sovittu yhdessä artistien kanssa, miten sitä käytetään, miten hyödynnetään, ja silloin sitten sitä myöskin osataan käyttää. Mutta tämä vain kertoo siitä, että pitää löytyä ne reilut pelisäännöt, pitää olla sitä lisensointia, pitää olla sitä läpinäkyvyyttä, ja sitten niiden pelisääntöjen on tärkeä olla sieltä EU-tasolta yhteiset.

Arvoisa puhemies! Ihan loppuun vielä, kun kysyttiin tästä AVMS-direktiivistä. Itse asiassa täällä on juuri ministeri Ranne, jonka kanssa ollaan viety eteenpäin tätä tilausohjelmalveluiden maksuvelvoitetta, ja siitä on tarkoitus antaa hallituksen esitys sitten syyskaudella, ja komissaari on kertonut, että muilta osin kaikkineen AVMS-direktiiviä ollaan myöskin EU-tasolla nyt uudistamassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

17.56 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille vastauksista, ja kiitos kaikille tähän keskusteluun osallistuneille.

Voi sanoa lyhyesti, että tekoäly on hyvä renki, mutta se on huono isäntä. Pitää muistaa, että tekoäly on tekninen keino hyödyntää olemassa olevien tai edesmenneiden taiteilijoiden, luovien alojen työntekijöiden, työn tuotoksia. Nyt on kysymys sitten siitä, mikä tässä aloitteessa oli keskeistä, että nämä luovien alojen työntekijät saavat siitä korvauksen. Meillä on tekijänoikeuslainsäädäntö olemassa, ja korvauksia maksetaan tällä hetkellä niin sanotussa normaalissa tilassa, eli jos lainaa jotain teosta, niin siitä korvaukset sitten menevät. Kun tuli uusi alusta, Spotify esimerkiksi, sekin on saatu tähän, sieltä menevät korvaukset musiikin tekijöille. Nyt tämän tekoälyn osalta tämä avoimuus, lisensointi ja sitten se, että se lasku lentää ja sen laskun myötä rahat sitten menevät tekijälle, se ketju pitää saada toimimaan. Ongelmana on se, että nämä suuret yritykset Euroopan ulkopuolelta eivät piittaakaan meidän laista. Tämä on se kysymys, jossa tarvitaan sitten isosti EU:ta, ja siinä toivon mukaan — ja uskonkin — hallituksen ministerit painavat päälle, että sinne saadaan sellaiset sopimukset, että tämä toteutuu niin kuin normaalisti pitää. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 15/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.58 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on tänään lähetekeskustelussa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Suomeksi sanottuna tässä on kyse kauan kaivatusta taksilain perusteellisesta korjaussarjasta. Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa taksipalveluiden luotettavuutta ja turvallisuutta, tehostaa valvontaa ja estää harmaata taloutta.

Hallituksen esitys sai erittäin hyvää palautetta arviointineuvostolta, ja siellä todettiin, että kyseessä on hyvin valmisteltu kokonaisuus. Tätä on siis valmisteltu pitkään ja perusteellisesti.

Me tarvitsemme toimivan ja tehokkaan lainsäädännön, jotta saamme luotettavat ja turvalliset taksit kaikille ja reilun toimintaympäristön taksiyrittäjille. Asiakkaiden kokemaan turvattomuuteen puututaan. Muutosehdotuksilla parannetaan kuljettajien ammattitaitoa ja alan turvallisuutta muun muassa tiukentamalla taksiliikenneluvan ehtoja, tehostamalla koulutuksen ja kokeiden valvontaa, lisäämällä kuljettajille pakollinen kuljettajakoulutus ja ajoluvan saamisen esteeksi useampia uusia rikoksia. Epämääräiseen hinnoitteluun ehdotetaan seuraamuksia lakiin, jotta ylihinnittelun ja hintojen ilmoittamisen väärinkäytöksiin voidaan puuttua välittömästi. Väärin toimimisesta määrättäisiin liikennevirhemaksu.

Uusille kuljettajille asetetaan 21 tunnin pakollinen koulutus. Jo alalla toimivien tulee käydä kertaalleen pakollinen seitsemän tunnin täydennyskoulutus ajoluvan uusimisen yhteydessä. Täydennyskoulutusvaatimus on voimassa määräaikaista.

Lisäksi luvan saamisen edellytyksiä tiukennetaan lisäämällä rikoksia sekä taksinkuljettajan ajoluvan saamisen esteeksi että liikenneluvan haltijan hyvämaineisuuden arvioinnissa huomioitavaksi. Taksiliikenneluvan saamisen edellytyksenä oleva hyvämaineisuus vaarantuisi jatkossa myös, mikäli henkilö on syyllistynyt henkeen ja terveyteen kohdistuviin rikoksiin, seksuaalirikoksiin tai petos- ja maksuvälinerikoksiin. Taksinkuljettajan ajoluvan saamisen esteeksi lisätään eräitä vapauteen kohdistuvia rikoksia, veropetoksia, petoksia, maksuvälinerikoksia sekä ampuma-aserikoksia. Molempien lupien myöntämisessä jo nykyisellään huomioidaan useita rikoksia, jotka voivat estää luvan myöntämisen.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Taksien valvontaa ja tunnistettavuutta tehostetaan, jotta voidaan estää sellaisten pimeiden taksien toimintaa, joilla eivät ole luvat kunnossa ja jotka eivät maksa veroja. Hallituksen esityksen muutosten myötä taksina käytettävä ajoneuvo tulee rekisteröidä taksiliikenneluvan haltijan omistukseen tai hallintaan ja liittää rekisterissä taksiliikennelupa. Takseihin otetaan käyttöön erillinen värillinen rekisterikilpi. Luvanhaltijan tiedot asetetaan julkisesti saataville rekisteritunnuksen perusteella, jotta myös kuluttajat voisivat tarkistaa taksiliikenneluvan voimassaolon sähköisesti ja ajantasaisesti.

Myös harmaan talouden torjumiseksi ehdotetaan useita muutoksia, jotta voidaan varmistua siitä, että kaikki toimivat samoilla pelisäännöillä ja maksavat veronsa. Kaikista taksimatkoista on kerättävä relevantit tiedot luotettavasti. Taksamittari tulee pakolliseksi kaikissa takseissa, jotta kyydeistä saadaan kerättyä verovalvontaan tarvittavat tiedot. Hallituksen esityksessä tarkennetaan lisäksi sääntelyn rikkomusten seuraamuksia. Jatkossa liikennevirhemaksun voi määrätä hinnaston puutteiden tai taksamittarin käytön laiminlyönnin seurauksena.

Monet muutokset parantavat valvontaa, kuten liikenneluvan ja ajoneuvon yhdistäminen, värilliset taksikilvet, kokeiden kameravalvonta ja jälkikäteen havaitun vilpin huomioiminen, julkisen rekisterin laajentaminen ja hinnoittelun laiminlyönnin sanktioiminen. Myös ennakkovalvontaa lisätään taksinkuljettajan ajoluvan ja liikenneluvan edellytysten tiukentamisella.

Kaikki esitetyt muutokset lisäävät kuljettajien ammattitaitoa, parantavat viranomaisten tiedonsaantia ja valvontaa sekä estävät harmaata taloutta ja pimeiden taksien toimintaa. Tämä on siis taksilain todellinen korjaussarja, ei mitään näpertelyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan tässä muutama debattivaihe. Meillä on 45 minuuttia, mutta me menemme kuitenkin sitten toki puhujalistallekin hetkeksi aikaa. — Otetaan sieltä edustaja Aittakumpu.

18.03 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vuoden 2018 taksiuudistus epäonnistui, ja taksiala on ollut varsinainen villi länsi — tai pitäisikö sanoa pikemminkin villi itä — mutta nyt tähän asiaan tulee tolkkua ja rotia, niin kuin ministeri Ranne äsken kertoi ja hyvin esitteli.

Tämän taksiuudistuksen neuvottelut hallituksessa kestivät jonkin verran aiottua pitempään. MTV Uutiset kirjoitti, että viikkokausia jatkuneiden neuvotteluiden päätteeksi perussuomalaiset saivat tahtonsa läpi pakollisista taksamittareista.

Arvoisa puhemies! Meillä oli ehdoton edellytys, että tulee pakolliset taksamittarit, koska sillä tavalla taksialaa voidaan valvoa paremmin. Asiakas tietää, mistä ja mitä hän maksaa. Asiakkaiden pitää pystyä luottamaan takseihin. Siksi on tärkeää, että pakolliset taksamittarit tulevat, tulevat nämä erilliset värilliset rekisterikilvet, tulee lisää pakollista koulutusta ja koulutuksen valvontaa. Nämä ovat erittäin hyviä uudistuksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Pauli.

18.04 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Tämä on todellakin pitkään kaivattu uudistus. Taksiala oli pitkään yksi luotetuimmista toimialoista Suomessa, ja kuljettajien ammattitaito ja luotettavuus oli

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

huippuluokkaa. Nyt nämä korjaukset korjaavat niitä virheitä, mitä tässä on aikaisemmin tehty.

Harmaaseen talouteen suhtaudun aina hyvin kielteisesti, ja tämä korjaa nyt tätä tilannetta oikeaan suuntaan. Turvallisuus — aivan keskeinen asia. Onhan se nyt käsittämätöntä, että ihmisten pitää takseja tilatessaan miettiä sitä, uskaltaako sinne kyytiin mennä tai kuka sinne uskaltaa mennä. Nuhteettomuusvaatimus, koulutusvaatimukset, kuten esittelitte, ovat aivan keskeisiä ja tärkeitä asioita, ja tietysti nämä hintaan perustuvat asiat, niin että asiakas tietää, miten maksuperusteet muodostuvat ja että niistä pidetään kiinni. — Kiitos tästä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

18.05 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On viisautta korjata huonoa lainsäädäntöä, ja haluan kiittää hallitusta tästä erittäin hyvästä korjaussarjasta ja ministeri Rannetta erityisesti siitä, että sitkeästi piditte kiinni nimenomaan näistä turvallisuusnäkökulmista, jotka parantavat nyt taksilainsäädäntöä.

Luottamus taksipalveluihin on todellakin romahtanut. Se ei ole enää sama kuin ennen, ja tästä kertoo myös tämä naisille perustettu oma taksipalvelu. Se on ollut ongelma, että et voi luottaa taksiin mentäessä siihen, että pääset turvallisesti perille.

Tässä korjaussarjassa oikeasti nyt katsotaan ja tarkistetaan kuljettajan taustat, lisätään valvontaa, taksimittarit, koulutusvaatimukset ja nämä tunnistettavat kilvet. Koko tämä korjaussarja parantaa sitä luottamusta. On tosiasia, että kun on ollut julkisuudessakin näitä tapauksia, joissa kuljettajaa on epäilty rikoksista, niin näistä ei saa vaieta. Tämä nyt on otettu tosissaan ministeriössä, ja tilanteeseen tulee korjaus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.06 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Taksilain korjaussarja on muilta osin erittäin hyvään suuntaan mennyt sinänsä, nämä kaikki, mittareitten ja kilpien näyttäminen ja koulutuksen lisääminen kuljettajille.

Se asia, joka täältä mielestäni puuttuu, on tämä saatavuuskysymys. Maaseudulla on aika monella paikalla saatavuusongelma, ja siihen en löytänyt täältä nyt sitten keskeisiä toimenpiteitä, miten sitä voidaan varmistaa.

Toinen asia: kun täällä kuitenkin koulutusta lisätään, niin 21 tuntia on aika hyvä määrä, mutta ehkä aika lyhyt määrä.

Ja kun aika moni meistä käyttää taksia, niin varmasti täälläkin, pääkaupunkiseudulla, on huomannut, että kielitaito olisi ehkä joskus paikallaan. Kysyisin: kuinka paljon näissä koulutuksissa sitten tähän kielitaitokysymykseen mennään, koska osoitetta ja muuta pitää laittaa?

Pääosin tämä menee oikeaan suuntaan ja korjaa paljon niitä vanhoja virheitä, mutta tällaisia vielä halusin tarkentaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Täällä on nyt kahdeksan vastauspuheenvuoropyyntöä. Ne otetaan, ja sitten mennään asialistalle. — Seuraavaksi edustaja Laakso.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

18.08 **Sheikki Laakso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin tämä toissa hallituksen aikana tehty taksiuudistus, mikä tietysti oli joltain osin tarpeellinenkin ja oli ajatuksena hyvä, tietysti meni sitten vähän niin kuin lapsi pesuveiden mukana, niin kuin sanottiin. Tuli paljon virheitä harmittavasti. Olisin odottanut, että jo aikaisemmin olisi tähän asiaan päästy puuttumaan, mutta onneksi sitten ihan tämän hallituksen lähtömetreiltä asti on voimakkaasti lähdetty vääntämään tästä asiasta. Tietysti olisi toivonut, että oltaisiin saatu vähän aikaisemmin maaliin se, mutta tietysti, niin kuin ollaan voitu mediastakin lukea, siitä on ollut jonkun verran vääntöä.

Kiitänkin oikeasti ministeriä todella kovapäisyydestä. Piditte oman linjanne siinä, että meillä tarvitsee olla ne taksialan vaatimat vaatimukset, koska heille me tätä lakia muutetaan. Me ollaan heille tämä laki aikoinaan mokattu. Sen takia meidän on todella tärkeää myös heidän ehtojen mukaan pääsääntöisesti mennä. Eli kiitoksia ministerille hyvästä työstä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Edustaja Vuornos.

18.09 **Henrik Vuornos kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taksimarkkina on olennainen osa toimivia liikenteen palveluita. Varmasti me kaikki täällä salissa ollaan sitä mieltä, että taksimarkkinoilla on ollut viime vuosina ongelmia, jotka liittyvät ennen kaikkea turvallisuuteen ja veronkiertoon. Näistä ongelmista valtaosa liittyy paikalta otettaviin takseihin eli siihen, kun kättä heiluttamalla tai tolपालta on otettu tällainen taksi liikkeelle. Ennen kaikkea tämän kysymyksen ratkaiseminen on fokuksessa siinä, että me saadaan taksimarkkina turvallisemmaksi ja toimivammaksi.

Uskon, että täällä on hyvin laajasti jaettu ajatus siitä, että turvallisuuteen liittyvien seikkojen tarkistaminen, esimerkiksi laajemmin rikostaustojen, on erittäin tervetullut uudistus. Mutta ehkä sellainen puute, joka tässä esityksessä jää, ovat nimenomaan saatavuuskysymykset ja hintoihin liittyvät kysymykset. Esityksen vaikutusarvioissa todetaan, että tämä mahdollisesti heikentää taksien saatavuutta ja lisää taksien hintoja ja siten laskee taksialan työllisyyttä. Toivon, että valiokunnassa tarkasti paneudutaan näihin yksityiskohtiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. – Edustaja Rintamäki.

18.10 **Anne Rintamäki ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko kiittää liikenne- ja viestintäministeri Lulu Rannetta. Te aikananne sanoitte palauttavanne luottamuksen taksialaan, ja sivusta seuranneena voin vain todeta, että te olette kyllä ollut sanojenne mittainen.

Se, mitä en voi käsittää, on se, miten tämä ala päästettiin ojan pohjalle antamalla esimerkiksi villien taksien liikennöidä kansalaisten keskuudessa, miten päästettiin ajo- ja kielitaidottomia miehiä kolmansista maista pilaamaan alan luotettavuus. Kansalaisillahan on oikeus luottaa siihen, että kun he nousevat kyytiin, palvelu on turvallista ja kuljettaja on ammattitaitoinen.

Yksi asia, mikä myös hämmästyttää, on se, kuinka te jouduitte hallituksen sisällä vääntämään tällaisesta näinkin tärkeästä asiasta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

18.11 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on minusta käytetty pelkästään hyviä puheenvuoroja, ja kiitän myös ministeriä tämän asian esittelystä. Tätä korjaussarjaa on kauan odotettu. Totta kai aina voi toivoa, että joku asia olisi vielä paremmin hoidettu, mutta minäkin haluan nyt täältä opposition puolelta todeta, että olen varsin tyytyväinen siihen, mitä tässä on saatu aikaiseksi. Median kautta tulín seuranneeksi tietysti, niin kuin me monet muutkin, että tässä kovasti käytiin vääntöä siellä hallituksen sisälläkin.

Tässä edustaja äsken edellä kysyi, miten aikanaan ylipäättään tällainen on voinut syntyä. Sanoisin, että sellainen sokea usko markkinavoimien kaikkivoipaisuuteen, jossa ajatellaan, että sinne vain kaikki ajamaan, sitten hinnat tulevat alas ja kuka vain osaa tätä. Näinhän siinä ei käynyt, niin kuin kaikki hyvin tiedämme. Tuli turvattomuutta, tuli vääränlaista hinnoittelua, tuli harmaata taloutta, ja siellä pimitettiin veroja. Toisaalta sitten maaseudulla kävi niin, että tarjonta väheni, mutta täällä pääkaupungissa saattoi tuolla seisoa 50 taksia, ja siellä sitten kuljettajat tappelivat keskenään asiakkaita. Tämä koko asiahan meni ihan ranttaliksi. Kiitos, että ollaan saatu korjaussarja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

18.12 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Myös omasta puolestani kiitän ministeri Rannetta. — On erittäin hyvä, että nyt käsittelyssä oleva esitys pyrkii palauttamaan nimenomaan luottamusta taksialaan, joka tässä välissä kerkesi menemään. Eli tämä kuljettajien koulutusvaatimus, rikostaustan tarkempi huomiointi sekä sitten tämä taksien tunnistettavuuden ja valvonnan parantuminen ovat askeleita oikeaan suuntaan, tai eivät mitään askeleita vaan ajokilometrejä oikeaan suuntaan.

Taksinkuljettajan työ on palveluammatti. Asiakkaalla pitää olla oikeus luottaa siihen, että kuljettaja osaa työnsä ja ymmärtää asiakkaan puhumaa kieltä ja pystyy huolehtimaan matkasta turvallisesti.

Tosiaan, niin kuin edellä edustaja Lindén kuvasi, olen osasyllinen. Olin silloin itse hallituspuolueen kansanedustaja, vaikka kuinka koetettiin keskustalaiselle ministeri Bernerille puhua, että ei tämä teidän ajama asia nyt mene kovin hyvin [Juha Hänninen: Meidänkin ryhmässä koetettiin!] — ja kyllä, oli muistakin ryhmistä siellä kannattajia idealla. Se kaikki, mitä silloin ennakoitiin, että tulee käymään, kävi. Nyt se onneksi korjataan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Niemi.

18.13 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, arvoisa ministeri! Jonkun verran tässä työssä joudun taksia käyttämään, ja viime viikolla minulla oli hyvä tilaisuus, kun kolmena aamuna menin Suomen Pankille tilintarkastuksia tekemään. Kaikilla matkoilla, meno- ja paluumatkoilla, kysyin jokaiselta taksinkuljettajalta — nämähän ovat Taksi Helsingin tilattuja takseja — mitä mieltä he ovat tästä uudistuksesta. Välittömästi tuli se, että aivan loistava juttu, että tulee pakollista koulutusta, tulee pakolliset taksamittarit ja tulee pakolliset erilaiset kilvet — aivan loistava. Kerta kaikkiaan myöskin kuljettajapuolelta tuli näin selkeä palaute. — Kiitos, ministeri Ranne.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Strandman.

18.14 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Turvallinen taksipalvelu on luottamusta suomalaiseen arkeen. Esitys vahvistaa myös läpinäkyvyyttä. Taksamittarin pakollisuus sekä erityinen taksirekisterikilpi ja julkiset luvanhaltijatiedot helpottavat luvallisen taksin tunnistamista ja tehostavat viranomaisten valvontaa. Tämä auttaa torjumaan harmaata taloutta. Merkittävä uudistus on se, että jatkossa taksinkuljettajaksi aikovan on suoritettava vähintään 21 tunnin koulutus ennen kuljettajakokeeseen osallistumista. Lisäksi jo alalla toimiville kuljettajille tulee velvoite suorittaa seitsemän tunnin täydennyskoulutus. Kuljettajalle tulee myöskin hyvämaineisuusvaatimus. Arvoisa ministeri, kuinka näette suomen kielen vaatimuksen takseissa ja taksien saatavuuden haja-asutusalueilla? — Kokonaisuudessaan kiitän lämpimästi ministeri Rannetta tästä taksilain korjaussarjasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Ovaska, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

18.15 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tärkeintähän on tietysti, että laki parantaa kuljettajien ammattitaitoa, tehostaa sitä valvontaa ja ehkäisee niitä väärinkäytöksiä, mitä nyt näkyy, ja palauttaa luottamusta taksialaan, ja uskon, että tämä lakiesitys tulee osaltaan sen tekemään. Varmasti me liikenne- ja viestintävaliokunnassa perataan kaikki kohdat, myöskin se taksamittarikohta, mikä täällä on. Siitä on vähän kahdenlaista näkemystä nyt ollut, että onko meillä jo olemassa sovelluksia, jotka voisivat kaikki tiedot välittää, ja pystytäänkö sitä kautta välittämään, vai onko se sitten tämä perinteinen taksamittari, jota nyt tässä esitetään. Meidän pitää kuitenkin katsoa, että elämme tässä ajassa ja teemme tarvittavat muutokset.

Kuitenkaan se värillinen kilpi tai se taksamittari eivät yksinään riitä kitkemään harmaata taloutta, ja me tarvitaan valvontaa ja ennen kaikkea sitä, että meillä on ajoneuvoista ajantasaiset tiedot ja rekisteröintitiedot ovat myöskin tarkat. Tähänhän nyt puututaan, ja kiitos siitä hallitukselle osaltaan. Mutta pelkään, että vielä jää se, että aina on niitä rosvoja, jotka eivät noudata juttuja. Kun nykyinen taksiuudistus tehtiin, niin silloin jo oli niitä harmaita takseja, jotka pyörivät erityisesti täällä pääkaupunkiseudulla, ja niihin meidän pitää jollakin tavalla vielä päästä kiinni. En ole keksinyt itse, millä, mutta nyt kun kuullaan asiantuntijoita ja viranomaisia, niin ehkä sieltä sitä ratkaisua löytyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Hyvä, kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistalle, ja sieltä ensimmäisenä edustaja Hänninen.

18.17 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, kiitän teitä tästä tärkeästä, arvokkaasta ja merkittävästä työstä tämän taksiasian luottamuksen palauttamisessa ja kuntoon saattamisessa. — Taksilla liikkumisen pitää olla Suomessa turvallista jokaiselle kaikkina vuorokaudenaikoina ja kaikkialla maassa. Viime vuosien huoli taksipalveluiden luotettavuudesta ja erityisesti matkustajien turvallisuudesta näkyy tämän esityksen perusteluissa hyvin selkeästi. Turvallisuudentunne on laskenut eniten juuri siellä, missä takseja käytetään eniten, kuten pääkaupunkiseudulla ja muissa

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

kasvukeskuksissa. Tarkoituksemme on nyt vastata konkreettisesti niihin ongelmiin, joita kansalaiset ja viranomaiset ovat nostaneet esiin.

Ensinnäkin kuljettajien rikostaustan arviointia laajennetaan. Jatkossa taksinkuljettajan ajoluvan esteeksi voivat tulla myös henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset sekä seksuaalirikokset. Tämä on välttämätön askel, sillä kyse on ammatista, jossa kuljettaja vastaa matkustajan turvallisuudesta joka sekunti ajon aikana.

Arvoisa puhemies! Taksien turvallisuus on osa arjen turvallisuutta. Kuljettajilta tulee vaatia jatkossa pakollinen koulutus, ja myös alalla jo toimivat velvoitetaan täydennyskoulutukseen. Asiakkaan kohtaaminen, turvallisuuskäytännöt, erityisryhmien avustaminen ja reittien valinta eivät ole valinnaisia taitoja, vaan ne ovat taksipalvelun ydintä. Siksi haluamme nyt tiukentaa valvontaa ja tehdä taksien tunnistamisesta jälleen aiempaa helpompaa. Värilliset taksikilvet, jotka luovutetaan vain luvanvaraiseen käyttöön, auttavat erottamaan luvanmukaisessa liikenteessä toimivat autot pimeästä taksista. Nämä kilvet vahvistavat poliisin valvontaa ja lisäävät matkustajien turvallisuudentunnetta. Lisäksi taksamittari tulee pakolliseksi kaikkiin takseihin. Se on yksi tärkeimmistä kuluttajansuojaa ja turvallisuutta lisäävistä toiminnoista, sillä luotettava mittari estää väärinkäytöksiä ja varmistaa läpinäkyvän hinnoittelun. Liian moni valitus liittyy edelleen vedätyksiin ja epäselviin hintoihin, ja tähän esitys tuo selkeästi tiukempaa otetta. Nämä ovat toimia, jotka kumpuavat turvallisemman arjen takaamisesta. Kenenkään ei kuulu joutua pelkäämään taksissa.

Arvoisa puhemies! Taksi on monelle iäkkäälle, liikuntarajoitteiselle tai yöaikaan liikkuvalla välttämätön palvelu. Siksi turvallisuuden vahvistaminen ei ole vain markkinakysymys. Se on osa arjen perusturvaa. Tämä esitys palauttaa luottamusta siihen, että taksiin voi nousta huoletta missä päin Suomea tahansa, ja mikä tärkeintä, se palauttaa luottamusta siihen, että yhteiskunta toimii silloin kun turvallisuutta on tarve vahvistaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tosiaan kun tämän aikarajoitus on se 45 minuuttia, niin ministerin puheenvuoro on sitten ennen sitä. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

18.21 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Kunnioitettu ministeri! Taksipalvelu on monelle suomalaiselle tärkeä osa arjen liikkumista. Kun ihminen nousee taksiin, hänen on voitava olla täysin varma siitä, että matka on turvallinen ja että hän pääsee perille luotettavasti. Luottamus on koko taksialan perusta.

Nyt käsiteltävänä oleva esitys vahvistaa taksialan turvallisuutta, luotettavuutta ja läpinäkyvyyttä. Taksamittarin pakollisuus sekä erityinen taksirekisterikilpi helpottavat kuluttajien mahdollisuutta tunnistaa luvallinen taksi ja lisäävät samalla viranomaisten valvonnan tehokkuutta. Selkeä tunnistettavuus tekee taksipalvelun käytöstä turvallisempaa ja auttaa torjumaan harmaata taloutta.

Arvoisa rouva puhemies! Merkittävä osa uudistusta on kuljettajien koulutusvaatimusten vahvistaminen. Jatkossa taksinkuljettajaksi aikovan on suoritettava vähintään 21 tunnin mittainen koulutus ennen kuljettajakokeeseen osallistumista. Lisäksi jo alalla toimiville kuljettajille säädetään velvoite suorittaa seitsemän tunnin täydennyskoulutus, jotta myös heidän osaamisensa pysyy ajan tasalla. Koulutuksen tavoitteena on varmistaa, että jokaisella kuljettajalla on riittävät perustaidot toimia vastuullisesti ja ammattimaisesti.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Koulutuksessa käsitellään muun muassa liikenneturvallisuutta, asiakaspalvelua, kuljettajan oikeuksia ja velvollisuuksia sekä erilaisten asiakasryhmien kohtaamista. Taksinkuljettaja kohtaa työssään hyvin erilaisia matkustajia ja tilanteita, joten ammattitaidon merkitys korostuu.

Arvoisa rouva puhemies! Selkeät pelisäännöt, toimiva valvonta ja ammattitaitoiset kuljettajat ovat edellytys sille, että taksipalveluihin voidaan luottaa. Kun ihminen astuu taksiin, hänen ei pitäisi joutua epäilemään, onko kuljetus turvallinen tai onko kuljettajalla oikeus toimia tehtävässään tai mitä matka tulee maksamaan. Taksin tulee olla palvelu, johon voi nousta turvallisesti mielin — palvelu, jossa voi luottaa siihen, että matka sujuu turvallisesti ja että perille pääsee varmasti.

Kiitän liikenne- ja viestintäministeri Rannetta tämän esityksen valmistelusta. Tämä on myös yksi perussuomalaisten tärkeä arjen uudistus ja tavoite tälle hallituskaudelle. Turvallinen taksipalvelu on luottamusta suomalaisen arjen toimivuuteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.24 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnalla on tavoite säätää lakeja, jotka parantavat kansalaisten jokapäiväistä elämää. Lähtöolettaamus on myös se, että kansalaiset noudattavat voimassa olevaa lainsäädäntöä. Mikäli tämä ei toteudu, ei mikään lainsäädäntö pysty sitä tilannetta korjaamaan.

Taksipalvelut, kuten kaikki palvelut, edellyttävät luottamusta, selkeyttä ja turvallisuutta. Asiakkaan pitää kyetä luottamaan kaikissa olosuhteissa siihen, että hänen tilaamansa taksipalvelu täyttää nämä ehdot. Kuten täällä on tuotu esille, taksialalla suurin kritiikki on kohdistunut harmaaseen talouteen, ylihinnoitteluun ja huonoon asiakaspalveluun. Taksilainsäädäntö ei tälläkään hetkellä salli eikä ole sallinut mitään näistä. Kun valvontaa ei riittävästi ole, niin kaikki eivät lakia noudata.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tavoite on hyvä, mutta kuten täällä on sekin tuotu esille, niin maaseudulle takseja tämä esitys ei palauta eikä takaa, että lain rikkominen loppuu.

Arvoisa puhemies! Nähtäväksi jää, palautuuko luottamus taksialaan näillä keinoilla. Kaikkien meidän tavoite se varmasti on. Varmaa on se, että takseille koituu uusia velvoitteita ja kustannuksia, jotka luonnollisesti näkyvät hinnoissa.

Jotta uudistettukaan lainsäädäntö toimisi, edellyttää se toimivaa valvontaa ja lain mahdollistamia rangaistuksia sitä rikkoville. [Sheikki Laakso: Taksamittari on sitä!] Valvontaa ei ole, mikäli ei ole riittäviä viranomaisresursseja. Tämä edellyttää, että kaikki vastuuministeriöt ottavat tulosneuvotteluissaan yhteiseksi tavoitteekseen taksien valvonnan tehostamisen. Riittävä valvonta kunnollisine seuraamuksineen on nyt yhden hallituspuolueen ministereiden vallassa: Traficommin osalta ministeri Ranteen, harmaan talouden kitkemisen osalta Verohallinnon ja ministeri Purran ja poliisin osalta ministeri Rantasen. Tämä kolmikantaneuvottelu on toivon mukaan jo aloitettu.

Arvoisa puhemies! Koulutusvaatimusten tiukentaminen on uudistuksen keskeisin osa, ja siitä vallitsee laajin yksimielisyys. Tarkoituksena on parantaa kuljettajien osaamista, mikä lisää turvallisuutta sekä vahvistaisi kuluttajien luottamusta taksialaan. Osaaminen on nykyisin liian kirjavaa ja palvelu saadun palautteen perusteella ajoittain hyvinkin heikkoa. Erityisesti tämä näkyy suurissa kaupungeissa. Taksisääntelyn purkamisen

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

alkuperäinen ajatus siitä, että kilpailutilanteessa jokainen taksiryitys pitää palvelunsa priimakunnossa ja huolehtii kuljettajiensa osaamisesta, ei ole toteutunut.

Taksamittaripakon osalta ainoa varmasti tiedossa oleva asia on, että se maksaa 1 000—2 000 euroa jokaista taksiautoa kohden. Takaako mittari, että sitä käytetään? Sen voi sammuttaa milloin tahansa. Taksivuodistuksen jälkeenkin taksissa piti olla laite, joka kirjaa ajon ja asiakas saa kuitenkin, olipa kyse taksamittarista tai muusta laitteesta. Värilliset rekisterikilvet ja taksikupupakko eivät ole onnistumisautomaatteja nekään, koska ne ovat helposti väärennettävissä, ja ilman riittävää valvontaa voi väärinkäyttö jatkuu pitkäänkin.

Ammatinharjoittamisessa ja hyvämaineisuuteen liittyvissä ongelmissa Traficom voi tulkita rikettä osoitukseksi ilmeisestä sopimattomuudesta taksialalle ja siten perusteeksi muuttaa, rajoittaa tai peruuttaa taksiliikennelupa taikka evätä tai perua taksinkuljettajan ajolupa. Se tapahtuu tapauskohtaisella harkinnalla. Tähän mennessä tulkintalinja on ollut hyvin löysä. Kuinka taataan, että se tiukkenee?

Arvoisa puhemies! Kaikkinensa voidaan todeta, että ehdotetut lainmuutokset ovat jälleen uusi yritys palauttaa taksialan luottamus ja perusteltu sellainen. Nähtäväksi jää, kuinka lainmuutokset alkavat toimia, niin etteivät muutokset tuota vain lisäkustannuksia rehellisille takseille. Jatkossa ei saa olla niin, että mätiä omenia taksialalta ei saataisi karsittua pois pilaamasta koko taksialan mainetta ja syömästä rehellisten taksiyrittäjien leipää. Ei voi olla enää niin, että taksinkuljettajan kokeen voi käydä tekemässä kaveri, lupia annetaan kielitaidottomille, rikkeistä ei jää kiinni, ja jos jää, niin seuraamuksia ei tule. Siksi keskeinen kysymys kuuluu, kuinka taksialalla jokainen saadaan noudattamaan lakeja, yrittäjät eivät palkkaa alalle sopimattomia kuskeja ja viranomaisvalvonta noukkii pois ne, jotka eivät alalle kuulu ja pilaavat rehellisten taksiyrittäjien maineen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

18.29 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Minkä takia taksivuodistus aikanaan tehtiin? Se tehtiin sen takia, että maailma ajoi silloisesta järjestelmästä ohi. Muistetaan, että taksin sai soittamalla taksikeskukseen, josta annettiin taksin numero — ei mitään tietoa siitä, koska taksi tulee. Takseissa oli määrä- ja hintasääntely. Yrittäjä pakotettiin seisomaan keskellä yötä taksitolpalla, vaikka kyytiä ei ollut. Eli kun tehtiin taksivuodistus aikanaan, niin modernisoitiin taksilainsäädäntö vastaamaan tätä nykymaailmaa, missä sovellusten avulla pystyy erittäin hyvin käyttämään taksia. No, ongelmiakin varmasti oli, ja niitä on tässä matkan varrella korjattu. Uskon, että tässä on nyt sellainen korjaussarja turvallisuuspuolelle, jolla näitä taksien turvallisuushaasteita saadaan paikattua. Erityisesti rikostaustan tarkistaminen on varsin kiistan ja hyvä asia.

Taksimarkkinasta yleisesti: Se on aika erikoinen markkina — noin miljardi yhteensä liikevaihtoa, josta lähes puolet ovat julkisia kyytejä, eli hyvin paljon siihen, miten taksimarkkina toimii, vaikuttavat hyvinvointialueiden ja Kelan kilpailutukset taksijoneuvoille. Vähän reilu puolet on yksityistä markkinaa, ja sekin eroaa hyvin paljon valtakunnallisesti. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla yksityisen markkinan osuus on huomattavasti suurempi, kun taas maaseutuvaltaisilla alueilla yksityinen markkina saattaa olla kolmanneksen, kun julkiset kyydit ovat kaksi kolmasosaa.

Taksilainsäädäntöä on tärkeää katsoa taksinkuljettajan näkökulmasta, mutta ennen kaikkea sitä on tärkeää katsoa kuluttajan näkökulmasta. Kuluttajan näkökulmasta turvallisuus on yksi keskeinen tekijä, mutta kaksi muuta keskeistä tekijää ovat taksien hinta

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

ja taksien saatavuus. Taksimarkkina ei ole myöskään staattinen markkina, eli se, miten takseja on saatavilla ja minkä hintaisia ne ovat, vaikuttaa siihen, kuinka suuri markkina on.

Juuri tällä hetkellä taksimarkkina noin niin kuin markkinan näkökulmasta on toiminut aika hyvin. Taksien hinnat ovat keskimäärin Suomessa kehittyneet täsmälleen samaa vauhtia kuin kuluttajahinnat, eli meillä ei ole liian vähän kuljettajia tai varsinaisesti liian paljonkaan, koska seurataan aivan yleistä hintakehitystä. Äppitakseissa taksien hinnat ovat jopa laskeneet 20 prosenttia vuodesta 2018, eli kuluttaja on voittanut viidenneksen taksikyydin hinnassa, ja tästä on syytä iloita. On hieno asia, että suomalaiset ovat saaneet halvemmalla takseja. [Sheikki Laakso: Verottaja ei ole iloinen!]

Mitä tulee sitten näihin äppitakseihin, niin tiedetään, että näillä suurimmilla äppitaksitoimijoilla on jo pitkään ollut hyvä yhteistyö verottajan kanssa, ja kyydit, jotka ajetaan näiden äppien kautta, kulkevat sinne verottajan suuntaan.

Tämä esitys herättää itse asiassa vähän ristiriitaisia mietteitä ehkä ennen kaikkea vaikutusarvioiden osalta. Aika harvoin tämänmerkinen hallitus tuo esityksiä, jotka lisäävät yrittäjien kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. [Jouni Ovaskan välihuuto] Osa näistä on varmasti aika perusteltuja. Esimerkiksi se, että taksamittaria ja kilpiä vaaditaan tolppataksilta, mihin valtaosa ongelmista kohdistuu, on ehdottoman hyvä asia. Ehkä se, mikä pohdituttaa, on nimenomaan tämä sovellustaksien markkina, joka toimii aika eri tavalla kuin perinteinen taksimarkkina tässä maassa on toiminut.

Toinen huolestuttava asia oli kysyntäpiikkilanteiden huomioiminen. Aikaisemmin Suomessa oli semmoinen tilanne, että ihmiset jonottivat taksia — nyt viime vuosina taksit ovat jonottaneet ihmisiä. Taas kun katsotaan kuluttajan näkökulmaa, niin tämä nykytila on ehdottomasti parempi tila, eli uutena vuotena, vappuna, isojen konserttien aikaan ihmiset ovat voineet saada taksin. Toivon, että tätä tarkastellaan myös tarkasti.

Mitä maailmalla sitten tapahtuu taksimarkkinassa? San Franciscossa Waymon eli robottitaksiyrityksen markkinaosuus oli viime kesäkuussa 27 prosenttia. Joka neljäs kyyti San Franciscon alueella ajettiin robottitakseilla. Tämä on varmasti se suunta, johon Suomessakin ollaan jollain aikavälillä menossa — ei varmasti ensi vuonna, mutta uskoisin, että 2030-luvulla nähdään robottitakseja tässä maassa. Robottitaksi on sinänsä turvallinen, että se ei ainakaan syyllisty väkivalta- tai seksuaalirikoksiin, ja osoitekin kun laitetaan suoraan navigaattoriin, niin näitä inhimillisiä navigointivirheitä ei satu. Ehkä toivoisin, että sen lisäksi, että nyt laitetaan akuutteja ongelmia kuntoon, käännetään katsetta myös hieman tulevaisuuteen ja pohditaan, miten me saadaan näitä robottitakseja mahdollisimman nopeasti Suomeen ja suomalaiset kuluttajat hyötymään siitä, että me ollaan teknologisen kehityksen eturintamassa.

Eli hyviä asioita on paljon tässä esityksessä, mutta myös sellaisia, joita toivon, että valiokunnassa tarkkaan pohditaan, ja että erityisesti suunnataan katsetta sinne tulevaisuuteen, miten Suomi vastaa tulevaisuuden taksimarkkinaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska.

18.34 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustaja Vuornokselle. Tulemme aivan varmasti valiokunnassa tarkastelemaan näitä duubioita ja huomioita, joita kokoomuksella on tätä lakiesitystä kohtaan. Me tiedämme, että perussuomalaiset tässä vetivät nyt pidemmän korren, ja sitten me arvioimme sen ja katsomme, oliko se oikea korsi vai ei, mutta me tulemme sen tarkasti asiantuntijatiedon pohjalta tekemään.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Tässä on hyviä puolia, esimerkiksi kun mietitään näitä tuntimääriä, joita lisätään, mutta pitää myös kiinnittää siinä soveltamisessa huomio siihen, mitä sitten opetetaan, mitä ne sisällöt ovat. Paljon on kiinni myös siitä. Ruotsissahan testataan ajotaitoja. Myös sitä voitaisiin pohtia. Varmaan myös kuullaan asiantuntijoilta eri huomioita siihen, pitäisikö meidänkin pohtia tällaista. Toisaalta implementoinnista on kannettu huolta eli siitä, olisiko myöskin riittävästi aikaa taksamittareiden hankintaan, jotta nämä, jotka nyt eivät taksamittareita käytä, voivat siihen varautua.

Ja sitten se, mihin edustaja Vuornoskin tässä viittasi: Kun teknologia kehittyy, niin meidän pitää elää sen mukana. Eli varmasti me voimme ottaa mallia esimerkiksi Ruotsista siinä, miten heidän traficominsa käytännön integraatio esimerkiksi vakuutusmaksujen maksamisessa välittyy suoraan, niin että kun nämä sovellusfirmat ovat hoitaneet asiallisesti kaikki maksunsa, niin se sitten myös tiedetään, ja jos ei ole hoitanut, niin sitten viranomainen pystyy siihen puuttumaan. Eli tässä mielestäni edustaja Vuornos sanoitti hyvin sen, että tässä turvallisuuteen nyt vastataan, mutta sitten pitää katsoa se teknologinen kehityspuoli koko ajan sivussa, ettei käy sitten niin, että me viiden vuoden päästä, tai koska olemmekaan täällä takaisin, sanomme, että no, tässähän tehtiin nyt suuria virheitä tämän teknologisen kehityksen suhteen. En usko, että tehdään, mutta me kuulemme asiantuntijoita myös siltä osin.

On hienoa, että vihdoinkin tämä laki on täällä, ja uskon, että se on kaikkien eduskuntaryhmien puolesta erittäin tervetullut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

18.37 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenteen palveluista annettua lakia, ajoneuvolakia, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia ja sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Esityksen mukaan taksiliikenneluvan saamisen edellytyksiä muutettaisiin siten, että hyvämaineisuuden arviointiin lisättäisiin eräiden henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten sekä seksuaalirikosten, petos- ja maksuvälinerikosten huomioiminen.

Taksiliikenteen yrittäjäkokeen järjestäminen siirrettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle. Yrittäjäkokeessa tapahtuneesta vilpistä voitaisiin jatkossa asettaa karenssi, ja myös jälkikäteen havaittu vilppi huomioitaisiin.

Taksiliikenneluvan haltija olisi velvollinen rekisteröimään taksina käytettävän ajoneuvon yksinomaiseen hallintaansa ja liittämään ajoneuvon rekisterissä liikenneluvalle. Väärää rekisteröintiä koskevan kriminalisoinnin soveltamisala laajennettaisiin koskemaan taksiliikenneluvan haltijoita.

Julkisen tiedon saantia taksiliikenteen harjoittajista laajennettaisiin. Myös hinnoittelua koskevien sääntöjen vastaisesta toiminnasta voitaisiin määrätä liikennevirhemaksu, ja myös taksinkuljettajalla olisi vastuu hintatietojen ilmoittamisesta.

Eikä tässä vielä kaikki. Taksiliikenteessä käytettävissä ajoneuvoissa tulisi olla mittauslaitelain vaatimukset täyttävä taksamittari ja erityiset rekisterikilvet.

Taksinkuljettajan ajoluvan saamisen esteeksi lisättäisiin eräitä vapauteen kohdistuvia rikoksia, veropetoksia, petoksia, maksuvälinerikoksia sekä ampuma-aserikoksia. Lisäksi ajoluvan myöntämisen edellytyksenä olisi taksinkuljettajan koulutuksen käyminen.

Arvoisa puhemies! Lain voimaan tullessa voimassa olevien taksinkuljettajien ajolupien haltijoiden tulisi väliaikaisten säännösten mukaan ajoluvan uusimiseksi käydä

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

kertaluontoinen taksinkuljettajan täydennyskoulutus. Taksinkuljettajan koetta ja taksiliikenteen koulutusorganisaatioiden hyväksyntää koskevaa sääntelyä muutettaisiin. Myös Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö voisi tehdä velvoitteidenhoitoselvityksen taksiliikenteen koulutusorganisaatioiden hyväksynnän myöntämisestä ja peruuttamisesta.

Ei voi kuin ihmetellä, miten tämä ala on päästetty ojan pohjalle antamalla esimerkiksi villien taksien liikennöidä kansalaisten keskuudessa. Miten päästettiin ajo- ja kielitaidottomia miehiä kolmansista maista pilaamaan alan luotettavuus? Jos joudun taksin takapenkiltä ohjeistamaan Kampista ottamalleni taksille, missä on Eduskuntatalo, voi todeta, että ammatin sisäistäminen on pahasti kesken.

Mediasta olemme saaneet lukea maahanmuuttajataustaisten huijanneen ajolupien kirjallisissa kokeissa, mutta nyt se loppuu. Jos ministeri Ranne olisi ollut jo edellisessä hallituksessa ministerinä, ei meillä olisi maahanmuuttajataksinkuljettajien tekemiä seksuaalirikoksia ainakaan siinä määrin, että naisten pitäisi perustaa oma taksifirma terveytensä turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella löytyi vastuunkantajia huolehtimaan siitä, että pelisäännöt ovat samat kaikille. Harmaa talous, epäreilu hinnoittelu tai turvallisuudesta tinkiminen eivät kuulu suomalaiseen liikennejärjestelmään. Kansalaisilla on oikeus luottaa siihen, että kun he nousevat kyytiin, palvelu on turvallista ja kuljettaja on ammattitaitoinen. Kiitos ministeri Ranteelle määrätietoisesta työstä, perussuomalaisen puolueen agendan ajamisesta. Tämä on turvallisuuskysymys. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehditään ottaa vielä yksi puheenvuoro, sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro. — Edustaja Eerola.

18.41 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Lähes jokaisella meistä suomalaisista on mielipide takseista. Monella on myös omakohtainen kokemus, joko hyvä tai huono, ja usein ehkä molempia. Taksit ovat suomalaisessa arjessa erittäin tärkeä palvelu, ja joillekin ne täydentävät joukkoliikennettä, mutta esimerkiksi monille ikäihmisille tai muille erityisryhmille taksi on usein ainoa käytännöllinen tapa liikkua. Erityisesti juuri siksi taksipalveluissa tämä luottamus on aivan keskeinen asia.

Taksilaista käydyn keskustelun yhteydessä, silloin kun siitä täällä keskusteltiin ja julkisuudessa keskusteltiin, oma eduskunta-avustajani päätti ihan omasta mielenkiinnostaan selvittää, mitä taksinkuljettajan ajoluvan hankkiminen Suomessa silloin vaati. Hän teki, vapaa-ajallaan toki, minun suostumuksellani, tämän taksinkuljettajan kokeen, ja hänen luvallaan tästä nyt sitten kerron, miten se meni: No, koe maksoi 138 euroa, ja ajolupahakemus päälle 57 euroa. No, varsinaiseen kokeeseen hän ei lukenut käytännössä lainkaan, mutta toki hänellä oli sitten taustalla noin 15 vuoden kokemus muusta ammattiliikenteestä. Tämä koe silloin koostui 50 monivalintakysymyksestä, ja aikaa sen suorittamiseen oli 45 minuuttia. Hän kertoi, että koe oli haastava mutta ei ollenkaan mahdoton. Koetilanne sinänsä oli ihan tarkka. Kaikki älylaitteet oli pitänyt jättää sinne koetilauksen ulkopuolelle, kelloa myöten. Koe piti tehdä joko suomeksi tai ruotsiksi, eikä siinä tulkkia saanut käyttää, ja näin haluttiin varmistaa, että kuljettajalla on riittävä kielitaito.

Mutta tämä oli justinsa se, mikä herätti kysymyksen ja epäilyn, niin kuin tässäkin edellinen puhuja Rintamäki kertoi, että kun ei osaa kieltä, ja moni muukin on täällä sen

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

sanonut, että ei osaa kieltä, ja kun tätä asiaa sitten lähdettiin selvittämään tarkemmin, niin internetistä löytyi sivu, josta pystyi opettelemaan ulkoa kaikki tässä kokeessa käytetyt kysymykset, ja siellä oli myös oikeat vastaukset. Eli ne pystyi opettelemaan sieltä, eli kuka tahansa pystyi pönttämään nämä vastaukset ulkoa, vaikka ei olisi ymmärtänyt suomea tai ruotsia sanaakaan. Eli jos tämän kokeen pystyi läpäisemään ymmärtämättä edes näitä kysymyksiä, niin järjestelmä ei enää käytännössä mitannut osaamista, vaan ehkä muistia. No, onneksi nämä sivut ovat nyt sittemmin, aivan äskettäin, kadonneet sieltä internetin ihmeellisestä maailmasta — varmaan joku edellisessä keskustelussa käsitelty tekoäly ne sieltä vielä löytäisi, mutta ihan julkisesti ne eivät enää sieltä löydy — ja tässä kohtaa en ole nyt aivan varma, pitääkö kiittää Traficomia, liikenneministeriä vai servereitä vai mitä, mutta joka tapauksessa tähän epäkohtaan nyt on selvästi haluttu puuttua.

Nyt on hienoa, että tähän taksilakiin kaikessa muussakin mielessä puututaan ja korjataan, ja siitä tosiaan ministeriä kiitän. Kuljettajien koulutusvaatimus, rikostaustan tarkempi huomiointi sekä taksien tunnistettavuuden ja valvonnan paraneminen ovat tärkeitä seikkoja, ja hienoa, että nyt tosiaan tämä tilanne korjataan. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt ministerille. Olkaa hyvä.

18.45 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensin toistan tuon, mitä esittelypuheenvuorossa totesin, eli tämän hallituksen esityksen luonnos sai erittäin hyvän palautteen arviointineuvostolta. Eli kun siellä viitattiin sitten saatavuuteen tai vaikutusarviointeihin, niin siellä todettiin, että voisi täydentää ja voi olla joitain vaikutuksia, mutta lähtökohtaisesti tämä on todella perusteellisesti ja hyvin valmisteltu.

Yritänkin vastata tässä nyt muutamaan kysymykseen, joista te saatte varmasti sitten vielä tarkemmat asiantuntijalausunnat ja vastaukset:

Ensin jos katsotaan tätä kokonaisuutta, niin etenkin eniten keskustelua herätti se taksamittari: Taksamittarin osalta nimenomaan nyt varmistetaan se, että se tiedon kertyminen on yhtenäistä kaikissa taksiajoissa, kaikissa ajoneuvoissa, ja tämä on nimenomaan myöskin verottajalle erittäin tärkeää. Taksamittarin keräämiä tietoja ei voi muuttaa, sillä taksamittari on suojattu mekaanisilla sineteillä ja usein myös elektronisilla suojauksilla, eli tämä estää tietojen muuttamisen. Se, että meillä on selkeä, yhteinen kenttä ja samat pelisäännöt kaikille, on todella tärkeää.

Palaan oikeastaan heti tähän, mistä edustaja Eerola totesi, eli näihin kokeisiin: Kokeiden valvontaahan jo aikaisemminkin tämän kauden aikana, heti alussa, ruvettiin kiristämään, ja vaatimustasoa on lähdetty nostamaan, eikä siellä ole enää vain yhtä koeversiota, joka liikkuu tuolla ympäriinsä. Kyllähän siellä on naraudettu aika paljon vilpistä jo aikanaan, ja nyt sitten kun tulee kunnon karenssikin, kuuden kuukauden kielto, että ei saa yrittää uudestaan, jos narahtaa vilpistä, niin nämä ovat ihan selkeitä kuvioita.

Taksamittarien ja kilpien osalta on katsottu se aikataulu niin, että ne nimenomaan pystyy hankkimaan tällä aikataululla, jotta saadaan paitsi se Traficomin pää mutta myöskin kaikki muu ajoissa kuntoon. Tässä on tosi tarkkaan nämä kyllä katsottu ja laskettu. Siinä ei pitäisi olla mitään ongelmaa.

Tässä puhutaan aika paljon saatavuudesta, ja voin todeta oikeastaan, että kyllä, nyt on menty turvallisuus edellä. Eli ensisijaisesti ala pitää saada puhdistumaan — aivan selvä asia — jotta sinne saadaan uusia yrittäjiä ja uusia kuljettajia, jotka haluavat lähteä

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

toimimaan siellä ammattilaisina, turvallisina, luotettavina ammattilaisina. Tämä on tietenkin selkeää. Meillä on siis jo nyt valmistelussa tuolla muistio, jossa tarkastellaan tätä saatavuuskysymystä, mutta niin kuin edustaja Vuornoskin totesi tuossa, täällä on Kela-kyydeistä, koulukyydeistä ja aika paljon muunlaisistakin kyydeistä kiinni, millä tavalla tätä sitten katsotaan. Tämän osalta arviointineuvosto tosiaan totesi, että voi olla joitain vaikutuksia, mutta kun ala saa sen kunnianpalautuksen, kun siellä tulee yhteiset pelisäännöt ja kun sinne tulee kunnon koulutus, niin kyllähän se nyt on kaikille ammattilaisillekin huomattavasti parempi. Mutta saatavuutta siis tarkastellaan erikseen, ja siellä sitten katsotaan, mitä siellä mahdollisesti voitaisiin tehdä. Mutta kyllä tässä on nyt menty selkeästi turvallisuus edellä.

Valvonnan osalta siis saatiin tämän prosessin aikana hyvää palautetta eri viranomaisilta. Niin taksamittarit kuin kilvetkin nimenomaan helpottavat sitä valvontaa, ja tietenkin seuraamme myöskin tämän lainsäädännön osalta sitä. Jälkiarviointia tehdään ja katsotaan sitten, josko vielä jotain viilausta tulee. Mutta tässä ei mitään ole ruikutettu eikä mitään valitusvirsiä ole veisattu, vaan tässä on tehty kunnon paketti, ja jos tällä ei päästä eteenpäin, niin en tiedä sitten millä.

Kielitaidosta totean vielä sen, että nythän siellä on jo tällä hetkellä siis tilanne sellainen, että pitää olla suomeksi ja ruotsiksi ne kokeet tehtynä — sinne ei tullut mitään ylimääräisiä englannin kieliä eikä mitään tämän tyyppisiä — ja siellä on myöskin taksiliikenneluvan haltijalla jo tällä hetkellä se vaatimus ja velvollisuus huolehtia siitä, että kuljettajalla on riittävä vuorovaikutus- ja kielitaito. Tämä ei ole toiminut — ei ole toiminut — mutta nyt kun meillä tulee se täydennyskoulutus, sen myötä voidaan tsekata, ja tietenkin se, että jatkossa tänne alalle ei pääse kuka tahansa eikä siellä pysykään kuka tahansa. Eli kyllä tässä kielitaitovaatimukset liittyvät itse asiassa suoraan tähän vilppiinkin. Kyllä siellä on hyvinkin huonolla kielitaidolla päästy läpi, vaikka ei ole ollut tälle alalle minkäänlaista asiaa.

Sitten vielä oikeastaan näistä alustayhtiöistä, kun puhutaan siitä, ollaanko tässä menossa taaksepäin: Ei, vaan tässä ollaan kyllä katsomassa eteenpäin. Me puhutaan palvelualasta. Ei me voida todeta, että juu, nyt on tehty joitain virheitä ja nyt lähdetään vain Boltilla ja Uberilla eteenpäin. Eli nämä muutokset eivät kuitenkaan estä alustayhtiöiden toimintaa tai taksiyritysten mahdollisuuksia tarjota kyytejä sovellusten kautta. Tämä ei estä sitä, mutta kaikille tulee samat pelisäännöt.

Tietenkin tämä on hyvin selkeää, että kerralla eivät nopeasti muutokset tule tai ne eivät heti näy, mutta kyllä nämä rupeavat näkymään. Meillä syksystä alkaen pikkuhiljaa tulevat kaikki pykälät voimaan, ja kyllä minä luotan siihen, että kun vielä pistetään tosiaan sitä valvontaa kuosiin ja ala tulee houkuttelevaksi, niin varmasti tässä hyvin käy. Täydellistä ei ole, mutta kyllä minä väitän, että kyllä tästä tulee aika hieno lopputulos, jota kaikki voivat kannattaa. Ja niin kuin totesin, todella perusteellista valmistelua on ollut. [Puhemies koputtaa] Ja eihän me nyt tänne mitään kiinalaisia robottitakseja haluta, vaan ihan kunnon palvelijoita, suomalaisia kunnon kuskeja. — Kiitos. [Jaana Strandman: Juuri näin! Palvelua suomeksi!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.51.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.20.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä asiakohtaa 5. Siitä keskustelu jatkuu. — Edustaja Laakso.

20.20 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Oli todellakin vähän surullista kuunnella täällä aikaisemmin illalla edustaja Kallion purnausta tästä taksilain korjauksesta. Edustaja Kallio on tietysti ensimmäistä kautta täällä, mutta olisin halunnut häntä muistuttaa siitä, että tämä on kuitenkin keskustavetoisen hallituksen aikoinaan aikaansaama asia, että on jouduttu tekemään minkäänlaisia korjaussarjoja taksiuudistukseen. Oma puolueenikin oli aikoinaan tuossa samassa hallituksessa, ja emme ole syyttömiä mekään. Mutta kun itse olen autourheilua harrastanut, niin autourheilukilpailuissa näytetään sinistä lippua hitaammin liikkuville. Näinhän siinä loppujen lopuksi sitten kävi meidän puolueen osassakin, että takaa tulivat oikeat perussuomalaiset, koska siellä oli sinistä lippua liehuttavaa porukkaa edessä.

Loppupeleissä tämä ja se, että me ollaan näinkin vakavasti otettu tämä asia ja meidän ministeri Ranne on äärettömän hyvää työtä tehnyt, kertoo siitä, että me kaikki täällä eduskunnassa varmasti mokaillaan ja tehdään vääriä päätöksiä, mutta harmittavan usein minun silmin korjataan niitä meidän tekemiä erheitä. Jotenkin on harmittavan vaikeaa myöntää, että on tehty väärä päätös, ja jotenkin pelätään ehkä äänestäjien käyttäytymistä silloin, kun myönnetään tehneemme jonkin virheen. Siitä on pakko sanoa, että perussuomalaiset ovat olleet äärettömän suorasekäisiä. Kun tiedetään itsekkin omat kiviriippamme tässä asiassa, niin olemme tähän suhtautuneet sillä antaumuksella, että... No, tietysti sen takia tämä on kestänytkin näin kauan tällä hallituskaudella, koska ollaan välttämättä haluttu tehdä kaikkemme tämän mokaan korjaamiseksi, missä itsekkin olemme joltain osin olleet, vaikkakin totuudessaan tässä on jonkun verran Kymijoessakin vettä virrannut ja asiat ovat muuttuneet kaikkienkin sinisten lippujenkin saattelemina.

Joka tapauksessa on äärettömän hienoa, että nyt on saatu kerrankin hyvä paketti tähän asiaan. Tietenkään välttämättä tämä ei ole vielä täydellinen, mutta totuudessaan tämä on niin hyvä alku, ja eihän meitä mikään estä jatkossakaan tekemästä enemmän tämän asian eteen, jos tarve vaatii. Varmasti tullaan kaikki asiantuntijat kuuntelemaan valiokunnassa, kun tämä asia tullaan siellä käsittelemään, ja jos joitain nyansseja on, niin varmasti pystytään ministerin kanssa asioista keskustelemaan ja korjaamaan tämäkin esitys vieläkin paremmaksi, jos tarve vaatii. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

20.23 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Käsitlemme esitystä taksiliikennelainsäädännön muuttamisesta, ja on hyvä tässä heti alkuun sanoa yksi asia: tämä esitys on ennen kaikkea korjausliike. Se on korjaus niihin ongelmiin, jotka syntyivät, kun taksiala vapautettiin Sipilän hallituksen aikana liikenneministeri Bernerin johdolla. Oppositiossa jo silloin varoiteltiin tästä kehityksestä ja jätettiin vastalause, jossa todettiin, että liian nopea ja liian laaja sääntelyn purkaminen heikentää alan luotettavuutta, lisää harmaata taloutta ja vaarantaa asiakkaiden turvallisuuden. Valitettavasti moni näistä

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

huolista on sittemmin toteutunut. Suomalainen taksijärjestelmä oli pitkään järjestelmä, johon kansalaiset saattoivat luottaa. Asiakas tiesi, että auto on tunnistettavissa, hinta on läpinäkyvä ja kuljettaja koulutettu. Kun sääntelyä purettiin, syntyi tilanne, jossa markkinoille tuli toimijoita hyvin erilaisilla toimintatavoilla ja valvonnan keinot jäivät puutteellisiksi. Siksi on perusteltua, että nyt esitetään näitä toimia alan luotettavuuden vahvistamiseksi.

Esityksessä tiukennetaan taksiliikenneluvan ehtoja. Hyvämainaisuuden arviointiin lisätään henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset, seksuaalirikokset sekä petos- ja maksuvälinerikokset. Tämä on perusteltua. Taksinkuljettaja toimii usein tilanteissa, joissa asiakas on yksin ja joskus haavoittuvassa asemassa, ja luottamus kuljettajaan on keskeinen osa palvelua. Samoin on järkevää, että kuljettajien koulutusta vahvistetaan: uusille kuljettajille esitetään 21 tunnin koulutusta ja alalla jo toimiville täydennyskoulutusta ajoluvan uusimisen yhteydessä. Ammattitaito ja asiakasturvallisuus ovat taksialalla olennaisia asioita. Esityksessä on myös muita kannatettavia elementtejä: taksamittarin pakollisuus ja se, että taksiajoneuvojen tunnistettavuutta parannetaan erillisellä rekisterikilvellä, mikä voi olla kanssa hyvä asia, sekä se, että ajoneuvot kytketään selkeämmin liikennelupaun. Nämä ovat toimia, jotka helpottavat valvontaa ja lisäävät läpinäkyvyyttä. Myös harmaan talouden torjuntaa vahvistetaan esimerkiksi velvoitteidenhoitoselvitysten avulla. Tämä on tärkeää, sillä taksiala on ollut yksi niistä toimialoista, joilla sääntelyn purkaminen avasi valitettavasti tilaa epäreilulle kilpailulle.

Arvoisa puhemies! Vaikka esityksessä on monia oikeansuuntaisia korjauksia, on samalla todettava, että nyt ollaan paikkaamassa ongelmia, jotka olisi voitu välttää alun perinkin. Luottamuksen palauttaminen taksialaan ei tapahdu yhdessä lakimuutoksessa vaan vaatii johdonmukaista työtä sekä valvonnan että sääntelyn kehittämiseksi. Valiokuntakäsittelyssä onkin hyvä tarkastella tarkasti muun muassa koulutuksen toteutusta, valvonnan resursseja sekä sitä, ovatko ehdotetut seuraamukset riittäviä mutta myös oikeasuhtaisia.

Arvoisa puhemies! Taksipalvelut ovat monille ihmisille arjen välttämätön liikkumisen muoto. Ne ovat tärkeitä erityisesti ikäihmisille, vammaisille sekä niille, joille muu joukkoliikenne ei ole helposti saavutettavaa. Siksi meidän on huolehdittava siitä, että ala on turvallinen, luotettava ja reilun kilpailun piirissä. Tämä esitys on askel oikeaan suuntaan ja samalla muistutus siitä, että lainsäädäntöä ei pidä muuttaa niin, että toimiva järjestelmä ensin rikotaan ja sitten vuosien päästä korjataan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

20.26 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on moneen kertaan puhuttu siitä, kuinka tarpeellinen tämä korjaussarja on, ja tässä on aika monta hyvää korjausta tehty ongelmakohtiin, jotka on havaittu tässä muutaman vuoden aikana, kun Bernerin jälkeen tämä taksilaki on ollut käytössä, erityisesti tämä toimintaympäristön selkeyttäminen ja sitten näitten taksamittareitten ja lupien selkeyttäminen. Samalla pystytään puuttumaan mahdolliseen harmaaseen talouteen, mitä tällä alueella on ollut, ja päästään kiinni niihin ongelmakohtiin.

Se, että tässä lisätään kuljettajille koulutusta, on hyvä asia. Mutta itse tässä mietin sitä 21:tä tuntia kuljettajan koulutusta taksin kuljettamisesta, kun me ollaan kuitenkin siellä kuljettajan kyydissä. Se on hyvä alku, mutta toivoisin, että se olisi vähän pitempi, koska

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

kyse on kuitenkin ammattilaistyöstä. Tavallaan tässä mielessä voisi ajatella, että sen koulutuksen pitäisi olla vähän pitempi. Sitten kun katsotaan sitä, että välillä myöskin nämä kielipuutteet ovat siellä näkyvissä, niin toivoisin, että näihin satsataan enemmän. Tämä on semmoinen kysymys, joka itseäni mietityttää tässä. Seitsemän tuntia sitten niille, jotka ovat olleet alalla, on varmasti hyvä kertaus, mutta ajattelisin, että tässäkin tämä tuntimäärä voisi olla vähän pitempi, jolloin saataisiin vähän enemmän opastettua ja koulutettua näitä ihmisiä.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä oli vielä kysymys saatavuudesta, ja ministeri tässä vastasi, että kun tämä toimintaympäristö selkeytyy, niin saatavuus paranee. Mutta vanhassa taksilaissa oli kuitenkin tietty velvoite hoitaa niitä maaseudun kuljetuksia ja muita, ja nyt tässä ei ole niihin asioihin puututtu. Siitä on ehkä joku muistio ollut tekeillä, ja ehkä siihen sitten jatkossa saadaan vastauksia. Toivoisinkin, että nyt kun tätä lakia käsitellään tuolla valiokunnassa, niin tätä näkökulmaa siellä katsottaisiin, koska tuolla maaseudulla ja tiettyinä ajankohtina myöskin kaupungeissa on vaikea saada taksia. Tämä on sellainen asia, joka meidän pitäisi tässä yrittää varmistaa.

Kaikki nämä tunnisteet ja muut lisäävät sitä läpinäkyvyyttä. Ehkä tulevaisuutta tässä pitäisi vielä miettiä, sitä, että uberit ja boltit ja muut systeemit me näihin saadaan sisään. Sitten sekin on kyllä tosiasia, että muun muassa Tampereella kokeillaan näitä itseohjautuvia autoja ja -liikkuvia kulkuneuvoja, ja ne tulevat lisääntymään. Ne tulevat lisääntymään myöskin takseissa jossain kohtaa. Tavallaan tässä on tämäkin näkökulma, että sitten tulevaisuusnäkökulmasta meidän pitäisi näitä tässä miettiä, niin ettei me olla sitten taas muutaman vuoden päästä tilanteessa, jossa me korjaamme tätä. [Sheikki Laakso: Ja me mennään taivaallekin!] — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström poissa. — Edustaja Lehtinen.

20.30 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! On myös itseni todettava, että tässä uudistuksessa aikanaan mentiin hieman liian pitkälle ja menetettiin pitkälti luottamusta taksiin. Ennen kaikkea vastuullisten yrittäjien toiminta vaikeutui merkittävästi, kun vapautettiin liian laajasti. Siksi olen tosi tyytyväinen, että perussuomalaiset ovat korjaamassa tätä tilannetta myöskin silloin, kun virhe on havaittu.

Tämän vapauttamisen myötä muun muassa pimeiden taksien valvonta meni lähes mahdottomaksi. Oli hyvin vaikea sanoa, kuka on aidosti ajamassa taksia tai kuka tekee sitä pimeänä toimintana. Se on ollut myöskin omiaan tuomaan tälle alalle sellaisia toimijoita, jotka ovat rapauttaneet tämän luottamuksen. Ihmiset eivät tiedä, mikä on sellainen taksi, mihin voi luottaa, ja milloin on oikeassa taksissa ja milloin kenties valetaksissa.

Luottamus on suomalaisessa yhteiskunnassa ennen kaikkea sellainen seikka, joka maailmallakin on saanut paljon kiitosta. Kun suomalaiseen taksiin aikanaan istui, niin oli sama vaikka sinne olisi jättänyt omaisuutensa, kun tiesi, että sen takaisin saa ilman että se häviää, ja tiesi myöskin, mistä se löytyy tarvittaessa. Sekin tässä osittain menetettiin.

Ennen kaikkea minun mielestäni on tärkeää, että takseihin voi luottaa juuri niiden ihmisten osalta, niin kuin vanhusten ja ikäihmisten, jotka ovat muuten hauraita puolustamaan omia oikeuksiaan, tai naisten, humalaisten naisten esimerkiksi yöllä. On tärkeää, että siitä huolimatta, että on tilassa, jossa ei pysty itsensä puolustamaan, voi ottaa taksin ja luottaa siihen, että kotiin pääsee turvallisesti kaikissa tilanteissa.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Hyvä myöskin, että tähän kielitaitoon tullaan kiinnittämään huomiota. Se on ihan keskeinen tekijä, että ymmärretään, mihin ollaan menossa ja mitä ollaan haluamassa siltä palvelulta.

Vielä näihin taksamittareihin liittyen: niissä on valvonnan osalta myöskin se hyvä puoli, että ainahan sanotaan, että taksamittarin voi pistää pois päältä, jolloin voi ajaa edelleenkin pimeitä takseja, mutta ymmärtääkseni sinne kirjautuvat jatkossa kaikki ajot riippumatta siitä, onko se mittari ollut ikään kuin päällä vai ei, jolloin sitten valvojan näkökulmasta on helpompaa ainakin kysellä, että mikäs ajo tämä täällä välissä on ollut, jos siitä ei ole sitten laskua otettu.

Kokonaisuutena mennään hyvään suuntaan. Kunhan löydetään semmoinen hyvä keskitie siitä, että luottamus syntyy mutta liiketoiminta ei liikaa vaikeudu, ollaan oikeassa tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.32 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Haluan kiittää jälleen kerran, jo toisen kerran jo tänä iltana, hallitusta siitä, että olette tehneet hyvän esityksen ja tämä korjaussarja nyt tulee eduskunnan käsittelyyn. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan — vaalikautta on jo kolme vuotta mennyt, mutta pääasia, että se on täällä nyt käsittelyssä.

Kiitoksia edustaja Laaksolle hyvästä puheenvuorosta, juurikin näin. Voin minä sen keskustan kansanedustajana itsekin tunnustaa, että kun silloin vaalikaudella 2015—2019 Sipilän vetämän hallituksen toimesta tätä lainsäädäntöä uudistettiin — en silloin ollut tässä talossa — suurella ihmetyksellä me katsoimme tuolla maakunnissa, mitä tapahtuu, kun markkinat avataan ja markkinoitten armoille laitetaan sitten ihmiset. Ja hyvä järjestelmä, toimiva taksijärjestelmä, sitten koki sen romuttumisen. Mutta onneksi näitä korjaussarjoja nyt tulee: viime vaalikaudella pieni korjaussarja ja nyt ehkä vähän isompi korjaussarja. Kiitoksia siitä, että tämä on täällä.

Vielä näistä toimivista järjestelmistä ja ylipäätänsäkin markkinataloudesta: Näinhän siinä sitten käy, kun alistetaan markkinoille tällaiset luotettavat järjestelmät, niin kuin taksijärjestelmä. Nyt me näemme, mitä sitten pahimmillaan voi tapahtua. Tästä silloin kaudella 2015—2019 Taksiliitto ja moni asiantuntija varoittivat, mitä sitten tuleman pitää, mutta niitä asiantuntijoita ei sitten kuunneltu sillä vakavuudella kuin olisi kannattanut kuunnella. Sitten vielä vuonna 2026 tähän tehdään näitä korjauksia.

Muutenkin tästä markkinataloudesta: Siis markkinataloutta pitää olla. Se on meille hyvä renki mutta huono isäntä, todella huono isäntä. Nyttien kun vanhaa taksijärjestelmää verrataan tähän, niin se toimi koko Suomessa. Kyllä tuolla omassa maakunnassani nyt harmittaa. Siellä sitten ne vanhat toimijat verkostoituivat ja yhdistyivät ja järjestäytyivät ja pitivät huolta, että tänä päivänä siellä harvaan asutulla maaseudullakin taksin saa, ja he tekevät pyyteetöntä päivystystyötä 24 tuntia vuorokaudessa. Mutta kyllä se harmittaa, että he tekevät sen pyyteettömästi ja samaan aikaan tulevat sitten nämä ”halpalentoyhtiöt” vähän edullisemmin ajamaan päivällä kaikki hyvät kyydit ja sitten niille, jotka tekevät sitä kovaa työtä, pahimmassa tapauksessa jää vain luu käteen, juurikin näitten kilpailutusten myötä Kela-kyydityksien ja näitten osalta, vaikka he tekevät sitä ruohonjuuritason työtä siellä pyyteettömästi. Se harmittaa eniten siinä, kun tämä taksijärjestelmässä silloin — vuonna 18 taisi astua voimaan se lainsäädäntö — tapahtui.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Kun näistä toimivista järjestelmistä puhutaan ja ajatellaan koko yhteiskuntaa, [Puhemies koputtaa] koko Suomea, niin, rouva puhemies, kyllä tämä apteekkiverkosto tulee kokemaan saman tilanteen. Nythän me vapautimme markkinoille itsehoitolääkkeet sieltä apteekkien hyllyiltä, ja moni apteekkari tulee olemaan melkoisissa haasteissa. Toivottavasti ei käy niin, [Puhemies koputtaa] niin kuin asiantuntijat ovat huomauttaneet, että sitten apteekkeja saattaisi tuolta syrjäseudulta sen vuoksi lakkautua. Toivottavasti näin ei käy, ja minun huoleni tämän asian osalta on sitten...

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän edustajaa siirtymään puhujakorokkeelle.

Mutta, rouva puhemies, sanon vain viimeiseksi sanaksi, että niin kuin tässä on tullut puhetta luottamuksesta, tällaiset toimivat järjestelmät tuovat luottamusta ja se tuo turvallisuutta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 19/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Tässäkin esittelijänä on ministeri Ranne. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.51 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Meillä on nyt lähetekeskustelussa laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Tähän alkuun totean, että Suomi on kumipyörämaa. Meillä 90 prosenttia tonneista ja ihmisistä liikkuu teillä, ja tässä hallituksen esityksessä nimenomaan on tavoitteena parantaa kumipyöräliikenteen, meidän kuljetusalan, toimintaedellytyksiä täällä Suomessa. Esityksellä edistetään hallitusohjelmakirjausta, jonka mukaan hallituksen tavoitteena on vähintään 300:n yrityksiä ja kansalaisia haittaavan normin purku. Esityksellä edistetään myös ajoneuvojen käyttövoimasiirtymää taloudellisesti ja järkevästi.

Esitettyjen muutosten tavoitteena on parantaa henkilö- ja tavaraliikenteen harjoittamista koskevan EU-sääntelyn noudattamisen ja valvonnan edellytyksiä, edistää ympäristöystävällisten ajoneuvojen yleistymistä maltillisesti maanteillä sekä varmistaa

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

kuljettajien saatavuutta. Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi liikenteen palveluista annettua lakia, ajokorttilakia, kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia sekä sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin toiseen Eta-valtioon sijoittautuneen kuljetusyrityksen Suomessa tilapäisesti suorittamia sisäisiä kuljetuksia eli niin sanottua kabotaasiliikennettä koskevaa EU-säätelyä tarkentavia säännöksiä sääntöjen noudattamisen ja valvonnan mahdollistamiseksi. Samalla lakiin lisättäisiin seuraamussäännökset, jotta kabotaasirikkomuksesta ja kuljettajatodistuksen hankkimisen laiminlyönnistä voidaan jatkossa määrätä hallinnollinen seuraamusmaksu. Seuraamusmaksut lisättäisiin myös sakon täytäntöönpanosta annetun lain soveltamisalaan.

Ajokorttilakiin lisättäisiin väliaikainen, nykyisen ajokorttidirektiivin mahdollistama säännös B-luokan ajo-oikeuden laajuudesta. Vähintään kaksi vuotta aiemmin myönnetty B-luokan ajokortti oikeuttaisi tavaroiden kuljettamiseen vaihtoehtoisella polttoaineella toimivalla ajoneuvolla, jonka suurin sallittu massa on enintään 4 250 kiloa. Poikkeus koskisi Liikenne- ja viestintäviraston myöntämällä tavaraliikenneluvalla tehtäviä tavarankuljetuksia. Ajokorttilakiin lisättäisiin myös uuden ajokorttidirektiivin mukaiset marraskuussa 27 sovellettavaksi tulevat poikkeukset B- ja BE-luokan ajo-oikeuksien laajuuksista. Ne mahdollistaisivat vaihtoehtoisella polttoaineella toimivan kuorma-auton tai sen vetämän ajoneuvoyhdistelmän kuljettamisen. Lisäyksillä pantaisiin täytäntöön osa uuden ajokorttidirektiivin säännöksistä.

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin keventämällä ajokokeen vastaanottajaa koskevia vaatimuksia. Muutokset koskisivat ajokokeen vastaanottajan tehtävän sisältöä ja pätevyysvaatimuksia. Jatkossa suullisen teoriakokeen vastaanottajan ei tarvitsisi olla ajokokeen vastaanottaja, vaan tehtävää voisi hoitaa myös muu palveluntuottajan työntekijä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.26. Ehdotetut ajokorttilain muutokset tulisivat kuitenkin pääsääntöisesti voimaan vasta marraskuussa 27. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Puhujalistaan. Edustaja Strandman.

18.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Kuljetusala on kriittinen osa Suomen toimivaa infraa, ja sen on pyörittävä sujuvasti vuorokauden ympäri. Kun tavaraa kuljetetaan maanteitse, kuljettajien ja yritysten on voitava toimia selkeiden ja johdonmukaisten sääntöjen mukaisesti.

Nyt käsillä oleva esitys tuo kaivattua selkeyttä kabotaasiliikenteeseen ja kuljettajien ajokorttikäytäntöihin. Tällä kabotaasilla tarkoitetaan tavaraliikenteessä maan sisäistä kuljetusta toiseen maahan rekisteröidyllä kulkuneuvolla. Esityksessä siis tarkennetaan kabotaasisäätelyä niin, että säännöt ovat selkeitä yrityksille ja valvojille ja että luvattoman liikenteen seuraamukset voidaan määrätä tehokkaasti hallinnollisina maksuina. Samalla määritellään, kuinka monta kuormaus- ja purkupaikkaa yksi kabotaasimatka voi sisältää, jotta yrityksissä voidaan toteuttaa kuljetukset johdonmukaisesti ja tienvarsivalvonta tehostuu. Näillä toimilla varmistetaan, että kabotaasisäätelyä noudatetaan ja että liikenne pysyy turvallisena.

Arvoisa rouva puhemies! Esitys tukee myös ympäristöystävällisiä kuljetuksia. B-luokan ajokortilla voidaan jatkossa kuljettaa enintään 4 250 kiloa painavia ajoneuvoja, mikäli ne

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

toimivat vaihtoehtoisella polttoaineella. Tämä mahdollistaa sähkö- ja kaasutavara-autojen käytön tavaraliikenteessä ja tukee hallituksen tavoitteita vähäpäästöisemmästä liikenteestä.

Samalla esitys keventää ajokokeiden vastaanottajien vaatimuksia ja yksinkertaistaa kuljettajantutkintotoimintaa, mikä parantaa tutkintojen saatavuutta lähivuosina.

Uudet säädökset mahdollistavat myös seuraamusmaksujen määräämisen kabotaasiliikenteen sääntelyn rikkomisesta ja kuljettajatodistusten laiminlyönnestä.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus on todellinen kumipyörähallitus. Tavara liikkuu kumipyörien avulla kaikkialle Suomeen ympäri Suomen teitä. Näillä toimenpiteillä varmistamme, että kuljetusala toimii tehokkaasti, turvallisesti ja ennakoitavasti. Kiitos, liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne, hienosta työstä ja siitä, että kumipyörät pysyvät pyörimässä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.58 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä samalla, kun on tämä hallituksen esitys, muutetaan valtioneuvoston asetusta poikkeuksista lepoaikoihin. Käytän tätä tilaisuutta hyväkseni, koska on tullut kahden eri toimialan toimijoilta yhteydenottoja tähän liittyen.

Arvoisa puhemies! Suomessa ammattiliikenteen ajo- ja lepoaikoja säädellään EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksella, lailla liikenteen palveluista sekä valtioneuvoston asetuksella ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä. EU:n ajo- ja lepoaika-asetuksen 13 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus myöntää yksittäistapauksittain asettamiensa edellytysten mukaisesti poikkeuksia 5—9 artiklan säännöksistä 13 artiklassa esitettyjen ehtojen mukaisesti. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle artiklan nojalla myönnettyistä poikkeuksista, ja komissio ilmoittaa niistä muille jäsenvaltioille. Tämä tulee siis suoraan sieltä tekstistä.

Poikkeuksista päättäminen ja niistä säätäminen yllä mainituin puittein on kansallinen valinta. Tämä on Suomessa päätetty tehdä valtioneuvoston asetuksessa, joka on annettu liikennepalvelulain nojalla. Käytännössä on tullut vastaan tapauksia, joiden osalta olisi syytä tarkastella niiden lisäämistä näiden poikkeusten piiriin. Ne liittyvät maatalon sisäiseen lietteen eli karjalannan siirtoon ostopalveluna sekä luonnonvesistöihin istutettavien kalojen kuljetukseen.

Arvoisa puhemies! Suurilla kuljetuspalveluja käyttävillä kotieläintiloilla on usein lietevarasto kotieläinrakennuksen yhteydessä, mistä lietettä kuljetetaan niin sanottuihin satelliittisäiliöihin odottamaan sopivaa levitysjankohtaa tai siirtona konttiin, josta se siirretään levityskalustoon ja levitetään ravinteeksi peltoon. Molempia siirtoja suoritetaan usein kiireisimmän viljelysesongin aikana kuljetusyrittäjiltä tilattavana ostopalveluna, johon kuuluu siirtokalusto kuljettajan kanssa. Nykyinen ajo- ja lepoaika-asetus ilman kansallista poikkeusmahdollisuutta käytännössä keskeyttää lietteen siirron juuri kiireisimmän sesongin aikaan, mikä ei ole maatalousyrittäjän eikä kuljetusyrittäjän edun mukaista, koska työ viivästyy ja se aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Työn viivästyminen kielteisine seuraamuksineen kertautuu, kun se tapahtuu jokaisella palvelua ostavalla maatilalla.

Toinen tapaus on suoraan luonnonveteen istutettavien kalojen kuljetus, jossa olennaista on, että elävät kalat saadaan riittävän nopeasti veteen. Normaalissa istutuspäivässä on

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

useita pysähdyksiä, jolloin ylimääräisiin pysähdyksiin ajo- ja lepoaikojen takia ei ole mahdollisuutta, koska se vaarantaa kalojen terveyden, jopa niiden hengen. Syksyllä tilannetta vaikeuttaa valoisin ajan lyheneminen. Liian tiukoista lepoaikavaatimuksista johtuvaa odottelua voidaan pitää kyseenalaisena myös pienpoikasten ja eläinsuojelun näkökulmasta. Istutuspäivän pituus on normaalisti noin 10—14 tuntia, kun otetaan huomioon matkat kuormaukseen ja paluu viimeiseltä istutuspaikalta.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvatut ongelmat olisivat korjattavissa täydentämällä valtioneuvoston antamaa asetusta ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

19.01 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Ranteelle tästä maanteiden kabotaasiliikennettä koskevasta esityksestä. Tarkoituksenahan on siis tarkentaa sääntelyä, joka tekee sääntöjen noudattamisesta ja valvomisesta helpompaa. Näin saamme turhaa byrokratiaa vähennettyä ja toimintaedellytyksiä parannettua. Tämä taas on linjassa hallitusohjelmamme kirjausten kanssa, kuten esimerkiksi sen, että pyrimme helpottamaan yrittäjyyttä tässä maassa. Hallitus on sitoutunut peräti 300 normin purkamiseen.

Tällä kyseisellä käsittelyssä olevalla hankkeella edistetään myös vaihtoehtoisella polttoaineella toimivien kokonaisuutensa enintään 4 250 kilon ajoneuvojen käyttöä.

Kabotaasi tarkoittaa oikeutta Eta-valtion sisäisten kuljetusten suorittamiseen toiseen Eta-valtioon sijoittautuneen kuljetusyrityksen ajoneuvolla. On tärkeää, että sallitun kabotaasikuljetuksen määritelmä saadaan Suomen lakikirjaan. Tarkoituksena on parantaa työvoiman sekä kuljettajantutkinnon saatavuutta lähivuosina. Lailla mahdollistetaan myös seuraamusmaksujen määrääminen sääntelyn rikkomisesta sekä kuljettajatodistuksen laiminlyömisestä.

Kaiken kaikkiaan tarpeellisia uudistuksia, ei mitään valittamisen aihetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Laakso.

19.02 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan pahoitella äskeistä spontaania reaktiotani, kun olin juuri ensimmäinen, joka jäi puheenvuorotta, mutta syy siihenhän löytyy vain ja ainoastaan peilistä. Pitää olla varaamassa puheenvuoroja huomattavasti aikaisemmin.

Tosiaan äsken puhuttiin taksilaista, joka taannoin vähän niin kuin mokattiin ja tehtiin siinä virheitä. Näin kävi siihen aikaan myös kabotaasin osalta, ja itsekin olen jopa vähän ajautunut sen takia tähän nykyiseen virkaani täällä eduskunnassa, kun harmitti niin paljon kuljetusalalla olijana, että miksi tällainen toimenpide tehtiin, ja on äärettömän hienoa, että siihen tehdään nytten korjauksia, vaikka maailma on tietysti muuttunut ja ei ihan samanlainen hurlumhei ole sillä puolella enää menossa niin kuin aikaisemmin.

Eräs asia tietysti tässä samassa hallituksen esityksessä olisi ollut se, että tuodaan tämä painoraja sähköpakettiautoille. Olisin henkilökohtaisesti siinä mielessä, kun olen teknologianeutraali ihminen, halunnut mieluummin, että oltaisiin saatu sitten tämä koko painoraja muutettua joka ikisellä polttoaineella toimivaan, koska nyt jotenkin tämä ei ole minun loogisessa ajattelussani toimivaa, että jollain sähköautolla ajaminen olisi muka

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

turvallisempaa kuin dieselautolla tämän painon vuoksi. Mutta toivon mukaan tästä saatetaan saada jossain vaiheessa jonkunäköinen keskustelu eteenpäin ja saataisiin tuo sama painoraja kaikille pakettiautoille teknologiasta riippumatta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Lyly.

19.04 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Entisessä elämässäni jouduin törmäämään tähän kabotaasiliikenteeseen, kun AKT:n kanssa näitä asioita käytiin läpi. Tämä oli sillä tavalla mielenkiintoista, kuinka paljon tätä ulkomaille rekisteröityjen toimintaa tapahtuu Suomessa, ja se on aika tarkastikin määritelty, mitä esimerkiksi tämmöinen kuorma-autonkuljettaja, joka on rekisteröity ulkomaille, voi tehdä: yksi kuormauspaikka, yksi purkupaikka, kun se liittyy siihen matkaan täällä kabotaasiliikenteen osalta; sitten useita kuormauspaikkoja, yksi purkauspaikka, jos purkaus tapahtuu rahtikirjaan merkityn lopullisen kuorman vastaanottajan luona; ja yksi kuormauspaikka ja useita purkauspaikkoja, jos kuormaus tapahtuu rahtikirjaan merkityn alkuperäisen lähettäjän toimesta. Nämä on aika tarkasti määritelty, mitä tämä kabotaasiliikenne käytännössä on. Siinä mielessä, kun katsotaan tätä kuorma-autoliikenteen osalta, sitten linja-autoliikenteessä on vähän väljempi tämä kabotaasiliikenne.

Nyt sitten, kun täällä lakiesityksen perusteluissa näkyy tämä kabotaasiliikenteen määrä, täällä arvioidaan ensin, että se on noin puoli prosenttia, mutta sitten kun on tehty liikennelaskenta, noin kymmenen prosenttia kuorma-autoliikenteestä on ulkomaille rekisteröityjen toimintaa. Kyllä se kohtuullisen merkittävä osa Suomen liikenteestä alkaa olla, ja siinä mielessä on paikallaan tätä valvontaa ja edellytyksiä tässä laittaa lakiin, että niitä pystytään ehkä vähän paremmin valvomaan.

Kysyisin nyt ministeri Ranteelta, joka on esitellyt tätä: kuinka paljon te näette, että tämä vaikuttaa siihen, että me saadaan näitä hallintaan, ja kuinka paljon te arvellette, että tämä kabotaasiliikenne Suomen osalta tulee tulevaisuudessa lisääntymään, kun esimerkiksi Euroopan sisäinen tavarakauppa lisääntyy?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Ranne, olkaa hyvä.

19.06 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Aloitan tällä asetuksella, josta edustaja Kallio puhui. Sekinhän on jo putkessa, joten voitte odottaa, että se tulee voimaan rinnakkain tämän hallituksen esityksen kanssa. Eli meillä ovat kyllä nämä ajo- ja lepoajat, ajopiirturiasiat myöskin tuolla jo hyvin pitkälle valmisteltuina. Eli tästä voin todeta sen, että olemme aikaamme edellä. Ei kannata kysellä, kun me ollaan jo tehty.

Tästä kabotaasista voisi todeta yleisesti, että en osaa arvioida, kuinka suuret ne vaikutukset tulevat olemaan. Tarkempia numeroita täytyy pyytää sitten siellä valiokuntakäsittelyssä. Kyllä meidän asiantuntijat ovat niihinkin perehtyneitä. Mutta olen erittäin tyytyväinen siihen, että saadaan tällä aikataululla tämäkin paketti eteenpäin. Kuljetusalan on ollut erittäin tyytyväinen meidän esityksiin ja koko meidän liikennepolitiikkaan. Tässä ei voi olla muuta kuin tyytyväinen tähän, että tämmöinenkin ratkaisu löydettiin.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Kiitoksia hyvistä puheenvuoroista. Koskaan ei voi olla ihan täydellistä, mutta tästäkin tulee aika hyvä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen muutosten, liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävän eurooppalaisen sopimuksen muutosten sekä liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen liitettävän tiemerkintöjä käsittelevän pöytäkirjan muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 20/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelijänä ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.08 Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Meillä on nyt lähetekeskustelussa hallituksen esitys eduskunnalle liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen muutosten, liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävän eurooppalaisen sopimuksen muutosten sekä liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen liitettävän tiemerkintöjä käsittelevän pöytäkirjan muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi tieliikennelain muuttamisesta. Eli tässähän kansainvälisen liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen tarkoitus on helpottaa tieliikennettä ja lisätä liikenneturvallisuutta yhtenäistämällä liikennemerkit ja niissä olevat tunnukset sekä liikenneopasteet ja tiemerkinnät. Yhtenäisillä kansainvälisillä säännöillä pyritään vähentämään sopimusvaltioiden teillä tapahtuvien onnettomuuksien määrää. Myös tieliikenteen automaatio edellyttää, että liikenteenohjauslaitteet ovat kansainvälisesti yhdenmukaisia.

Hallituksen antamassa esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi muutokset kolmeen eri sopimukseen: liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaan yleissopimukseen, liikennemerkkejä ja opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen sekä liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen liitettävään tiemerkintöjä käsittelevään pöytäkirjaan. Näitä sopimusmuutoksia on valmisteltu pitkään Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission alaisessa liikenneturvallisuustyöryhmässä, ja niiden tarkoituksena on

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

yhdenmukaistaa vuoden 68 liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen ja vuoden 71 eurooppalaisen sopimuksen määräykset. Tavoitteena on siis tarkentaa ja selkeyttää nykyistä sopimustekstiä ja muodostaa sopimuksista johdonmukainen ja ajantasainen kokonaisuus. Päivittäminen on tärkeää, koska tieliikenne on muuttunut huomattavasti viimeisten 20 vuoden aikana.

Sopimusmuutosten hyväksyminen aiheuttaa vain vähäisiä muutoksia Suomessa, koska muutoksiin on osattu varautua jo tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Suomessa käytössä olevat liikenteenohjauslaitteet vastaavatkin jo suurelta osin sopimuksessa esitettyjä muutoksia. Sopimuksen voimaansaattamisesta johtuvat muutostarpeet tieliikennelakiin ovat vähäisiä. Muutoksia esitetään liikennemerkin A27 ulkonäköön sekä merkkien B6 ja F3 määritelmiin. Lisäksi esitetään tieliikennelain siirtymäsäännökseen muutosta, joka mahdollistaa opastusmerkkien vaihdon porrastamisen vuoden 2039 loppuun asti. Pitkillä siirtymäajoilla huolehditaan siitä, ettei tienpitäjälle aiheudu merkkien vaihdosta merkittäviä lisäkustannuksia. Sopimukseen ehdotetaan kuutta uutta varaumaa. Lisäksi ehdotetaan peruutettavaksi kolme varaumaa. Esitetyillä varaumilla varmistetaan, ettei liikenteen ohjauslaitteiden vaihtamisesta aiheudu negatiivisia liikenneturvallisuusvaikutuksia tai kohtuuttomia kustannuksia tienpitäjille.

Sopimusmuutokset tulevat kansainvälisesti voimaan, kun kuusi kuukautta on kulunut muutosehdotusten jakamisesta laskettavan 12 kuukauden ajanjakson päättymisestä. YK:n pääsihteeri on jakanut muutosehdotukset sopimuspuolille 12.5.2025. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimusmuutokset tulevat voimaan marraskuussa 2026. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Puhujalistaan. — Edustaja Hänninen.

19.12 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Liikenneturvallisuus rakentuu ennen kaikkea ennakoitavuudelle. Kun liikennejärjestelmä on selkeä ja yhdenmukainen, tienkäyttäjät kykenevät tekemään oikeita ratkaisuja myös yllättävissä tilanteissa. Siksi liikennemerkkien, -opasteiden ja tiemerkinäytösten tulee olla paitsi ymmärrettäviä ja helposti havaittavia myös mahdollisimman samanlaisia valtiorajojen yli. Nyt käsiteltävänä oleva esitys perustuu juuri tähän tavoitteeseen. YK:n liikenneturvallisuustyöryhmän esityksen pohjalta nyt päivitettävä sopimus yhtenäistää merkkimalleja, värejä ja symboleja sekä selkeyttää merkkien merkityksiä. Kansainväliset kuljetukset kulkevat Suomen kautta. Liikenteen ja automaation lisääntyminen edellyttävät meiltä yhtenäisyyttä liikenteen turvallisuuden varmistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Selkeä ja johdonmukainen merkkijärjestelmä vähentää tulkinnanvaraisuutta. Juuri se on usein ratkaiseva hetki, jossa virhe syntyy ja turvallisuus vaarantuu. Sen lisäksi, että liikennejärjestelmän yhtenäisyys lisää liikenneturvallisuutta, se myös tukee uusia turvallisuusteknologioita, kuten ajoneuvojen kuljettajaa avustavia järjestelmiä, jotka edellyttävät tasalaatuisia ja luotettavasti havaittavia liikennemerkkejä. Suomessa olemme jo päivittäneet liikennemerkkien ulkonäköä ja muotoja tieliikennelain uudistuksen yhteydessä. Tämä esitys varmistaa, että olemme jatkossakin yhdenmukaisia kansainvälisen järjestelmän kanssa ja vältämme tilanteet, joissa epäselvyydet lisääisivät kustannuksia tai heikentäisivät tienkäyttäjien turvallisuutta.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Arvoisa puhemies! Tämän kaiken voi sanoa hyvin tiiviisti ja ytimekkäästi: Mitä selkeämpi liikennejärjestelmä meillä on, sitä vähemmän tien päällä joudutaan arvailemaan. Jokainen arvailun hetki on liikenneturvallisuusriski. Jokainen liikenneturvallisuusriski on vaarallinen hetki, joka voi muuttaa useiden ihmisten elämää pysyvästi tai jopa johtaa hengen menettämiseen. Siksi meidän on tehtävä työtä myös liikenneturvallisuuden parantamiseksi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri sanoa jotain? [Lulu Ranne pudistaa päätään] — Selvä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 157/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 4/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 4/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Lohi puheenjohtajana esittelee meille tämän mietinnön. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

19.16 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valtiovarainvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksen tavoitteena on edistää sähköisen viranomaisviestinnän ensisijaisuutta niille hallinnon asiakkaille, joille se on mahdollista. Lisäksi pyritään varmistamaan, että kaikille sähköiseen asiointiin kyvykkäille verovelvollisille voitaisiin antaa päätökset ja asiakirjat tiedoksi sähköisesti verotusta koskevissa asioissa ja hyödyntää siten Verohallinnon sähköisen asioinnin palvelua tehokkaasti.

Esityksen mukaan tavoitteena on myös edistää valtionhallinnon tuottavuusohjelman ja säästötoimien toteutumista Verohallinnon kohdalla. Paperipostin korvaaminen sähköisillä asiakirjoilla on eräs keino Verohallinnon toiminnan menojen vähentämiseksi. Tavoitteena on myös vahvistaa Verohallinnon sähköisen asioinnin palvelua ensisijaisena verotusta koskevien asiakirjojen tiedoksiantopaikkana sekä turvata salassa pidettävien verotustietojen ja niiden sisältämien henkilötietojen suojaa.

Esityksen mukaan verotusta koskevat päätökset ja asiakirjat voidaan antaa tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa, jos verovelvollisella on käytössään yleissääntelyssä tarkoitettu viestinvälityspalvelu eli käytännössä Suomi.fi-viestinvälityspalvelu. Jos verovelvollisella ei ole käytössä viestinvälityspalvelua, verotusta

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

koskevat päätökset ja asiakirjat voidaan antaa tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa eli OmaVerossa, jos henkilö on lainsäädännön voimaantulon jälkeen käyttänyt Verohallinnon sähköistä asiointipalvelua kirjautumalla asiointipalveluun. Verotusta koskevat päätökset ja asiakirjat voidaan vastaavasti antaa sähköisessä asiointipalvelussa tiedoksi myös kuolinpesille, yhteisöille, yhteisetuuksille ja yhtymille, joiden puolesta niiden laillinen edustaja tai valtuutettu on lainsäädännön voimaantulon jälkeen käyttänyt Verohallinnon asiointipalvelua kirjautumalla asiointipalveluun. Verovelvollisen suostumus ei olisi enää edellytys sähköiselle tiedoksiannolle.

Valiokunta pitää tätä hallituksen esitystä perusteltuna ja kannattaa sitä mutta esittää samalla perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella muutamia täsmennyksiä näihin lakiehdotuksiin, jotka ilmenevät tästä valiokunnan mietinnöstä erikseen yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Valiokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota muutamiin erityisiin kohtiin, joista yksi on suhde tähän yleislainsäädäntöön, koska tässä on kysymyksessä erityislainsäädäntö, toinen on soveltamisaikataulu ja kolmas erityinen kohta, mihin valiokunta haluaa kiinnittää huomiota, on Verohallinnon sähköisen asiointipalvelun käytön lopettaminen. Tältä osin valiokunta esittääkin, että perustuslakivaliokunnan tekemän valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen johdosta valiokunta ehdottaa verotusmenettelylain 26 c §:n 8 momenttia muutettavaksi siten, että siinä säädettävälle ilmoitukselle lisättäisiin perustuslakivaliokunnan edellyttämä kohtuullinen voimassaoloaika. Valiokunta katsoo, että kohtuullisena aikana voidaan pitää 60:tä päivää, minkä ajan ilmoitus OmaVeron käytön lopettamisesta on voimassa.

Valiokunta toteaa tässä mietinnössään muun muassa, että yleissääntelyn ja verotusta koskevan erityissääntelyn voimaantulon jälkeen tilanteet, joissa eri viranomaisten palveluihin kirjautumisella on merkitystä asiakirjojen tiedoksiantomenettelyyn, voivat olla moninaisia. Valiokunta korostaa riittävän selkeän ohjeistuksen ja tiedottamisen tarvetta. Valiokunta pitää tärkeänä, että verovelvollisen kirjautuessa OmaVeron häntä informoidaan jokaisella kerralla riittävällä tavalla, jotta verovelvollisella on ymmärrys paitsi mahdollisuudestaan ilmoittaa OmaVeron käytön lopettamisesta ja tällaisen ilmoituksen vaikutuksesta myös siitä, mitkä seikat vaikuttavat tiedoksiantomenettelyyn.

Valiokunta kiinnittää huomiotaan mietinnössä myös perustuslakivaliokunnan lausunnosta ilmenevään huomioon saamenkielisten henkilöiden viranomaisasiointiin ja toteaa, että valtiosääntöoikeudellisesti asianmukaisempaa olisi, että OmaVero-palvelu tulisi käyttöön myös saamen kielellä samanaikaisesti esityksen hyväksymisen kanssa.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 157/2025 vp sisältyvät 3.—5. lakiehdotuksen ja eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Nämä muutosehdotukset, kuten edellä totesin, ilmenevät yksityiskohtaisesti sitten tästä mietintötekstistä.

Tähän mietintöön on jätetty kaksi hylkäysvastalauseetta, jotka esiteltäneen täällä sitten keskustelussa erikseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

19.21 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Elämme yhteiskunnassa, joka on kokenut hurjan muutoksen viimeisten vuosikymmenten aikana. Uudet teknologiat ovat tulleet

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

osaksi arkipäiväämme, ja siksi meidän on myös tunnistettava niiden tarjoamat mahdollisuudet. Tämä hallituksen esitys koskee sähköistä tiedoksiantoa Verohallinnossa. Se on osa laajempaa sähköistymisen kokonaisuutta. Samalla se myös itsessään kertoo paljon laajemmin siitä, mihin suuntaan Suomi on matkalla. Me elämme ajassa, jossa digitaalinen asiointi ei ole enää vain yksi vaihtoehtoista vaan osa arkea ja monille, etenkin nuoremmille sukupolville, luontaisempi tapa asioida ja hoitaa tehtäviä. Tässä ajassa tiedon on liikuttava nopeasti, turvallisesti ja luotettavasti. Sähköinen tiedoksianto tekee verotuksesta sujuvampaa, säästää julkisia varoja ja parantaa palveluja. Se on osa tehokkaampaa ja tulevaisuuteen katsovaa hallintoa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää todeta, että tämä uudistus ei ole säästötoimi vaan askel kohti modernia, asiakaslähtöistä julkista hallintoa. Se on julkisen hallinnon tuomista tähän aikaan ja tähän yhteiskuntaan. Kun yhä useampi suomalainen käyttää sähköisiä palveluja, on luonnollista, että myös viranomaisviestintä seuraa perässä. Nämä digitaaliset järjestelmät tuovat tiedot saataville nopeasti, pienentävät inhimillisten virheiden mahdollisuuksia ja vahvistavat tietoturvaa. Mikä tärkeintä, tämä muutos ei kuitenkaan tapahdu hetkessä eikä lakeja säätämällä. Hallitus on pitänyt huolen siitä, kukaan ei jää yksin muuttuvien käytäntöjen kanssa. Heillä, joille sähköinen asiointi ei ole mahdollista, säilyy oikeus asioida perinteisesti. Tämä on muutoksen vauhdittamista ihmiset edellä.

Arvoisa puhemies! Kuten todettua, tämä on uudistus, joka yhdistää tehokkuuden ja inhimillisyyden. Säästämme veronmaksajien rahoja ja vähennämme paperibyrokratiaa, mutta samalla huolehdimme siitä, että siirtymä on oikeudenmukainen ja kaikille saavutettavissa. Verohallinto tulee tarjoamaan ohjeistusta ja tukea kaikille heille, jotka tarvitsevat apua sähköiseen asiointiin siirtymisessä. Näin varmistamme, että tulevaisuuden Suomi on digitaalinen mutta myös välittävä maa, jossa rohkeasti otetaan käyttöön uudet, turvalliset teknologiat ihmiset edellä. Teknologiat ovat oivia työkaluja, mutta niiden käyttäjien eli ihmisten on tultava aina ensin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

19.25 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä asian esitellyt valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Lohi, totesi, niin tähän on jätetty kaksi vastalauseetta. Päädyin itse siihen, että koska vastalause, jossa itse olen mukana, on varsin lyhyt, on käytännöllisintä, että lukaisen sen tässä, ja se on puheenvuoroni sisältö. Se kuuluu näin:

”Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jatkossa Verohallinnon päätökset ja asiakirjat annetaan tiedoksi sähköisesti ilman erillistä suostumusta, jos asiakas käyttää OmaVeroa tai jos asiakkaalla on Suomi.fi-viestit-tili käytössä. Postitse toimitettavat asiakirjat säilyvät käytössä vain niille henkilöille, jotka eivät asioi sähköisesti.

Valittu toteutustapa sisältää kuitenkin merkittäviä oikeusturvariskejä, jotka kohdistuvat ensisijaisesti valmiiksi haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin. Esityksessä siirrytään suostumusperusteisesta mallista järjestelmään, jossa sähköinen tiedoksianto voi tapahtua ilman vastaanottajan erillistä suostumusta.

Käytännössä kansalaisen vastuulle jää isolta osin varmistaa aktiivisesti itse, ettei hän kuulu sähköisen tiedoksiannon piiriin. Esitettyjen lakimuutosten myötä jää todellinen riski, että tietyissä tilanteissa esimerkiksi ihmisen verotukseen vaikuttavista tosiasiallisista päätöksistä lähetetyt viranomaisviestit eivät tavoita kohdettaan.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Ongelma korostuu etenkin ikäihmisillä sekä muistisairailla, joiden tietotekniset valmiudet eivät välttämättä vastaa tilanteen vaatimukseen, ja näin asettaa kohtuuttoman taakan heille sekä heidän omaisilleen.

Tällöin ilmeisenä vaarana voi olla palveluiden saatavuuden hankaloituminen tai pahimmassa tapauksessa jääminen kokonaan niiden ulottumattomiin. Muutos on liian nopea ja suoraviivainen ja näin ollen aiheuttaa tarpeetonta sekaantumista ja vaikeuksia asiointissa. Nyt haettu pieni säästö toimintamenoissa uhkaa koitua isommaksi laskuksi tulevaisuudessa, kun ihmisten asiointi viivästyy ja hankaloituu ja tätä kautta päätösten käsittelyajat venyvät.

Verohallinto on eräs keskeisimpiä viranomaispalveluja Suomessa, ja on ensiarvoisen tärkeää, että kaikille verovelvollisille taataan selkeä ja esteetön mahdollisuus asiointiin ja omien veropäätöstensä hoitamiseen. Nyt ehdotettu laki vaarantaa viranomaisen yhdenvertaisen toiminnan ja saavutettavuuden.” — Tämä on siis sen sisältö.

Olin itse mukana, kun tätä käsiteltiin valiokunnassa, ja olen kovasti miettinyt tätä asiaa, koska muutama päivä sitten me keskusteltiin siitä yleislaista, jonka käytännön sovellus tämä nyt sitten erityisasiassa eli verotuksessa on, ja kiinnitin siinä keskustelussa huomiota siihen, että emme puhu pelkästään mistään pienestä ryhmästä ihmisiä, vaan meillä on tiedossa, että ainakin puoli miljoonaa ihmistä, mahdollisesti suurempikin joukko, ei ole vielä niin käytännöllisiä digitalisaation käyttäjiä, että tällainen riski on todella olemassa. On hyvä, että siirrytään digitalisaatioon, mutta tässä tapauksessa riski on suuri, koska se edellyttää koko ajan sellaista aktiivista kannanottoa, että ilmoittaa, että näiden pitää tulla minulle postitse, eli se ei riitä, että sen on kerran tehnyt. Äkinäinen käväisy vaikkapa niillä sivuilla siellä OmaVerossa käytännössä nolaa sen tilanteen, ja sitten ihminen ei tiedäkään, että enää se ei tule hänelle postitse. — Tässä vain perustelua tälle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lyly. — Pidetään rajana tuota kolmea minuuttia kuitenkin.

19.29 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrämme hyvin tämän, että paperipostin määrää vähennetään ja yritetään siirtyä entistä enempi tähän sähköiseen viestinvälitykseen myös viranomaiskäytännöissä. Varmasti se on monelta osin myöskin turvallisempaa, kun katsotaan esimerkiksi Postin tämänhetkistä jakeluaikataulua ja sitten myöskin sitä, kuinka varmistetaan se postin kautta tuleva kirje perille. Se pitää kirjattuna kirjeenä lähettää, jos haluaa lopullisesti varmistua, mutta siinäkin on epävarmuustekijöitä.

Mutta selvää on, että nyt kun tämä ensisijaisuusmenettely menee niin, että se menee periaatteessa sen asiakkaan tietämättä, näinpäin tehdään, ja sitten siitä pitää hakea ne poikkeukset. Ja sitten tätä laajennetaan nyt myöskin kuolinpesien, yhteisöjen, yhtymien ja yhteisöjen osalta, eli tämä käyttö laajenee. Ehkä yhteisöjen osalta on enempi tätä digiosaamista ja muuta, niin että sen jollain tavalla ymmärtää paremmin. Mutta kyllä tämä yksittäisten ihmisten osalta on aika lailla iso tilanne, jota ei pystytä varmasti hallitsemaan, ja sitten nämä seuraamukset, kun tässä verottamisesta on kyse, voivat olla aika isoja.

Tässä mielessä tämä sosiaalidemokraattien, vihreitten ja vasemmistoliiton kanta kiinnittää huomiota nimenomaan tähän näkökulmaan, minkä edustaja Lindén tuossa juuri luki. Eli meillä on paljon ihmisiä, jotka eivät kykene tätä sillä tavalla tekemään, että he voisivat varmistua näistä posteista. Sitten kun tämä liittyy tähän Suomi.fin käyttöön laajasti, niin sitten se tarkoittaa, että kun sen Suomi.fin on ottanut käyttöön, niin silloin

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

hoituu koko viranomaiskenttä. Vaikka haluaisikin jonkun osan tehdä Postin kautta, niin se ei ole nyt mahdollista, ainakaan minun käsittääkseni, kun näitä katsotaan.

Muutama päivä sitten, taisi olla eilen tai toissa päivänä, me kävimme tästä samasta asiasta keskustelua, ja siellä tulivat nämä samat ongelmat esiin, ja nämä duubit silloinkin esitettiin. Eli tässä on ongelmia. Tämä on hyvä suunta, mutta tässä pitäisi sen vastaanottavan olla ratkaisemassa, kuinka hän haluaa itse ottaa nämä vastaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

19.31 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Tuossa edellä esittelin tämän valiokunnan mietinnön, mutta tähän mietintöön todella, kuten totesin, on jätetty kaksi vastalauseetta, ja toinen näistä vastalauseista on keskustan jättämä.

Sinänsä voi todeta, että tällä hallituksen esityksellä on hyviä tavoitteita, hyvinkin kannatettavia, ja sekinhän on ihan ymmärrettävä tavoite, että halutaan Verohallinnon kustannuksia pienentää. Postikustannukset ovat merkittäviä, ja tässä on tavoitteena kymmenen miljoonan euron säästöt. Moni hoitaa nykyisin asioitaan internetissä, verottaja-asioitaan digitaalisissa palveluissa.

Hyvilläkin tavoitteilla voi kuitenkin epäonnistua huonon toimeenpanon vuoksi, ja näemme, että tässä toteutuksessa on yksi erittäin iso ongelma. Se on se, että se muuttaa sähköiset tiedoksiannot suostumusperusteisesta mallista automaattisesti käyttöön tuleviksi velvoitteiksi. Pääasiallinen vastuu muutoksen mukanaan tuomista seuraamuksista siirtyisi viranomaiselta kansalaiselle. Keskustan mielestä verovelvollisella tulee olla oikeus kieltäytyä ensisijaisesta sähköisestä asiointista pysyvästi, jolloin sähköinen tiedoksianto aktivoituu vasta, kun verovelvollinen sitä erikseen pyytää.

Myös digi- ja viestintävirasto katsoo lausunnossaan, että kokonaisuuden selkeyden vuoksi erityislainsäädännön ja yleislainsäädännön mukaisten käytäntöjen olisi hyvä olla mahdollisimman yhteneväiset esimerkiksi paperipostiin palaamisen määräajan, viranomaisaloitteisen paperipostiin palauttamisen ja heräteyhteystietojen ilmoittamisen osalta.

Suomen Yrittäjät puolestaan totesi lausunnossaan, että heidän näkemyksensä mukaan kohtuullisena pidettävä kieltäytymisoikeus olisi kestoaltaan vähintään vuoden, kieltäytymistä seuraavan verovuoden loppuun. Suomen Yrittäjät katsoikin, että hallituksen esitys tulisi vetää pois. Eli tätä mieltä on paitsi Suomen Yrittäjät myös Suomen Keskusta.

Otan tässä yhden käytännön esimerkin, joka kuvastaa sitä ongelmatilannetta: Ajatellaan, että meillä on ikäihminen, jolla on ongelmia käyttää digitaalisia laitteita. Hänelle tulee sitten vierailulle lähiomainen, joka avustaa, että mennäänpä katsomaan näitä verotustietoja tänne OmaVeroon hänen puolestaan. Sinne mennään hänen pankkitunnuksillaan, ja siellä sitten laitetaan täppä, että halutaan jatkossa kaikki verotusasiakirjat postin välityksellä kirjallisesti. No, nyt sitten kuukauden päästä tuleekin tilanne, että vaalit ovat tulossa, ja tuleepa sitten ikäihmisen lapsenlapsi kylään ja sanoo mummolleen tai papalleen, että mennäänpä katsomaan sinun pankkitunnuksillasi, että missä sinulla olikaan tämä äänestyspaikka, kun lähdetään äänestämään. He kirjautuvat Suomi.fi-palveluun katsomaan. Silloin ilman mitään erillistä tietoa ja ilmoitusta he tulevat laukaisseeksi tilanteen, että koska he ovat kirjautuneet Suomi.fihin eli johonkin viranomaisen sähköiseen asiointipalveluun, niin se muuttaa automaattisesti — vaikka sinne onkin pantu erillinen täppä, että haluamme kaikki verotustiedot jatkossa postilla kirjallisena — kaikki

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

sähköisiksi siitä eteenpäin. Miksi tämä on ongelma? Se on sen takia ongelma, että verotuksessa on kysymys siitä, että pitää maksaa verot ajallaan ja pitää ilmoittaa asianmukaisesti verot, ja jos ne eivät tavoita tätä asianosaista henkilöä, niin siitä tulee viiveseuraamuksia.

Tämä on minusta, arvoisa puhemies, se ongelma, joka tähän on jäänyt, käytännön esimerkkinä kerrottuna. Tämä oli meillä valiokunnassa esillä käsittelyn yhteydessä, ja olen harmissani siitä, ettei tätä korjattu niin, että jos kerta kaikkiaan ilmaisee oman tahtonsa laittamalla siellä rastin ruutuun, että haluan verotustiedot jatkossa kirjallisena, niin se pysyisi eikä kävisi niin, että ilman asianosaisten henkilön tietoa yhtäkkiä se muuttuukin: olet kirjautunut jonnekin toisaalle, ja myös ne verotustiedot muuttuvat siitä automaattisesti sähköisiksi, vaikkei siitä tule edes ilmoitusta tälle henkilölle. Mitä tästä aiheutuu? Tästä tulee aiheutumaan tuhansille ja taas tuhansille — uskoisin, että erityisesti ikääntyville ihmisille, jotka eivät ole tottuneet näitä käyttämään — paljon harmia ja haittaa ja verottajalle erittäin paljon sekaannusta ja selvityspyyntöjä ja pahaa mieltä ja paljon taloudellisia kustannuksia, jos tulee viiveseuraamuksia. Näin ei saisi olla.

Tässä on hyvä lainsäädäntö, jolla on tarkoitus säästää merkittävä summa postikuluja. Tällä on hyvä tarkoitus siirtää asiointia yhä enemmän digitaaliseen. Useimmat haluavat käyttää digitaalisia, niin minäkin olen tottunut käyttämään, mutta meidän pitäisi ottaa huomioon paremmin se, että meillä on erittäin iso joukko myös ihmisiä, jotka eivät välttämättä kykene niitä käyttämään tai ole tottuneet käyttämään tai eivät halua käyttää, ja nyt tässä heidät vähän niin kuin ohitetaan ja tapahtuu niin, että vaikka ovat ilmaisseetkin toisaalla tahtonsa, niin tietämättään saattaa tulla todella ikäviä seuraamuksia. Tämä on ongelmallista ja harmittavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

19.37 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tähän Suomi.fi-palveluun liittyen pitää ottaa hieman kantaa sen osalta, että aivan tietämättään ja tahtomattaan siihen ei pitäisi vahingossa joutua, vaan se vaatii aina aktiivisia toimia, vähintään pari täppää laittaa sinne, että hyväksyy käytöt ja ilmoittaa, ettei anna sähköpostiosoitettaan. Sen jälkeen tämän yleispalvelun kautta voit ajautua sitten sähköisten palveluiden käyttäjäksi, mistä täällä muutama päivä sitten juuri puhuttiin.

Toki se, että näissä on ikään kuin päällekkäiset järjestelmät, niin että jos olet verottajalle aikaisemmin ilmoittanut, että haluat pelkästään paperipostia, ja sen jälkeen kirjaudut sitten muuhun viranomaispalveluun käyttäen Suomi.fi-tunnuksia tai pankkitunnuksia, niin jatkossahan tämän yleislain perusteella se ajaa sitten käyttämään Suomi.fi-palveluita, mikäli hyväksyy ne ehdot. Senkin jälkeen siihen tulee tieto siitä, että jatkossa kaikki viranomaispalvelut ja -postit tulevat sinne Suomi.fi-postilaatikkoon.

Haluan korostaa tässä yhteydessä erityisesti sitä, että olisi todella tärkeää, että ne ihmiset, joiden puolesta joku muu käyttää pankkitunnuksilla viranomaispalveluita, antaisivat valtuutuksen sinne Suomi.fi-palveluun siitä, että nämä henkilöt voisivat toisen puolesta käyttää niitä palveluita, jolloin niitä olisi seuraamassa useampi henkilö, myöskin sellaisia henkilöitä, joilla niitä digitaitoja olisi enemmän.

Mutta vahingossa ei jatkossa kenenkään, tästä muutoksestakaan huolimatta, pitäisi joutua siihen tilanteeseen, että ne postit menevät sinne Suomi.fi-postilaatikkoon, vaan se vaatii aktiivisia toimia.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 157/2025 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin listautumissäädöksen täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 184/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 5/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Hänninen.

Keskustelu

19.39 Juha Hänninen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Euroopan unionin uusi listautumissäädös on pantava täytäntöön. Kyse on ennen kaikkea Suomen taloudesta ja sen turvallisuudesta. Vahvat ja toimivat pääomamarkkinat ovat osa huoltovarmuuttamme, sillä ne mahdollistavat kotimaisille yrityksille rahoituksen hankinnan ilman, että riippuvuus ulkomaisesta pääomasta kasvaa liialliseksi, ja ilman, että valtion toimesta verovaroin yritämme pitää kapulat liikkeessä.

Arvoisa puhemies! Tämä uudistus keventää erityisesti pk- ja kasvuyritysten hallinnollista taakkaa. Se madaltaa listautumiskynnystä ja parantaa yritysten mahdollisuuksia hankkia rahoitusta täällä Suomessa. Kun kotimaiset yritykset voivat kasvaa, investoida ja työllistää, vahvistuu koko taloutemme iskunkestävyys ja kyky selviytyä äkillisistä kriiseistä, olipa sitten kyse energiamarkkinoiden häiriöistä tai maailmantalouden jännitteistä.

On myös tärkeää, että yrityksillä säilyy aito mahdollisuus listautua kotimaassa sen sijaan, että he hakeutuvat ulkomaille. Kotimainen pörssi on osa meidän taloudellista turvaamme. Sen elinvoima suojaa Suomen rahoitusjärjestelmän vakautta ja varmistaa, että pääoma kanavoituu suomalaisiin innovaatioihin eikä valu rajojemme yli. Toisaalta meillä ei ole myöskään varaa tinkiä sijoittajansuojasta. Jatkossa riskitekiäjien raportointi selkeytyy ja olennaiset tiedot säilyvät helposti ymmärrettävinä.

Myös kielivaatimuksen säilyttäminen suomeksi tai ruotsiksi kotimaisessa sijoittamisessa turvaa sen, että tavallisella sijoittajalla — tulevaisuudessa toivottavasti jokaisella suomalaisella — on mahdollisuus arvioida sijoituskohteitaan ilman kielimuuria. Tämä on demokratian ja markkinoiden avoimuuden kannalta olennainen kysymys.

Tahdon kiittää talousvaliokuntaa tärkeästä työstään tämän esityksen läpikäymiseksi. Se on nyt entistäkin parempi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 184/2025 vp sisältyvien 1.—8. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 16 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 71/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 2/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Tämän meille esittelee sieltä lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola. Olkaa hyvä.

Keskustelu

19.42 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten mainitsitte, esittelen nyt lakivaliokunnan yksimielisen mietinnön 2/2026 hallituksen esitykseen 71/2025. Kansankielellä tämä tunnetaan sinivilkkusabotaasina — jota ei tule sotkea Sini Sabotageen, joka on iskelmälaulaja. Tässä kyseisessä esityksessä rikoslain rikoksia viranomaisia kohtaan koskevaa 16 lukua ehdotetaan muutettavaksi sillä tavoin, että lakiin lisätään poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista koskeva rangaistussäännös. Rangaistavaa poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamisena on poliisin, ensihoidon tai pelastustoiminnan henkilökuntaa kohtaan kohdistuva väkivalta ja uhkaaminen sekä näiden toimijoiden välineistöön ja ajoneuvoihin kohdistuvat teot, kuten anastaminen — koskettaa myös koiria ja hevosia, joita näissä tehtävissä myös käytetään. Lisäksi rikoslakiin lisätään poliisi- tai hälytystoiminnan haittaamista koskeva rangaistussäännös. Poliisi- tai hälytystoiminnan haittaaminen on poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista lievempi tekemuoto. Esityksen mukaisilla poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista ja haittaamista koskevilla uusilla säännöksillä pyritään esityksen perustelujen mukaan tehostamaan yhteiskunnan reagointia poliisi- ja hälytystoiminnan henkilöstöön kohdistuneen väkivallan ja tällä väkivallalla uhkailun varalta sekä vahvistamaan täten siis poliisi- ja hälytystoiminnassa työskentelevien henkilöiden rikosoikeudellista suojaa.

Tässä esityksessä tuodaan esiin, että esimerkiksi ensihoitotehtävissä ei tyypillisesti käytetä julkista valtaa. Uudet poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista ja haittaamista koskevat säännökset eivät pidä sisällään kriteeriä siitä, että tämä teko kohdistuu julkisen vallan käyttöön liittyvään virkatoimeen. Nämä uudet säännökset laajentavat täten säännöksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöryhmien rikosoikeudellista suojaa.

Rikoslain 16 lukuun lisättävien säännösten tavoitteena on taata erityinen suoja poliisi- ja hälytystoiminnassa työskenteleville henkilöille väkivallan ja sen uhan varalta myös niissä tapauksissa, joissa tehtäviä ei hoideta virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa asemassa, sekä myöskin silloin, kun teon kohteena olevaan toimeen ei liity tämmöistä julkisen vallan käyttöä.

Näillä nyt ehdotetuilla uusilla säännöksillä pyritään esityksen perustelujen mukaan lisäksi painottamaan yhteiskunnallisesti merkittävien toimintojen eli tässä yhteydessä

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon kulkuneuvoihin ja välineistöön kohdistuvien tekojen moitittavuutta. Ja äsken mainitsin myös ne koirat ja hevoset. Tavoitteena on turvata toiminnan häiriötön hoitaminen suojaamalla näiden toimijoiden tehtävien edellyttämää omaisuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunta pitää esityksen tavoitteita erittäinkin perusteltuina. Kuten esityksen perusteluissa on tuotu esiin, on ehdotetussa säännöksessä kriminalisoitava toiminta kuitenkin pääosittain jo ennestäänkin rangaistavaa rikoslain 16 luvun perusteella sekä rikoslain yleisten rangaistussäännösten perusteella esimerkiksi pahoinpitelynä tai laittomana uhkauksena, vahingontekona, varkautena, moottorikulkuneuvon käyttövarkautena, ryöstönä tai vaikka tuhotyönä. Meidän valiokunnan saaman selvityksen perusteella lakivaliokunta katsoo tästä huolimatta olevan kuitenkin selvää, että yhteiskunnan kannalta tärkeän viranomaistoiminnan suojaamiselle on sellainen painava yhteiskunnallinen tarve, joka voi perustella asiaa koskevaa erityistä rikosoikeudellista lainsäädäntöä. Vaikka näiden ehdotettujen uusien rikostunnusmerkistöjen säätämisen taustalla oleva yhteiskunnallinen tarve ei kaikilta osin ole ehkä täysin ilmeinen, voidaan sääntelyn taustalla olevaa pyrkimystä oikeustilan selkeyttämiseen ja moitittavuuden korostamiseen tällä erilliskriminalisoinnilla pitää täysin perusteltuna.

Tässä yksimielisessä mietinnössään lakivaliokunta puoltaa esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä eräin huomioin. Valiokunta on mietinnössään kiinnittänyt huomiota muun muassa kokoontumisvapauteen ja korostaa, että ehdotettua sääntelyä tulkittaessa tulee ottaa huomioon perusoikeudet ja relevantti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tulkintakäytäntö erityisesti tämän kokoontumisvapauden osalta. — Kiitokset.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

19.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Turvallinen yhteiskunta rakennetaan sillä, että ne ja he, jotka auttavat muita, voivat tehdä työnsä ilman pelkoa. Poliisi, pelastustoimi ja ensihoito ovat yhteiskuntamme kantavia voimia. Ne ovat osa kansallista turvallisuutta, siksi on korkea aika varmistaa, että heillä on myös lainsäädännön tasolla vahva selusta.

Tämän esityksen on tarkoitus parantaa yhteiskuntamme auttajien rikosoikeudellista suojaa ja siten turvata heidän mahdollisuutensa tehdä tärkeää työtään ammattitaidolla. Esityksellä suljetaan aukko, joka on ollut olemassa liian pitkään. Ensihoitajat, jotka eivät virallisesti käytä julkista valtaa, eivät ole aiemmin nauttineet samaa rikosoikeudellista suojaa kuin poliisit, vaikka tekevät kriittistä työtä, usein samoissa tilanteissa. Lisäksi selkeytettäisiin poliisi- ja hälytystoiminnan vaikeuttamisen ja haittaamisen rangaistavuutta. Lain on oltava yhdenmukainen kaikille näissä vaikeissa tilanteissa sekä turvattava yhteiskunnallisten auttajiemme turvallisuus.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on teko suojelijoidemme turvallisuuden puolesta. Muutosta on odotettu kauan. Monet ammattilaiset ovat tuoneet esiin, kuinka turvattomaksi työ on muuttunut. On tilanteita, joissa auttaja joutuu pelkäämään enemmän väkivaltaa kuin potilaan tilan huononemista tai joissa työnteko vaikeutuu kohtuuttomasti muiden toiminnan seurauksena. Se ei ole hyväksyttävää, ja siksi asiaan on puututtava. Esityksen myötä rikokseksi määritellään esimerkiksi se, jos väkivallalla tai uhkauksella estetään poliisin tai ensihoidon toimintaa tai anastetaan heidän käyttämäänsä kalustoa, kuten

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

ambulanssi tai paloauto. Esityksessä ei enää samalla tavalla edellytetä, että työtään tekevä ammattilainen olisi käyttänyt julkista valtaa. Tämä on tärkeä ja oikeudenmukainen täsmennys, sillä ensihoitajat eivät yleensä käytä tehtävissään julkista valtaa, jolloin rikoslain nykyinen erityissuoja ei ole suojellut heitä työssään.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys. Se vaatii toimeen tarttuvia viranomaisia, ja nämä viranomaiset tarvitsevat työolot, joissa heidän ei tarvitse pelätä. On meidän velvollisuutemme varmistaa, että pelastajat voivat keskittyä pelastamiseen. Myös valiokunta on nähnyt tämän tärkeänä. Minä itse pidän tärkeänä myös sitä, että Suomi seuraa tässä Ruotsin esimerkkiä, sillä vastaava lainsäädäntömuutos tehtiin heille jo vuonna 2020. Meillä ei ole varaa olla jälkijunassa tilanteessa, jossa uhkat ensihoitajia kohtaan lisääntyvät. Avun saamisen on oltava varmaa ja turvallista.

Arvoisa puhemies! Kuten olen kertonut, turvallisuus on yhteinen asia. Se rakennetaan yhdessä pienin teoin, joilla on suuri merkitys. Tämä esitys on sellainen. Se parantaa kaikkien meidän arkimme turvallisuutta. Jokainen meistä voi luottaa avun saamiseen, kun pelastushenkilöstö voi tehdä työtään turvassa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

19.54 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Valitettavasti on niin, että asenteet pelastushenkilöstöä ja ensihoitoa kohtaan ovat pitkään olleet huonommat. Entistä useampi ensihoitaja joutuu keikalle mennessään käyttämään suojaliivejä, se kuvastaa ehkä tätä nykyhetken tilannetta. Siksi on erittäin tärkeää, että me pystytään tarjoamaan lisää suojaa myöskin muille kuin virkatehtäviä hoitaville poliiseille. Tämän lain myötä tämän suojan piiriin tulee sitten entistä suurempi joukko eli myös pelastus ja ensihoito ja myöskin ne poliisitehtävät, joissa ei käytetä julkista valtaa vaikkapa luvituksen osalta tai muutoin. Tämä on tärkeä osa sitä, että me voimme luottaa siihen, että viranomaisia tässä yhteiskunnassa kunnioitetaan ja että he pystyvät tekemään työtään häiriöttä.

Erityisen tärkeätä, mitä halusin tästä vielä nostaa, on se, että tämä ei tarkoita sitä, että ikään kuin tämän kriminalisoinnin piiriin tulisi vain se, että sen tehtävän pitää kokonaan estyä, vaan riittää, että haittaa sen tehtävän suorittamista vaikkapa estämällä ajoneuvon liikkumista tilapäisesti esimerkiksi omalla autolla tai puhkomalla renkaan tai muilla tavoin.

Tämä laki on ollut pitkään näiden viranomaisten etujärjestöjen tavoitteena, ja nyt se lopultakin saadaan tässä eduskunnassa tehtyä. Tästä on tullut paljon kiitosta, ja olen tosi tyytyväinen siitä, että nyt tämä asia lopultakin etenee. Tässä on osittain päällekkäisyyttä nykyisen lainsäädännön kanssa erityisesti poliisin osalta, jossa jo nyt on erityistä suojelua sen virkatehtävän suorittamisen osalta varsinkin väkivaltatilanteissa, mutta tätä sovelletaan sitten, mikäli muualta lainsäädännöstä ei löydy omaa lakia. Elikkä tämä on täydentävää lainsäädäntöä viranomaisten suojaksi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 71/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Lakialoite laiksi metsästyslain muuttamisesta

Lakialoite LA 32/2025 vp Tuomas Kettunen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Edustaja Kettunen, olkaapa hyvä. Teitä on odotettu.

Keskustelu

19.56 Tuomas Kettunen kesk (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Olen tehnyt lakialoitteen metsästyslain muuttamisesta, ja tämän pääasiallinen sisältö on metsästyslakiin lisäys, että sinne tehtäisiin uusi pykälä, säädettäisiin tämmöinen 19 a §, ja siinä pykälässä säädettäisiin näin, että lain muiden säännösten estämättä riistaeläimen pyytäminen ja tappaminen olisi mahdollista sellaisessa hätävarjelu- ja pakkotilassa, jossa riistaeläin hyökkää ihmisen tai kotieläimen kimppuun tai tulee ihmisten tai kotieläinten lähetyville ja välittömästi uhkaa ihmisten tai kotieläinten turvallisuutta. Välitöntä uhkaa ja vaaraa arvioitaessa otettaisiin huomioon tilanteen pakottavuus sekä muut olosuhteet tilanteessa.

Kunnioitettu rouva puhemies! Minkä takia tämän lakialoitteen olen tehnyt? Viime vuosina me olemme saaneet lukea paljon uutisia susien ja muiden suurpetojen aiheuttamista vahingoista. Koti- ja tuotantoeläimiä menee tuon tuosta petojen suuhun. Susia eivät pysäytä petoaidat eivätkä karkottamisyritykset. Ne palaavat aina takaisin. Ihmisillä on, luulisi olevan, oikeus puolustaa omaa omaisuutta, perhettä ja kotieläimiä. Hallitusta on kiittäminen, että tänä vuonna suden kannanhoidollinen metsästäminen saatiin käyntiin kiintiömetsästämisellä — kiitoksia siitä hallitukselle — mutta se ei poista sitä epäkohtaa, kun omat eläimet ovat vaarassa. Ihminen ei pysty puolustamaan esimerkiksi parasta ystäväänsä, koiraa, jos susi pyrkii kimppuun. Näin kyllä voi tehdä, mutta siitä aina syytetään törkeänä metsästysrikkomuksena.

Haluan vielä antaa perusteluita eduskunnalle tästä lakiesityksestä, miksi olen tehnyt tämän lakialoitteen metsästyslain muuttamiseksi:

Lakimuutoksella varmistettaisiin, että erityisesti suurpetojen — esimerkiksi ahma, ilves, susi — tullessa uhkaavasti ihmisten asuntojen pihoille tai muuten lähistölle kansalaisella olisi selkeästi oikeus puolustaa itseään, perheenjäseniään ja kotieläimiä, kuten aitauksessa olevaa tuotantoeläintä tai pihassa kytkettynä olevaa koiraa. Samoin tämä esitettävä lakimuutos varmistaisi, että muun muassa riistaeläimen, esimerkiksi hirven, metsästyksen aikana tapahtuvassa suurpedon yllättävässä hyökkäyksessä metsästyskoiran kimppuun, metsästäjä saisi puolustaa omaa kotieläintään ilman tarpeetonta huolta isommista seuraamuksista.

Tämän uuden säännöksen nojalla tapahtuneesta riistaeläimen pyytämisestä ja tappamisesta tulisi totta kai viipymättä tehdä metsästyslain mukainen saalisilmoitus sekä ilmoitus poliisille tai Rajavartiolaitokselle. Toimivaltaiset viranomaiset tutkisivat tietenkin

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

pakottavassa tilanteessa tapahtuneen pyytämisen ja sen, ovatko olosuhteet olleet hätävarjelu- ja pakkotilamaiset. Mikäli riistaeläimen kaataminen todetaan tapahtuneeksi sellaisissa oloissa, jotka eivät vastaa uutta 19 a §:ää, seuraavat tästä teosta tietenkin normaalit rikosoikeudelliset ynnä muut seuraamukset.

Puhemies! Viime vuosina useat metsästäjät ovat joutuneet epäoikeudenmukaisesti epäiltyjen penkille. Esimerkiksi lokakuussa 2024 Kajaanissa metsästäjän saksanseisajan kimppuun metsästystarkoituksessa pyrki kaksi sutta. Aluksi metsästäjä yritti karkottaa nämä sudet huutamalla, ilman mitään vaikutusta. Toinen susi oli jo vajaan puolen metrin päässä koirasta, ja saksanseisoja oli jo alistumassa kohtaloonsa. Metsästäjä pelkäsi oman ja koiransa turvallisuuden puolesta ja ampui tätä sutta kohti. Toinen susista siis kuoli, ja toinen lähti karkuun. Metsästäjä soitti tämän tilanteen jälkeen itse hätäkeskukseen ja jäi odottamaan poliisia. Lopputulemana miestä epäiltiin törkeästä metsästysrikoksesta, mutta asia onneksi päättyi onnellisesti ja syyttäjä jätti syyttämättäjäyttämispäätöksen, koska kyseessä oli selkeä pakkotilanne. Mutta kysymys kuuluu: miksi pitää aina lähtökohtaisesti tehdä tästä metsästäjästä syyllinen törkeän metsästysrikoksen mukaisesti?

Puhemies! Viime syksynä Sotkamon Maanselän alueella metsästäjä oli ollut koiransa kanssa hirven mehtuussa. Metsästäjä oli kuullut, kun koira oli 200—300 metrin päässä alkanut haukkumaan poikkeavasti. Metsästäjä oli rivakasti lähtenyt katsomaan, mikä hätä koiralla oli, ja nähnyt, kun muutama susi oli lähtenyt paikalta, mutta yksi susi oli vielä koirassa kiinni. Metsästäjä ampui tämän suden, mutta harmaa norjanhervikoira menehtyi silti suden hampaisiin. Jälleen epäiltiin törkeästä metsästysrikoksesta.

Vaikka omaisuutta ja omia eläimiä saa lain mukaan suojella, lainsäädäntö velvoittaa aina poliisia tutkimaan asian, ja alkaa aikamoinen prosessi. Onko se kohtuullista tätä metsästäjää kohtaan, joka suojelee omaa omaisuuttaan?

Nostan myös, rouva puhemies, muutamia esimerkkejä 2020-luvulta, kun kotitiloille on hyökätty suurpedon toimesta: Vuonna 2021 Pöytyäläisessä lampolassa tapahtui jo kolmas susien hyökkäys. Sillä kerralla 11 lammasta kuoli, kahdeksan sai vammoja ja kolme lammasta katosi. Lampolassa on ollut öisin radio ja valot päällä, on asennettu valvontakamerat ja petoaitaa on rakennettu kolme kilometriä. Mustasaarella Björkön saaristossa vuonna 2020 yksi ainoa susi kävi tappamassa yli 130 laiduntamassa ollutta lammasta kesän aikana. Pohjois-Karjalassa Kiteellä sudet tappoivat kahdeksan lammasta syksyllä 2021. Pohjois-Pohjanmaalla Liminganlahdessa sudet tappoivat 25 lammasta syksyllä 2021. Silloin lampuri kertoi petovahinkojen olleen ensimmäisiä, ja lampuri kertoi, että tulevaisuus pelottaa. Viime syksyn pimetessä Kiikalassa Salon seudulla sudet hyökkäsivät lammastilalle peräti kuusi kertaa. Vuonna 2025 koettiin kauhun hetkiä myös muun muassa Kirkkonummella ja Jokioisilla, kun useita lampaita löytyi raadeltuna susien jäljiltä. Susi ei toki ole ainoa suurpeto, joka tekee vahinkoa koti- ja tuotantoeläimille.

Kunnioitettu rouva puhemies! Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä kymmenistä ja taas kymmenistä tapauksista, joilla haluan painottaa tätä asian vakavuutta. Ihmisillä ei ole kunnan mahdollisuuksia puolustaa eläimiä ja omaisuutta petoja vastaan ilman että saa tällaisen suuren rikollisen leiman, koska kyseessä on aina törkeä metsästysrikkomus. Jos puolustaudut ja peto kuolee, niin automaattisesti alkaa tutkinta tosiaan törkeästä metsästysrikoksesta ja asia menee syyttäjän harkintaan. Kodin ja eläinten puolustajan pitää elää monta viikkoa pelossa, jännityksessä ja stressissä siitä, saako hän sitten lopulta syytteen, vaikka hän on suojellut omaa omaisuutta tai kodin jäseniä. Kaiken kaikkiaan karkeasti suden suuhun vuositason joutuu koiria se 30—70 koiraa. Ne ovat

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

kotilemmikkejä tai metsästyskoiria. Lampaita menee susien suuhun se 400—500, nautoja kymmenittäin, ja sitten kun puhutaan porotaloudesta, poroja suden suuhun päätyy jopa 1 000—1 500 poroa. Aikamoisia lukuja, ja kun ne laitetaan vielä talousluvuiksi, niin aika paljon joutuu valtio sitten korvaamaan. Kyse ei ole, rouva puhemies, pelkästään rahasta, vaan inhimillisestä kärsimyksestä.

Puhemies! Nämä ovat pysäyttäviä lukuja. Ihmisillä pitää olla oikeus puolustaa kotiaan ja eläimiään. Lakimuutoksella on suuri yhteiskunnallinen tarve. Tavoitteeksi täytyy ottaa, että sudet saadaan takaisin metsiin, joissa niillä on elintilaa, ja tärkeää on palauttaa niiden luontainen arkuus ihmisiä kohtaan. Totta kai tähän on jo toteutunut nyt, ja kiitoksia vielä hallitukselle siitä hyvästä työstä, että saatiin tämä kannanhoidollinen sudenmetsästys. Tämän lisäksi on saatava kohtuullinen tilanne metsästäjille suojata metsästyskoiriaan ja omaa omaisuuttaan. On kohtuutonta, että on tapauksia, joissa suojellaan omaa omaisuutta mutta sitten sitä käsitellään törkeänä metsästysrikkomuksena. Sen vuoksi, rouva puhemies, olen tehnyt tämän lakialoitteen, ja toivon, että tämä saa asianmukaisen käsittelyn maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ja toivon, että tämä asia vihdoin ja viimein menisi eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

20.07 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Erityinen kiitos edustaja Kettuselle tosi tärkeästä ja hyvin valmistellusta lakialoitteesta. Tämä aihehan on viime aikoina hyvin paljon puhuttanut, ja mielestäni tällainen lainsäädännön selkiyttäminen olisi tosiaan paikallaan jo näistä edellä mainituista syistä, mitä tässä tuli esille.

Itse kyllä olen sitä mieltä, että suurpeto pitää pystyä lopettamaan silloin, kun se uhkaa esimerkiksi omaa lemmikkiä tai kotieläintä, ja sen jälkeen viranomainen voi tehdä sitten arvion siitä, onko toimittu oikein vai ei. Ajatus siitä, että aina omaa lemmikkiä puolustava metsästäjä on syytettynä törkeästä metsästysrikoksesta, tuntuu kyllä surulliselta etenkin Suomessa, jossa metsästys on valtavan iso osa meidän kulttuuria ja meidän historiaa, perinnettä ja ennen muuta tulevaisuutta.

Kun vähän näitä asioita katselee myös muitten maitten näkökulmasta, niin nähdäkseni tämä asia on paremmin hoidettu Ruotsissa. Sieltä voisi toivottavasti ottaa mallia, ja odotan kyllä mielenkiinnolla, että tämä asia sitten meille maa- ja metsätalousvaliokuntaan käsittelyyn saadaan.

Itsehan tulen tuolta poronhoitoalueelta, eli meillä on käytössä nämä susien poikkeusluvut, joista kylläkin olisi jo ihan eri puheenvuoron aihe se, kuinka isopäistä elikkä siis työlästä niitä on saada. Edelleen meilläkin voi olla semmoisia tilanteita, että nähdään, että susi esimerkiksi juoksee alueella, josta on löytynyt runsaasti pororaatoja, mutta eihän sitä silloin saa ampua, jos sille ei sitä poikkeuslupaa ole, vaikka tietää tasan, mihin se susi olisi siellä menossa. Tämä on minun mielestä varsin harmillinen juttu. Eikä näissä petovahingoissa ole kyse jotenkin semmoisesta ikään kuin himosta tappaa petoja, vaan tässä asiassa minun mielestä on kyse ennen muuta inhimillisestä kärsimyksestä ja halusta puolustaa omaa omaisuuttansa. Kyllä porotaloudessa, kun puhutaan isoista määristä poroja, mitä meillä petojen suuhun menee, se on myös ennen muuta perheitten kärsimystä, eli ei ihan vain yksittäisiä asioita.

Hienoa, että tämä lakialoite on tullut tänne, ja toivottavasti se saa sitten asianmukaisen käsittelyn. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

20.10 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että susien vahingoista tässä salissa puhutaan ja erilaisia vaihtoehtoja tuodaan esiin.

Itse en nykytilanteessa näe merkittävän isoa ongelmaa siksi, että nykyiselläänkin pakkotilassa tai hätävarjelutilanteessa, jos se koskee ihmistä, voit sen suden tai pedon lopettaa ilman, että siitä seuraamuksia tulee. En tiedä Suomesta yhtäkään tapausta, jossa on pystytty osoittamaan se, että on ollut akuutti tilanne päällä, eli on joko alkanut hyökkäys tai ihan välitön uhka, ja sitten tällainen suurpeto on lopetettu, ja siitä olisi sitten tuomio tullut.

Tässäkin vaihtoehdossa, mitä edustaja Kettunen esittää, ymmärtääkseni kuitenkin viranomaiset aina tutkisivat, onko ollut tällainen tilanne päällä vai ei. Eli ainut, mikä tässä ikään kuin poistuisi lainsäädännön kautta, on se, että sitten henkilö välttämättä ei olisi epäilyksen alla, mutta näin virkamiehenä ja 20 vuotta poliisityötä tehneenä voin sanoa, että se epäilyksen kynnys on kyllä varsin matala kaikissa tapauksissa, jos ei pysty suoraan osoittamaan joko todistajien kautta tai vaikkapa vammojen tai jonkun tallenteen kautta, että juuri tällainen tilanne tässä on ollut käsillä. Siksi katson, että tämä ei välttämättä ole merkitykseltään niin suuri kuin ehkä annetaan ymmärtää. Toki se selkeyttäisi ja helpottaisi metsästäjien tilannetta, mutta ainakin itse näissä tilanteissa, kun on ollut kyse pakkotilasta tai hätävarjelusta, olen aina kertonut sitten epäilylle, että en tiedä, että näistä olisi tuomioita tullut, eli vaikka sinänsä juttu näin tutkitaankin, niin siitä ei kannata pelästyä. Ihan samassa tilanteessa olen itse ollut useita kertoja virkaurallani, kun on syytetty törkeistä pahoinpitelyrikoksista tai virkavelvollisuuksien rikkomisesta voimankäyttötilanteissa. Minusta nekin asiat pitää tutkia, enkä ole kokenut siinä itse, että on sitten merkittävä uhka ollut päällä, koska olen ymmärtänyt, että se ikään kuin kuuluu siihen tilanteeseen. Samoin metsästäjien pitäisi ymmärtää, että kun suurpetoja ammutaan ilman lupaa, niin kyllä viranomaisen tulisi se lähtökohtaisesti tutkia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

20.12 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Siinä mielessä kiitos edustaja Kettuselle näistä erittäin tärkeistä huomioista, mitä tässä lakialoitteessa on, että on sanomatta selvää, että meidän metsästys- ja eläinsuojelulaeissa pitäisi saada useita asioita muutettua ja korjattua ja täsmennettyä. Siellä on karhua ja ahmaa ja etenkin valkoposkikihanaa, joiden asiat eivät mene niin kuin normaalisti voisi kuvitella, että menevät.

Tässä edustaja Kettusen lakialoitteessa tietysti tuodaan esille ongelmaa siitä, että niin sanotusti tulee syyte, tai lähdetään tutkimaan ja syytettä tietenkään ei tule, vaan lähdetään tutkimaan tietyllä nimikkeellä. Se on tietysti niin kuin edustaja Lehtinen ansiokkaasti sanoikin, että nämähän ovat vain ja ainoastaan niin sanotusti tutkintalinjoja. Tämänhän tekee hankalaksi nimenomaan se, että esimerkiksi media tekee näistä asioista jutun, ja se on vähän jollain tavalla ikään kuin syyllisyys. Ehkä isommassa kuvassa pitäisi ruveta miettimään, pitäisikö meidän tätä järjestelmää muuttaa jollain tavalla, koska — ottamatta kantaa nyt juuri tähän edustaja Kettusen juttuun, mutta jos puhutaan monista muista, vakavammistakin jutuista — aika usein tulee tunne, että joku ihminen on jo tuomittu, kun vasta ensimmäisen kerran poliisit käyvät sitä asiaa tutkimassa, ja sen takia tästä tulee vähän

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

haasteellista. Voin veikata, että edustaja Kettunenkin on tähän asiaan aika pitkälti tässä asiassa harmistunut tai vastaavaa.

Lakialoite on sinänsä hyvä, ja en näe, että se huono olisi, mutta laajemmin pitäisi loppupeleissä tästä asiasta keskustella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.14 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Kiitoksia edustajakollegoille hyvistä, asiantuntevista puheenvuoroista.

Ennen kaikkea edustaja Lehtiselle: Kun te olette tehnyt virkatyötä ennen edustajan uraa, niin tiedätte tämän asian taustan, mutta totta kai se tilanne on jo haastava ja kohtuuton. Jos otetaan esimerkki tilanteesta, että sinä olet metsällä metsästyskoiran kanssa, suurpeto hyökkää metsästyskoiran kimppuun, sinä joudut tekemään aika nopeasti toimenpiteitä, ja jos sinä ammut tätä suurpetoa ja se kuolee, niin se jo tilanteena on aika vaativa ja aika haastava. Sitten jos sinä olet tehnyt mielestäsi oikein, niin kuin esimerkiksi tässä tilanteessa metsästäjä on tehnyt, niin silti sinua epäillään törkeästä metsästysrikkomuksesta. Pahimmillaan tässähän varmasti on monennäköisiä käytäntöjä, ja sehän johtuu varmaan tilanteestakin, mutta olen saanut esimerkkitapauksia, ja jos se on jo muutenkin kohtuutonta ja sinut asetetaan epäilyn alaiseksi törkeästä metsästysrikkomuksesta ja siinä samalla vielä viedään vaikka aseetkin pois tarpeen vaatiessa, niin kyllä minun mielestä se on aika kohtuuton tilanne.

Sen vuoksi olen tehnyt tämän lakialoitteen, että mentäisiin Ruotsin tielle — niin kuin edustaja Oinas-Panuma totesi — tässä lakialoitteessa, minkä olen kirjoittanut. Täällä on ihan Ruotsin metsästyslaistakin ote, ja toivoisin, että nyt otettaisiin Ruotsista mallia. Elikkä, rouva puhemies, tämä Ruotsin metsästyslaki: Ruotsissa metsästyslain mukaan suden tai suurpedon saa tappaa, jos se on hyökkäyksellään jo aiheuttanut kotieläimelle vahinkoa tai sen tuleva hyökkäys on ilmeinen. Pedon saa tappaa myös, kun se on kotieläimille tarkoitetun aidatun alueen sisäpuolella, ja tämä on olemassa oleva perusteltu syy olettaa sen hyökkäävän. Näissä tilanteissa uhkaavan eläimen saa tappaa kotieläimen omistaja tai haltija taikka henkilö, joka toimii heidän puolestaan. Ruotsissa ihan lääninhallitus tekee petoeläimen tappamiseen johtaneista akuuteista tilanteista alustavan arvioinnin. Se asia etenee poliisille vain, mikäli on syytä epäillä rikosta, mutta meillähän se menee poliisille jo lähtökohtaisesti, jos sinä suojelet omaa omaisuuttasi. Elikkä heti oletama on, että epäillään törkeästä metsästysrikkomuksesta. Tämä Ruotsin tie olisi minun mielestäni kohtuullisempi.

Mitä tulee muuten tähän suurpetotilanteeseen, niin suden osalta edelleenkin olen tyytyväinen, että hallituksella on hallitusohjelmakirjauksessa ollut asianmukaiset kirjaukset siitä, että kun suurpetokanta sudenkin osalta on riistäytynyt käsistä, niin kannanhoidollista metsästystä pystytään Suomessa harjoittamaan. Kiitos vielä siitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

20.17 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin vielä tässä todeta, että edustaja Kettusen kanssa olen kyllä täysin samaa mieltä siitä, että muun muassa eläinaitaukseen eksynyt suurpeto pitäisi olla oikeus lopettaa ilman välitöntä rikosepäilyä. Siinä mielessä olen ihan täsmälleen samaa mieltä, samoin kuin kotirauhan suojelemasta

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

piiristä, että jos siinä oman kotitalon nurkkia suurpeto haistelee, niin näissäkin tilanteissa pitäisi olla kenties suurempi oikeus sitten lopettaa se eläin, koska suurpedot eivät lähtökohtaisesti kuulu välittömästi samaan pihapiiriin ihmisten kanssa.

Toki olen siitäkin samaa mieltä edustaja Kettusen kanssa, että jos se tilanne johtaa siihen, että ampuma-aseet otettaisiin pois tällaisen epäilyn perusteella, erityisesti niissä tilanteissa, joissa itse ampuja ilmoittaa hätäkeskukseen sen, että on käynyt tällainen tapaus ja hän haluaa poliisin paikalle, niin pidän varsin kohtuuttomana sitä seurausta, että ampuma-aseet lähtevät näissä tilanteissa pois. Jos se tulee muuta kautta ilmi, niin silloin se on tietysti harkinnan alla, onko kyse tämmöisestä vilpittömästä halusta selvittää asiaa vai kenties jostain muusta, mutta parannettavaa tässä varmasti vielä on.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

20.18 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Olen kyllä hyvin samalla linjalla edellisten puhujien kanssa, ja mukavaa, että meillä on tästä tämmöinen yhteisymmärrys. Kyllähän petoeläin kuuluu lähtökohtaisesti metsään, ei lammassaitaan, ei koirahäkkiin.

Tähän Ruotsi-asiaan halusin sen verran vielä palata, että kun puhuttiin siitä, että Ruotsista voisi tässä ottaa mallia, niin myös vähän laajemminkin tässä petopolitiikassa voisi ottaa Ruotsista mallia. Kun me mietitään vaikka tätä poikkeuspyyntiä, mitä meillä sitten on tuolla, niin Suomessahan viranomaisen tärkein tehtävä on vahtia, että ilmoitukset tulevat oikeaan aikaan, että siellä on tietysti ihmiset metsässä, ja milloin he ovat tulleet sieltä pois. Voisi sanoa, että viranomaisen tehtävä Suomessa on pääasiassa kytätä ja seurata, että kaikki menee takitilleen oikein. Tietenkin siihen on myös taustat, miksi tämmöistä asiaa seurataan.

Sen sijaan esimerkiksi Ruotsissa viranomaiset voivat myös auttaa tarvittaessa pedon poikkeuspyynnissä, eli valtio voi tulla apuun silloin, kun on hankala tilanne, ja sitä tehdään yhteistyössä viranomaisten ja metsästäjien kanssa. Minun mielestä Suomella olisi tässä melko paljon mallin ottamisen paikkaa, koska silloin saataisiin se pyynti tehokkaammaksi ja luottamuspuoli toimimaan hyvin, kun se yhteistyö olisi joustavampaa. Tässä minun mielestä on yksi semmoinen ongelma meidän petopolitiikassa, johon pitäisi jossain vaiheessa pystyä puuttumaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

20.19 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Kiitän edustajakollegoita hyvästä, asiantuntevasta keskustelusta. Nyt tämä menee maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyyn, ja katsotaan, mitä tälle asialle voidaan tehdä. Kiitän tästä hyvästä keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 22/2026 vp

12. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 13.3.2026 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.36.

Pöytäkirjan vakuudeksi: